

CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART WOONGEBIEDEN RIDDERKERK

13 JUNI 2017

Vereniging tot bevordering, ondersteuning en instandhouding van landschappelijk en stedelijk schoon

COLOFON

COLOFON

Cultuurhistorische Waardenkaart woongebieden Ridderkerk

In opdracht van:
Gemeente Ridderkerk

Uitgevoerd door:
Stichting Dorp, Stad en Land
Adviseurs ruimtelijke kwaliteit
Groothandelsgebouw
Stationsplein 45
3001 GC Rotterdam
010 280 9445
www.dorpstadenland.nl
info@dorpstadenland.nl

Projectteam:
Suzanne Loen
Vincent Voorhoeve
Lisanne van den Bulk
Irina van der Vlag
Bert van der Kruk

Datum: 13 juni 2017

Teksten, foto's en kaarten zijn gemaakt door Dorp, Stad en Land, tenzij anders vermeld.

© Dorp, Stad en Land 2017

INHOUDSOPGAVE

INHOUD	3
INLEIDING	5
Werkwijze	5
Bewonersavond	7
Bronnen	7
ACHTERGROND	9
Ontstaansgeschiedenis	9
Typering onderzoeksgebied	11
INVENTARISATIE EN WAARDERING DEELGEBIEDEN	17
Slikkerveer	19
Structuren	20
Panden	35
Ridderkerk-Centrum, -Oost, -West en Drievliet	
Structuren	72
Panden	88
CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	106
Conclusies	
Aanbevelingen	106
BIJLAGEN	
Historische Geografie en Historische Bouwkunst	
Cultuurhistorische Waardenkaart plangebied Ridderkerk (pdf)	
Cultuurhistorische Waardenkaart plangebied Ridderkerk (GIS-shapefiles)	

Afbakening onderzoeksgebied

1. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Ridderkerk heeft Dorp, Stad en Land de cultuurhistorische waarde van bouwkundige objecten en landschappelijke en stedenbouwkundige structuren van de wijken Slikkerveer, Ridderkerk-Centrum, Ridderkerk-West, Ridderkerk-Oost en Drievliet in kaart gebracht. Deze gebieden ontwikkelden zich langs de lange historische lijnen in het landschap van de polders Oud en Nieuw Reijerwaard.

Deze lijnen bestaan uit (oude) zeedijken, polderdijken, polderwegen en watergangen. De hoge zeedijk (Ringdijk, West- en Middenmolendijk) en de polderdijken (Lagendijk en Oudelandseweg) maakten ontginning en bewoning mogelijk. De polderwegen (Hogeweg, Kievitsweg, Kruisweg en Kerkweg) verdeelden de polders in ontginningsvlakken en verbonden gebieden met elkaar. Langs deze dijken en wegen bevinden zich ook fragmenten van het oude agrarische polderlandschap met historische boerderijplaatsen.

Door veranderingen in het landschap hebben sommige dijklichamen zoals de West- en Middenmolendijk deels of volledig hun primaire waterkerende functie verloren. De watergangen Blaak en Blaakwetering waren ooit wadkreken die als sloten werden opgenomen in het watersysteem van de polders, waarna ze in de naoorlogse periode werden omgevormd tot parksingels en kleinere stedelijke watergangen.

In de wijken rond de historische kern van Ridderkerk, zoals bijvoorbeeld in het voormalige dorp Slikkerveer is goed te zien hoe Ridderkerk een bloeiperiode doormaakte waarin ook de scheepsbouw en de industrie betrokken waren bij de bouw van scholen en woningen. Met deze tastbare herinneringen aan haar geschiedenis beschikt Ridderkerk zo over een cultuurhistorisch waardevol gebied waarin de historische ont-

wikkeling van het gebied goed afleesbaar is. In opdracht van de gemeente Ridderkerk heeft Dorp, Stad en Land een Cultuurhistorische Waardenkaart voor de wijken Slikkerveer, Ridderkerk-Centrum, Ridderkerk-West, Ridderkerk-Oost en Drievliet opgesteld.

Deze waardenkaart is een vervolg op de historische waardenkaart die Dorp, Stad en Land in 2016 vervaardigde voor de historische kern van het centrum van Ridderkerk en een uitwerking van het Erfgoedbeleid Ridderkerk 2013. De historische waardenkaart vormt de basis voor de vertaling van dit beleid naar het bestemmingsplan. In dit hoofdstuk wordt de gehanteerde werkwijze toegelicht en is een overzicht van de gebruikte bronnen opgenomen.

WERKWIJZE

De betreffende panden en structuren zijn eind 2016 en begin 2017 vanaf de openbare weg gefotografeerd. Daarnaast is voor nadere beoordeling gebruik gemaakt van openbare bronnen zoals Google Streetview, Bing Maps en Topotijdreis. Op basis van bovengenoemd beeldmateriaal zijn de panden en elementen van een cultuurhistorische waardering voorzien.

De waardering van cultuurhistorische elementen is gebaseerd op de criteria die genoemd zijn in het document “Rekening houden met cultuurhistorische waarden” (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, juni 2012).

Deze criteria zijn: zichtbaarheid, relatie met historische gebeurtenissen, gaafheid, conservering,

zeldzaamheid, samenhang en context, betekenis voor de kennis over het verleden, representativiteit. De criteria zijn door DSL gerangschikt op volgorde van belangrijkheid en voorzien van toelichting ten behoeve van de toepassing en transparantie van de waardering van de elementen:

1. Ontstaansgeschiedenis: herkomst, relatie met historische gebeurtenissen, betekenis voor de kennis over het verleden.
2. Samenhang en context: ensemblewaarde, relatie met omgeving zowel fysiek als functioneel.
3. Zichtbaarheid: beleefbaarheid en invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.
4. Zeldzaamheid: hoe uniek is het: lokaal, regionaal, nationaal.
5. Representativiteit: is het een voorbeeldig exemplaar van een type?
6. Conservering: technische kwaliteit, staat van onderhoud.

De totaalwaardering van elk element resulteert in de waarde ‘redelijk hoog’, ‘hoog’ of ‘zeer hoog’. In de bijlage is een tabel opgenomen waarin is aangegeven welke criteria op de verschillende cultuurhistorische elementen van toepassing zijn. Bij 5, 6 of 7 toepasselijke criteria heeft het element zeer hoge cultuurhistorische waarde, bij 3 of 4 criteria hoge cultuurhistorische waarde en bij 1 of 2 criteria redelijk hoge cultuurhistorische waarde.

Tot slot zijn de cultuurhistorisch waardevolle panden en structuren van een beschrijving voorzien. De beschrijvingen zijn geordend per waarderingscategorie en bestaan uit enkele feitelijke gegevens (o.a. locatie-aanduiding, ouderdom, functie, etc.), een beschrijving van de kenmerken van het pand of de

structuur, een waardering, de relevante waarderingscriteria en een toelichting op de waardering.

Bij het bepalen van de ouderdom en het adres is gebruik gemaakt van vakliteratuur, bouwdoossiers verschaft door de gemeente en kadastrale gegevens

De cultuurhistorische waardering van bouwkunst heeft in principe alleen betrekking op het hoofdgebouw. Op bijgebouwen en latere aanbouwen is, tenzij nadrukkelijk vermeld, de waardering niet van toepassing.

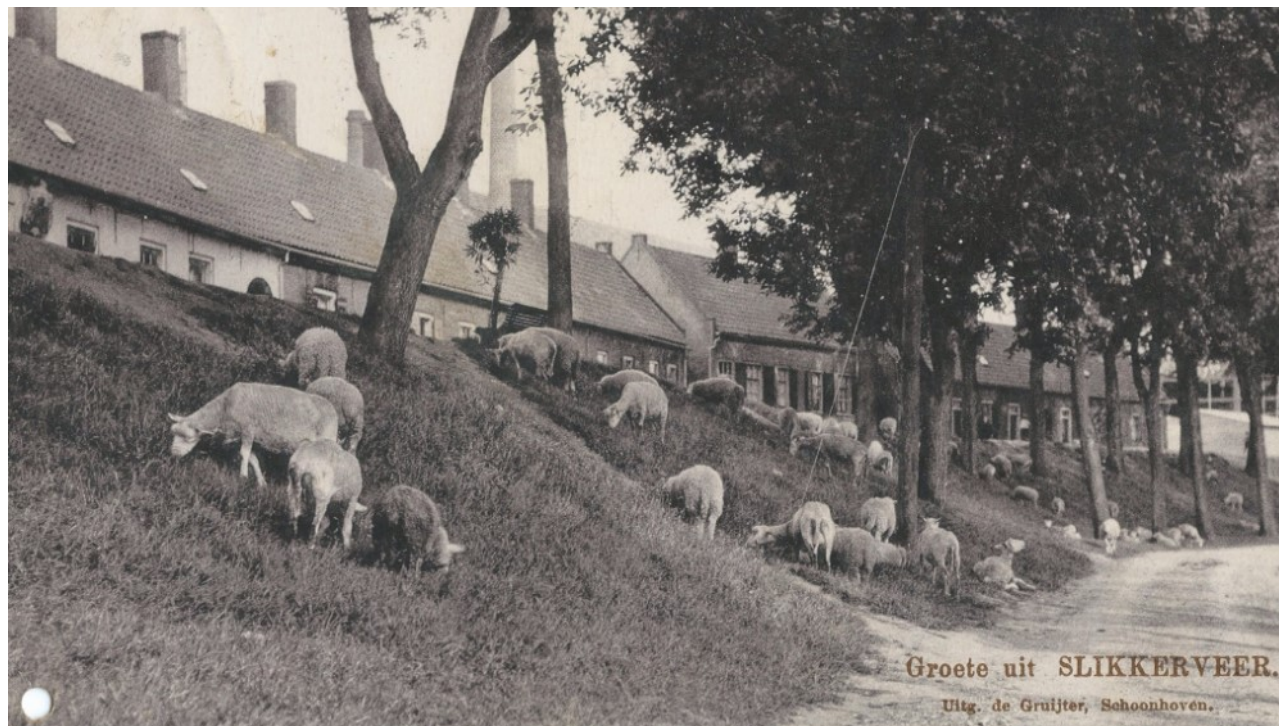
Het criterium conservering is niet van toepassing op historische groenstructuren. De cultuurhistorische waarde kan daarom ook van toepassing zijn op recente (vervangende) beplantingselementen voor zover deze passen bij de oorspronkelijke aanleg.

BEWONERSAVOND

Naast ambtelijk en bestuurlijke afstemming is op dinsdag 21 maart 2017 de werkwijze en enkele voorbeelden van waardering van structuren en objecten aan bewoners gepresenteerd.

Voor deze bijeenkomst waren alle bewoners uit het onderzoeksgebied door de gemeente uitgenodigd.

Er waren ruim 30 bewoners bij de avond aanwezig. De bewoners kregen tijdens deze bijeenkomst de mogelijkheid om te reageren op de inventarisatie en waardering. Waar nodig is de waardering en zijn de beschrijvingen in dit rapport naar aanleiding van deze reacties aangepast.

Ringdijk in Slikkerveer (www.oudridderkerk.nl)

BRONNEN

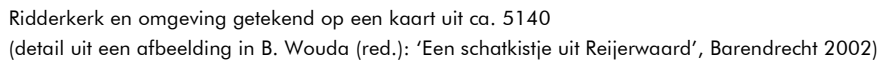
Bij het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is van de volgende bronnen gebruik gemaakt.

Documenten:

- Erfgoedbeleid Ridderkerk (2013)
- Cultuurhistorische Waardenkaart Centrum Ridderkerk (DSL, juni 2016)
- Cultuurhistorische objecten: IJsselmonde en Eiland van Dordrecht (Landschapsbeheer Zuid-Holland, 2011)
- Groene Kaart (Gemeente Ridderkerk, 2013)
- Jongere bouwkunst en stedenbouw 1800-1945: Ridderkerk (Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland, 1995)
- Rekening houden met cultuurhistorische waarden (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2012)
- Naoorlogse stadswijken: Tussen Park en Stad (Wageningen, 2009)
- Atlas van de Wederopbouw Nederland 1940-1965: Ontwerpen aan Stad en land (Rotterdam, 2013)

Websites:

- bagviewer.kadaster.nl
- www.eilandijsselmonde.nl
- www.geschiedenisvanzuidholland.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.oudridderkerk.nl

2. ACHTERGROND

De geïnterpreteerde cultuurhistorisch waardevolle panden en elementen staan niet op zichzelf. Het zijn sporen van de ontwikkelingsgeschiedenis van Ridderkerk die teruggaat tot de negende eeuw na Christus. Een cultuurhistorische waardering is daarom alleen mogelijk als kennis wordt genomen van en rekening wordt gehouden met deze geschiedenis.

Aan de hand van historisch kaartmateriaal en verschillende documenten zoals het Erfgoedbeleid Ridderkerk 2013 is een korte beschrijving van de ontstaansgeschiedenis en een typering van het onderzoeksgebied opgesteld.

ONTSTAANSGESCHIEDENIS

Eerste bewoning Riederwaard (8ste - 14de eeuw)

Ridderkerk is ontstaan op veengrond die vanaf de negende en tiende eeuw werd bewoond. Vanaf die tijd werd begonnen met de ontginning van het gebied waardoor het veen drastisch inklonk. Om het gebied tegen het buitenwater te beschermen legde men in de elfde en twaalfde eeuw dijken en kaden aan. Zo ontstonden het eiland Rhoon, de Zwijndrechtse Waard en de Riederwaard (samen: IJsselmonde). Het water vormde echter niet alleen een bedreiging voor de bewoners van IJsselmonde, het was met de visserij ook een belangrijke inkomstenbron. In de Riederwaard werd Riede, voorloper van het huidige Ridderkerk, gesticht. De naam van dit plaatsje wordt voor het eerst in historische bronnen uit 1105 genoemd. Nadat de Riederwaard in 1373 werd overspoeld werd de loop van de Donkersloot naar het oosten verlegd en kreeg zij de naam 'Merwede' de huidige Noord).

Inpoldering Nieuw en Oud Reijerwaard (14de - 19de eeuw)

Nadat de Riederwaard in de veertiende eeuw voor de vierde keer was overstroomd werd de waard opnieuw ingepolderd. In 1404 kwam Oud Reijerwaard gereed, in 1441 Nieuw Reijerwaard. De polders liepen in 1421 met de Sint-Elisabethsvloed nog eenmaal onder water. In 1424 werden zij bedijkt. De hoge zeedijken Ringdijk, West- en Middenmolendijk volgden grotendeels het tracé uit de elfde en twaalfde eeuw. Oud en Nieuw Reijerwaard waren aanvankelijk twee afzonderlijke polders gescheiden door de polderdijk Lagendijk. Na de bedijking van de polder Nieuw Reijerwaard werd de polder in blokken opgedeeld met elk een eigen ontginningsspatroon. De polderwegen Kievitsweg, Kruisweg, Kerkweg en Hogeweg vormden de grenzen van deze blokken en zijn nog steeds herkenbaar als lange lijnen in het landschap. Oud en Nieuw Reijerwaard werden gescheiden bemalen, eerst met behulp van windmolens, later met behulp van stoomgemalen en elektrische gemalen. Beide polders werden in lange stroken, verdeeld door de polderwegen in verschillende ontginnings-

vlakken, haaks op de dijken verkaveld. De boerderijen werden aan de uiteinden van de stroken, langs de dijken gebouwd. De percelen werden ingezet voor akkerbouw dan wel veeteelt. Vanaf de zeventiende eeuw was vlasteelt een belangrijke bron van inkomsten. Vanaf de negentiende eeuw kreeg de tuinbouw een groter aandeel in de Reijerwaard.

Eerste uitbreidingen Ridderkerk en Slikkerveer (19de en 20ste eeuw)

De eerste verdichtingen en uitbreidingen van de woongebieden vinden plaats langs de lange lijnen van de (voormalige) zeedijken, polderdijken Lagendijk en Oudelandseweg en de polderwegen Kerkweg en Kievitsweg. De eerste uitbreidingen in Ridderkerk vinden plaats langs de Kerkweg en westelijk tussen de Hovystraat, de Talmastraat, de Doctor Kuypersstraat en de Blaak. In de negentiende en twintigste eeuw maakt het dorp Slikkerveer een bloeiperiode door in de scheepsbouw en industrie. Het buitendijkse gebied de Rijderwaert transformeert van slikken en gorzen naar scheepswerven en industriegebied met o.a.

Scheepswerf Boele en generatorenfabriek Smit. Aan de Ringdijk verschijnen hier loodsen, fabrieken en voorname rederijwoningen. De aantallen arbeiderswoningen groeien gestaag. Daarin spelen ook de werkgevers uit de scheepsbouw en industrie een belangrijke rol. Op de poldervloer van Polder Nieuw Reijerwaard in Slikkerveer is duidelijk te zien dat de eerste vroege uitleg van het woongebied aan het begin van de twintigste eeuw de langgerekte slotenstructuur volgt.

Wederopbouwperiode 1945-1965

Na de oorlog steeg het aantal inwoners dat in Rotterdam werkte, waardoor de vraag naar woningen toenam en Ridderkerk verder werd uitgebreid. In deze periode van wederopbouw groeide Slikkerveer verder in westelijke richting en Ridderkerk eerst verder in westelijke richting, dan naar het zuiden. Hier zijn de typerende stempel-ensembles met middelhoge en laagbouw in een groene setting te vinden met randparken aan de Randweg in Slikkerveer en het Oosterpark langs de Oosterparkweg.

Tussen deze ensembles bevinden zich de typerende groene kernen waarin zich vaak voorzieningen- 'clusters' bevinden met scholen, kerken en sportgebouwen. Deze staan als losse objecten in een plantsoen. De hoogbouw langs de stadsranden markeert, zoals aan het Kloos-plantsoen, de overgang van stad naar het open landschap. Verder in oostelijke richting werd de zogenoemde 'bloemkoolwijk' Drievliet ontwikkeld waarin drie oude poldersloten zijn getransformeerd tot de parksingels Vogelvliet, Molenvliet en Visvliet.

TYPERING ONDERZOEKSGBIED

In het onderzoeksgebied komen een aantal historische (landschappelijke en stedenbouwkundige) lijnen bij elkaar: de (voormalige zeedijken) Ringdijk, Westmolendijk en Middenmolendijk, de polderdijken Lagendijk en Oudelandseweg, de polderwegen Kerkweg, Kievitsweg, Kruisweg en Hogeweg en de watergangen Blaak en Blaakwetering. Een groot deel van de cultuurhistorisch waardevolle elementen bevindt zich langs één van deze lijnen.

“Tot de Tweede Wereldoorlog was Ridderkerk nog nauwelijks verstedelijkt. De vroeg twintigste-eeuwse uitbreidingen vonden plaats langs de lange lijnen van dijken, polderwegen en ontginningsstructuren van het landschap”

Topografische militaire kaart 1940 (www.topotijdreis.nl)

(VOORMALIGE) HOGE ZEEDIJKEN*Ringdijk*

De Ringdijk in Slikkerveer is van oorsprong een hoge zeedijk en volgt min of meer een middeleeuws tracé uit de elfde eeuw. Na overstromingen in de veertiende eeuw komt in de vijftiende eeuw de polder Nieuw Reijerwaard weer boven water en wordt omringd door de Ringdijk in het Noorden. De dijk heeft een smalle weg op de kruin en steile taluds. Het noordelijke tracé van de dijk dat grenst aan het buitendijkse gebied van de Ridderwaert en de Nieuwe Maas is een primaire waterkering en heeft een verzaamd profiel.

Het oostelijke tracé dat grenst aan Polder Woude heeft nog haar oorspronkelijke profiel. Binnendijs aan de voet van de dijk bevindt zich de Benedenrijweg.

Middenmolendijk

De Middenmolendijk maakt deel uit van het tracé van de voormalige zeedijk Ringdijk, Westmolendijk, Middenmolendijk en Oostmolendijk. Aan de Middenmolendijk wordt het historische karakter bepaald door de dijk zelf met aan de oostzijde op en onderaan de dijk bebouwing. De oorspronkelijke context van het polderlandschap is overal verdwenen. Het dijklichaam is op twee plekken aangetast. Tussen de Westmolendijk en de Middenmolendijk is een deel weggegraven in de jaren 80 voor de aanleg van de Vondellaan en de Donkerslootweg. In de jaren 90 is bij de aanleg van de wijk Het Zand ter hoogte van de Molenvliet en de Visvliet nog een deel van de dijk weggegraven.

POLDERDIJKEN*Lagendijk*

De polderdijk Lagendijk verdeelt de Riederwaard in de

twee gescheiden polders Oud en Nieuw Reijerwaard met beide een eigen kavelrichting. De Lagendijk liep oorspronkelijk vanaf de Waal door tot aan de Sint Jorisstraat maar is ter plaatse van het stadscentrum door transformatie grotendeels verdwenen. Langs het dijklint met historische bebouwing bevinden zich nog fragmenten van het polderlandschap en een begraafplaats.

Oudelandseweg - Oosterparkweg

De Oudelandsdijk heet nu Oudelandseweg. De oorspronkelijk kade loopt van de Lagendijk tot aan Oude Molen waar hij samenkomt met de Middenmolendijk. De polderdijk heeft slechts op een klein deel zijn kenmerken van een kade behouden. In Ridderkerk-Zuid is de Oudelandseweg de zuidelijke grens van de Tuinbuurt en in Drievliet is de oude polderkade veranderd in de randweg Oosterparkweg. Hier vormt de weg de grens tussen de woonbebouwing en het Oosterpark. Tussen de Lagendijk en de Kerkweg heeft de Oudelandseweg nog het meest van zijn landelijke karakter als polderkade behouden.

POLDERWEGEN*Kerkweg*

De Kerkweg verbond vroeger Rijsoord aan de Waal met de historische kern van Ridderkerk (deels in de vorm van een landpad). De Kerkweg is inmiddels ter weerszijden bebouwd met hoofdzakelijk vroeg twintigste-eeuwse lage woonbebouwing. Op enkele plekken zijn kleinschalige bedrijfjes opgenomen en kent het lint een beperkte mate van functiemenging.

Kievitsweg

De Kievitsweg strekt zich in één lange rechte lijn uit en verbindt Bolnes met de Benedenrijweg bij Slikkerveer. De weg heeft verschillende gedaanten. Bij Slikkerveer is de Kievitsweg een van de oude lijnen waarlangs de bebouwing in Slikkerveer zich ontwikkeld heeft. De lintbebouwing bestaat hier zowel uit individuele bebouwing als projectmatig neergezette rijtjes arbeiderswoningen.

Kruisweg

De Kruisweg scheidt binnen de polder Nieuw Reijerwaard twee verkavelingsrichtingen en verbindt de Kievitsweg aan de Hogeweg. De evenwijdige richting aan de westzijde heeft geleid tot de richting van de A38. De schuine verkaveling is nog zichtbaar in het landelijke gebied ten oosten van de Kruisweg. De weg zelf is nog steeds een plattelandsweg.

Hogeweg

De Hogeweg verbond het Bolnesserdijkje met de Lagendijk. Van de Hogeweg is het westelijke deel verdwenen onder het knooppunt Ridderster. Het oostelijke deel vormt nu de zuidgrens van Ridderkerk-West.

WATERGANGEN*Blaakwetering en Blaak*

De Blaak en de Blaakwetering zijn waterlopen die hun oorsprong vinden in de kreken van het waddengebied dat aan de inpoldering voorafging. Zij zijn als poldersloten in het waterstelsel opgenomen en in de woongebieden getransformeerd tot parksingels en stedelijke watergangen.

“De naoorlogse uitbreidingen
vonden plaats eerst naar het
westen, vervolgens naar het
zuiden en oosten”

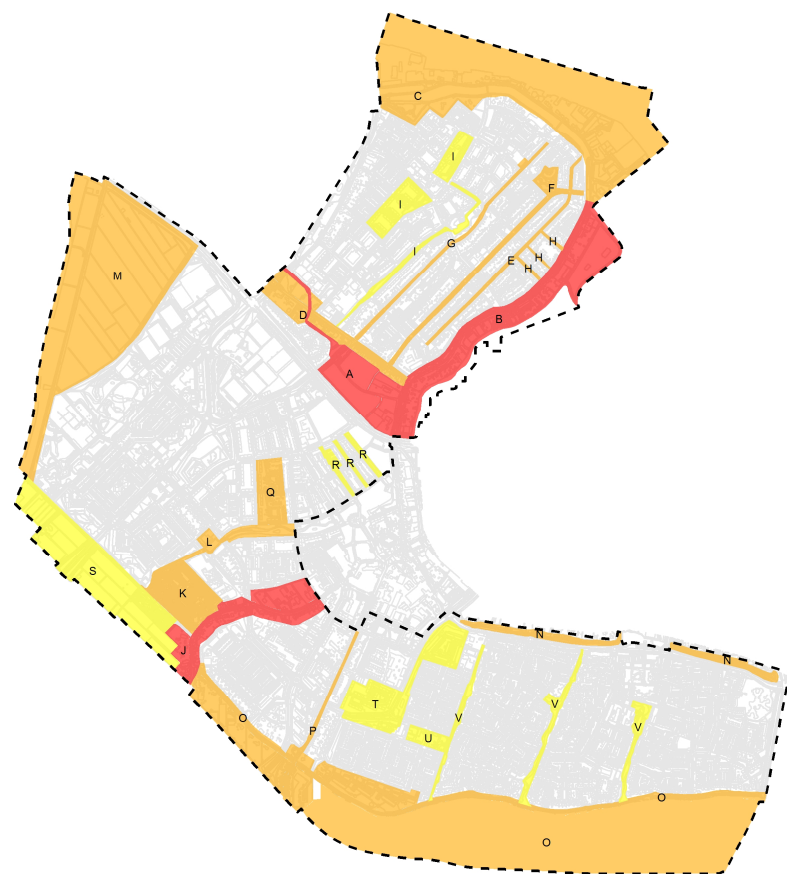

Topografische militaire kaart 1970 (www.topotijdreis.nl)

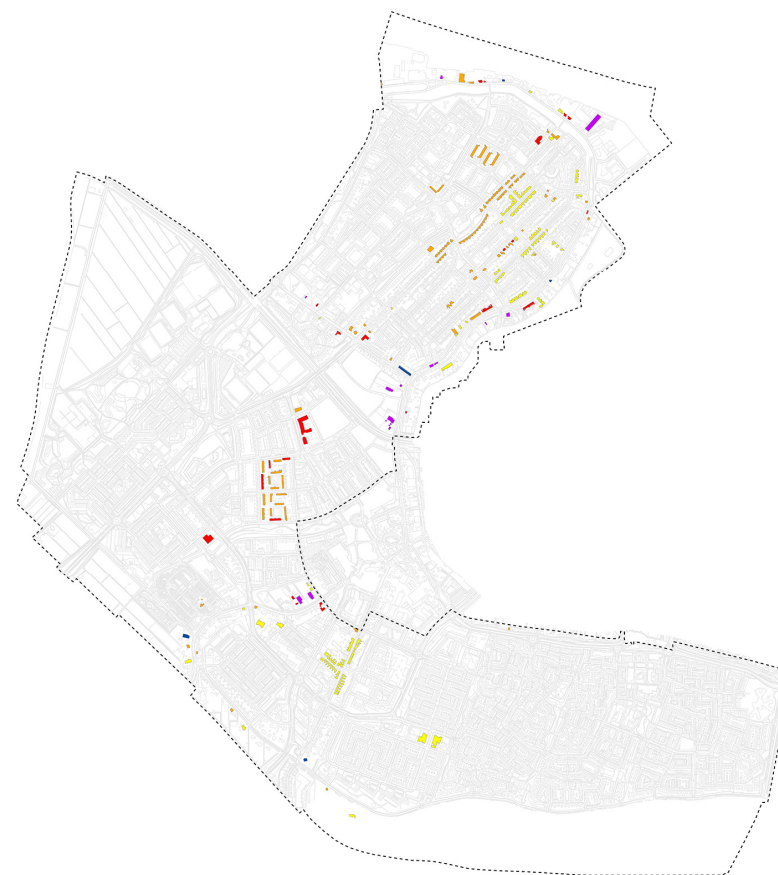

“In de jaren 80 breidde Ridderkerk uit met de wijk Drievliet in oostelijke richting”

Topografische kaart 1990 (www.topotijdreis.nl)

WAARDENKAART: HISTORISCHE GEOGRAFIE

WAARDENKAART: HISTORISCHE BOUWKUNST

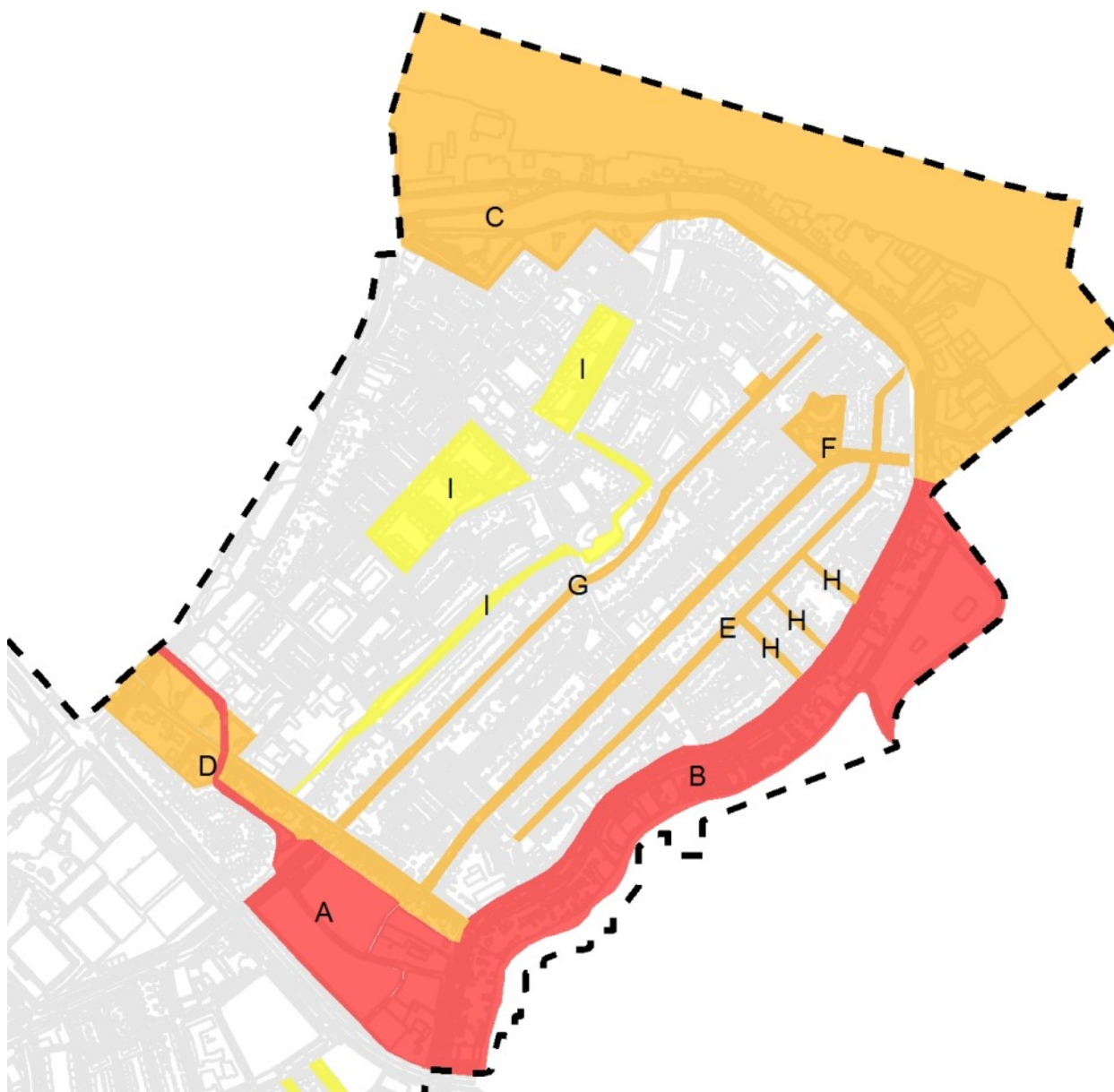
3. INVENTARISATIE EN WAARDERING

Tijdens het veldwerk zijn 24 structuren en 89 objecten geïnventariseerd en gewaardeerd. Om de lees- en bruikbaarheid van de kaart te vergroten zijn samenhangende objecten en structuren gebundeld tot ensembles. Hierna zijn de panden en structuren beschreven. De beschrijvingen en een overzicht van de inventarisatie zijn in dit hoofdstuk opgenomen (zie hoofdstuk 1 voor de waarderingssystematiek en de bijlage voor de bijbehorende tabel).

Het bovenstaande heeft geresulteerd in een cultuurhistorische waardenkaart die als bijlage bij dit rapport is gevoegd. De cultuurhistorische waardenkaart is uitgesplitst in twee waardenkaarten, één met historische geografie en één met historische bouwkunst. Bij historische geografie gaat het om landschappelijke en stedenbouwkundige structuren. Bomen, beplantingselementen, trappen, civieltechnische kunstwerken en andere objecten die van belang zijn voor de historische geografische structuren zijn in de beschrijving van de structuur benoemd en niet apart op de waardenkaart weergegeven. Bij historische bouwkunst gaat het om panden en andere bouwwerken zoals tuinmuren. De paarse vlakken betreffen Rijksmonumenten, de blauwe vlakken gemeentelijke monumenten. De rode vlakken betreffen zeer hoog gewaardeerde panden en structuren, de oranje vlakken betreffen hoog gewaardeerde panden en structuren en de gele vlakken redelijk hoog gewaarde panden en structuren.

De landschappelijke en stedenbouwkundige structuren zijn met een letter op de kaart weergegeven. Deze letter correspondeert met de letter bovenaan de beschrijvingen van de structuren. Tijdens het veldwerk zijn ook uitingen van beeldende kunst op, aan of naast gebouwen uit de wederopbouwperiode aangetroffen. Deze zijn niet gewaardeerd maar als een bijlage toegevoegd.

De Rijks- en gemeentelijke monumenten worden in dit onderzoek niet opnieuw beschreven. Voor een beschrijving en waardering wordt verwezen naar de monumentenlijst.

SLIKKERVEER

SLIKKERVEER

Deelgebied beschrijving

Langs de Ringdijk in Slikkerveer is het agrarische en industriële verleden nog beleefbaar door de historische bebouwing, door restanten van het slagenlandschap en het groene karakter van enkele historische boerderijplaatsen onderaan de dijk. De lange cultuurhistorische lijnen in dit gebied zijn de Ringdijk, de polderweg Kievitsweg en de watergang Blaakwetering. Het groene dijklint van de Ringdijk is grotendeels onbebouwd, met her en der een verdichting met bebouwing op en aan de dijk, waardoor er veel uitzichten en doorzichten zijn naar het binnendijkse en buitendijkse gebied. In het binnendijkse gebied van de Ringdijk op de poldervloer van Polder Nieuw Reijerwaard is duidelijk te zien dat de eerste vroege uitleg van het woongebied aan het begin van de twintigste eeuw de langgerekte slotenstructuur volgt. Ook in de naoorlogse uitleg wordt soms de oude ontginningsstructuur gevolgd. Opvallend in dit gebied zijn de vroeg twintigste-eeuwse arbeiderswoningen, waaronder enkele fraai vormgegeven arbeiderswoningen aan weerszijden van de Ringdijk, de burgerwoningen uit de jaren 30 met bijzondere kapvormen en de voorname rederswoningen aan de noordzijde van de Ringdijk in het buitendijkse gebied van de Rijderwaert.

De restanten van het polderlandschap met voormalige kreek de Blaakwetering en historische boerderijplaatsen met groene erven aan de oude polderweg Kievitsweg en ten zuidwesten van de Ringdijk herinneren aan het agrarische verleden van het gebied.

HISTORISCHE GEOGRAFIE

Scheepsbouw en industrie aan de Ringdijk

Vooroorlogse uitbreiding woongebied

BLAAKWETERING (A) ZEER HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Wadkreek en poldersloot
Huidige functie: Watergang, poldersloot en stadswater
Elementen: Watergang en stuw met schuif
Beplanting: Knotwilgen
Periode: ca. 15de eeuw (inpoldering en ontginning polder Nieuw Reijerwaard)

Beschrijving: De Blaak en Blaakwetering zijn waterlopen die hun oorsprong vinden in de kreek van het waddengebied dat aan de inpoldering voorafging. Zij zijn als poldersloten in het waterstelsel opgenomen. De Blaakwetering loopt van Bolnes naar Ridderkerk, heeft zijn oude kronkelende loop in de omgeving van de Donckse Velden bewaard en maakt daarbij deel uit van de landschappelijke inscenering in het landgoed Huys ten Donck. Waar de watergang de Randweg kruist bevindt zich een stuw met schuif. In Slikkerveen is de waterloop omgevormd tot stadswater achter de percelen van de Kievitsweg in de woonbuurt Dolfijnpark. Ten oosten daarvan eindigt de Blaakwetering, aangeplant met knotwilgen, bij de Ringdijk in het restant polderlandschap tussen de Rijksstraatweg en de historische boerderijplaatsen langs de Benedenrijweg.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, gaafheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontstaansgeschiedenis van het gebied; door de relatie en samenhang met het ontginningspatroon; door de zeldzaamheid van kreekrestanten; door de relatieve gaafheid waarbij de watergang grotendeels de oorspronkelijke loop van de kreek volgt.

DIJKLINT RINGDIJK OOST (B) ZEER HOGE WAARDE

Ringdijk

Zijde Polder Woude

Ringdijk nr. 37 - 124, Benedenrijweg (nr. 65 t/m 349), verkaveling en park in Polder Woude tot aan Donkersloot, ensemble historische boerderijplaatsen Benedenrijweg nr. 65 t/m 71

Oorspronkelijke functie:	Zeedijk en primaire waterkering
Huidige functie:	Dijklint en secundaire waterkering
Elementen:	Historische bebouwing en erven, dijktrappen, holo's, boerderijplaatsen en restanten slagenlandschap
Beplanting:	Grastaluds, linden op het dijktaalud aan zijde Benedenrijweg, essen t.h.v. nr. 65-71, erfbeplanting, knotwilgen
Periode:	Bedijking Nieuw Reijerwaard ca 15 ^{de} eeuw grotendeels 11 ^{de} eeuwse tracé volgende

Beschrijving: De Ringdijk is van oorsprong een hoge zeedijk en volgt grotendeels het Middeleeuws tracé uit de 11de eeuw. Na overstromingen in de 14de eeuw komt in de 15de eeuw de polder Nieuw Reijerwaard weer boven water omringd door de Ringdijk in het noorden. De dijk heeft een smalle weg op de kruin en steile groene taluds. Binnendijks aan de voet van de dijk op polderniveau bevindt zich de Benedenrijweg. Zes stenen dijktrappen verbinden het dijk- en polderniveau met elkaar. Het groene grastalud is aan de zijde van de Benedenrijweg beplant met linden.

Dit deel van de dijk heeft geen verzwaard profiel omdat het geen primaire waterkerende functie meer heeft. Het profiel nadert hier het meest het historische profiel, maar is in de loop der jaren ook steeds aangepast en verhoogd. De bebouwingsstructuur aan de oost- en westzijde van de dijk bevindt zich voornamelijk op de poldervloer van Polder Woude en de Benedenrijweg waardoor de dijk een overwegend open karakter heeft. Nu en dan, ter hoogte van de Prinses Margrietweg en de kruising met de Industrieweg, vindt een verdichting plaats met losse en pandsgewijze karakteristieke dijkbebouwing op en aan de dijk.

Ringdijk

De bebouwing aan de Ringdijk kent een verscheidenheid aan vormen. De typische dijkbebouwing van overwegend eenlaagse of tweelaagse individuele panden met kap en onderhuis is gebouwd op en aan de dijk, en een- en tweelaags met kap onderaan de dijk. Kaprichingen zijn overwegend in dwarsrichting. Tussen de Benedenrijweg nr. 54 en 84a is de eenlaagse bebouwing met kap van boerderijen, opstallen en landarbeiderswoningen tegen het dijktaalud aangebouwd en evenwijdig aan de dijk georiënteerd.

Typerend zijn de ongelijkvloerse overgangen (holo's) tussen dijk en woningen die zijn ontstaan door inklinking en ophoging van het dijkprofiel. De overgangen worden op verschillende manieren gemaakt. De overgang naar het niveau van de dijk kruin wordt middels een verdiepte voorstoep met treden gemaakt of middels een gelijkvloerse voorstoep. Bij de gelijkvloerse voorstoep verdwijnt een deel van de voorgevel onder de aanaarding. Holo's bevinden zich bij Ringdijk nr. 31, 158 en 360.

Polder Woude - Donkersloot

Aan de oostelijke even zijde van de dijk bevindt de bebouwing zich voornamelijk onderaan de dijk op de

poldervloer van Polder Woude. De historische bebouwing bestaat uit o.a. uit samenhangende / projectmatige rijtjes arbeiderswoningen met voortuintjes en individuele bebouwing met een agrarisch karakter zoals voormalige landarbeidershuisjes en tuinderswoningen met opstallen. De rijtjes arbeiderswoningen worden via de voortuinen ontsloten middels dijktrappen en een voetpad aan de teen van de dijk. De omsloten ligging aan de voet van de dijk geeft deze ensembles het karakter van een hofje. Bijzonder fraai zijn de arbeiderswoningen met klokgevels (nr. 216 t/m nr. 236).

Karakteristiek is het monumentale pand nr. 258 Huis Woudesteyn uit 1896 aan de dijk in een fraaie groene setting met monumentale bomen. De Donkersloot die de achtererfgrens vormde van de percelen onderaan de dijk is grotendeels nog intact. Achter de sloot is een parkachtige groenstructuur aangelegd met grote waterpartij waarin de Donkersloot en de ruïne van Huis te Woude zijn opgenomen.

Benedenrijweg

De historische bebouwing aan de Benedenrijweg aan de oneven zijde bestaat overwegend uit een- of tweelaagse bebouwing met kap. Nokrichtingen zijn afwisselend dwars of parallel (zadeldak en mansarde) georiënteerd. De rooilijn verspringt regelmatig licht. Karakteristiek zijn de geschakelde rijtjes eenlaagse arbeiderswoningen met kap en voortuin en/of voorstoep waaronder wederom een rij arbeiderswoningen met klokgevels (nr. 161 t/m 179). Deze zijn identiek aan de woningen van Ringdijk nr. 216 t/m nr. 236. Verder bestaat de bebouwing uit bebouwing met een agrarisch karakter en enkele kleine werkplaatsen en fabrieken van ambachtslieden (nr. 125 en 127) en geschakelde burgerwoningen uit de jaren 40 welke een geheel vormen met de lage gemetselde tuinmuren rond de voortuinen.

Tussen de kruising met de Kievitsweg en de Rotterdamseweg ligt een aantal cultuurhistorische objecten bijeen, in een landelijke setting en omgeven door stedelijk gebied. Het gaat om een polderfragment met twee monumentale boerderijen (de boerderij uit 1610 en een boerderij uit 1786) en een monumentaal dwarshuis (1868), omringd door open land (nr. 67 t/m 71). Het slotenpatroon, waaronder de voormalige kreek Blaakwetering, is nog zichtbaar en de teensloot onderaan de dijk is hier nog deels intact. De sloten worden her en der geaccentueerd door knotwilgen. Dammen en bruggen met hekwerken over de sloot (nr. 67 en 69) geven toegang tot de erven en accentueren het historische karakter. De boerderijen en opstallen staan in een overwegend groene setting van erfbeplanting. Langs de teensloot is een rij essen aangeplant.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, zichtbaarheid, representativiteit, gaafheid*

Van zeer hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en waterstaatkundige ontstaansgeschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen de bebouwing aan beide zijden van de dijk en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene en landelijke karakter; door de zeldzaamheid van een relatief gaaf historisch dijkprofiel dat het Middeleeuwse tracé nog grotendeels volgt.

Benedenrijweg

Beneden Rijweg: Blaakwetering in fragment polderlandschap

DIJKLINT RINGDIJK NOORD (C) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie:	Zeedijk en primaire waterkering
Huidige functie:	Dijklint en primaire waterkering
Elementen:	Historische bebouwing en erven, polderweg, dijktrappen, teensloot, buitendijks gebied en restant polderlandschap met slotenstructuur
Beplanting:	Grastaluds, monumentale bomen en sierheesters buitendijks in voor- en achtertuinen als rode beuk, paardenkastanje, slangenden
Periode:	Bedijking Nieuw Reijerwaard ca 15 ^{de} eeuw grotendeels 11 ^{de} eeuwse tracé volgend

Beschrijving: De Ringdijk is van oorsprong een hoge zeedijk en volgt grotendeels een Middeleeuws tracé uit de 11de eeuw. Na overstromingen in de 14de eeuw komt in de 15de eeuw de polder Nieuw Reijerwaard weer boven water omringd door de Ringdijk in het noorden. De dijk heeft een smalle weg op de kruin en steile taluds. Binnendijks aan de voet van de dijk op polderniveau bevindt zich de Beneden-rijweg. Stenen dijktrappen verbinden het buitendijkse-, dijk- en poldervloerniveau met elkaar. Aan beide zijden heeft de dijk een groen grastalud. Opvallend is het hoogteverschil tussen de poldervloer van polder Nieuw Reijerwaard en het buitendijkse gebied De Rijderwaert. Dit deel van de dijk is aan de binnenzijde verzwaaard omdat de dijk hier een primaire waterkerende functie heeft. Het historische profiel is hierin opgenomen. Onderaan de dijk aan de zuidzijde bevindt zich een (verlegde?) teensloot en nabij de randweg een restant polderlandschap waardoor het landelijke karakter wordt versterkt.

Ringdijk - Rijderwaert

Het buitendijkse gebied Rijderwaert heeft, gezien vanaf de Nieuwe Maas, een gemengd karakter. Industrie en

(voormalige) scheepswerven worden afgewisseld met privétuinen die aan het water grenzen. Tot aan het begin van de 20ste eeuw meerden twee voetveren aan op de aanlegplaatsen.

De bebouwingsstructuur ten noorden van de dijk in het buitendijkse gebied Rijderwaert bevindt zich voornamelijk op en aan de dijk en heeft een overwegend open karakter met doorzichten tussen de bebouwing naar de Nieuwe Maas. De zuidzijde van de dijk is hier onbebouwd en biedt uitzicht over Slikkerveer. De buitendijkse bebouwing van de Ringdijk heeft een relatief open, gemengd en kleinschalig karakter waartussen de rivier regelmatig zichtbaar is. Enkele statige vrijstaande historische rederijwoningen (nr. 408, 410, 458) staan op ophogingen aan de dijk met de achterzijde naar de rivier. In de deels ommuurde voor- en achtertuinen staan ook grote monumentale bomen zoals rode beuk, paardenkastanje en linde die de dijk een groen karakter geven. Deze woningen worden afgewisseld met historische bedrijfspanden zoals nr. 460, kleine dijkhuisjes en karakteristieke industriële loodsen en opstallen die herinneren aan de bloeiperiode van de scheepsbouw en industrie.

Reijerweg 2-4

Onderaan de Ringdijk op de poldervloer van de noordwestelijke hoek van Polder Nieuw Reijerwaard bevindt zich een restant van het polderlandschap. De bebouwing is recent en niet van cultuurhistorische waarde.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en waterstaatkundige ontstaansgeschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen de bebouwing aan beide zijden van de dijk; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene en landelijke karakter; door de zichtbaarheid van de industriële en agrarische geschiedenis van Slikkerveer

KIEVITSWEG (D) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie:	Polderweg
Huidige functie:	Polderweg
Elementen:	Historische bebouwing en erven, restanten polderlandschap met slotenstructuur, grafmonument
Beplanting:	Groenstructuur erven
Periode:	Bedijking en ontginning Nieuw Reijerwaard ca. 15de eeuw

Beschrijving: De polderweg Kievitsweg strekt zich in één lange rechte lijn uit en verbindt Bolnes tot aan de Benedenrijweg met Slikkerveer. De weg heeft verschillende gedaanten. Bij Slikkerveer is de Kievitsweg een van de eerste structuren waarlangs de bebouwing in Slikkerveer ontwikkeld werd. De lintbebouwing bestaat hier zowel uit individuele bebouwing als projectmatig neergezette rijtjes arbeiderswoningen.

Even zijde

Ten noordwesten van de Kievitsweg, grenzend aan het plantsoen van de Randweg, bevindt zich een klein restant polderlandschap met slotenverkaveling dwars op de Kievitsweg. De voormalige kreek Blaakwetering vormt de noordgrens en de overgang tussen het erf van nr. 112 en 114. De Blaakwetering duikt vervolgens onder de Kievitsweg door. Aan de zuidzijde van de straat is de watergang vanaf de straat niet zichtbaar. In het ensemble bevindt zich een grafkelder dat toebehoort aan het Huis ten Donck in Bolnes. Grafkelder, erf en bebouwing van nr. 114 hebben de status van Rijksmonument. In het polderfragment bevindt zich op de hoek van de Kievitsweg (nr. 112) en de Reijerweg een jaren 20 tuindersvilla omgeven door een siertuin. Kleine bruggen en dammen over de sloot geven toegang tot de erven. Aan de Kievitslaan 86 en de hoek

van de Stadhouderslaan bevindt zich een oude loods uit 1925 op een klein polderfragment met windsingel. Hierlangs loopt nog een sloot met knotwilgen die in noordelijke richting getransformeerd is tot de singel van de Stadhouderslaan. De hoek van de Willemstraat wordt gemarkeerd door de Zonnehoeck (nr. 80), een vrijstaande voormalige directeurs- en burgemeesterswoning, omgeven door een grote voor-, zij- en achtertuin met grote solitaire bomen, waaronder een rode beuk, en sierheesters. Aan de overzijde bevindt zich, aan de Willemstraat nr. 257 een opvallend kantoorpand uit de wederopbouwperiode in functionele stijl.

Oneven zijde

De bebouwing aan de oneven zijde van de Kievitsweg bestaat van de Randweg tot de Sportlaan uit individuele bebouwing in een groene setting op wisselende afstand tot de weg. De historische bebouwing bestaat overwegend uit eenlaagse woningen met zadelf- of mansardekap. De achtergrens van de percelen wordt begrensd door een poldersloot die overgaat in de Blaakwetering. Bijzonder fraai is het pand van het Groene Kruis op Kievitsweg 73 uit 1930 met lage gemetselde tuinmuren. Zowel in de voor- als achtertuin bevindt zich een monumentale lariks.

Vanaf de kruising met de Sportlaan verdicht de bebouwing aan beide zijden van de straat en de losse lintbebouwing met landelijk karakter maakt plaats voor een meer stenig dorpskarakter. De bebouwing bestaat hier hoofdzakelijk uit rijtjes eenlaagse arbeiderswoningen met kap aan de oneven zijde en tweelaagse woningen met kap uit de jaren 30 aan de even zijde met voortuintjes en lage gemetselde tuinmuren.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van de polder en de eerste vroeg 20ste eeuwse woongebieden van Slikkerveer; door de relatie en samenhang van de polderweg met het ontginningspatroon; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit vanwege het groene en afwisselende karakter; door de zichtbaarheid van het historische polderfragment en de afwisselende historische bouwstijlen en woningtypen uit de 20ste eeuw.

VROEG 20STE EEUWSE STRATENPATROON WOONGEBIED

Gebiedsbeschrijving:

De transformatie van Polder Nieuw Reijerwaard naar woongebied ving in de jaren 20 van de vorige eeuw aan met de aanleg van de Oranjestraat, de Willemstraat en de Nassaustraat en volgt het oorspronkelijke ontginningspatroon van de polder. De ontwikkeling naar woongebied bewoog zich van oost naar west.

Er is sprake van lichte functiemenging in de bebouwing. Winkel- en bedrijfspanden bevinden zich overwegend op de hoeken van de straten en het betreft meestal een combinatie van woon- en werkpanden. De Stadhouderslaan met singel, welke het patroon van een oude poldersloot volgt, markeert de overgang van het vooroorlogse woongebied naar de naoorlogse uitbreidingen.

NASSAUSTRAAAT (E) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied
Huidige functie: Woongebied
Elementen: Historische bebouwing
Bepanting: Berk
Periode: ca. 1925-1960

Beschrijving: De historische bebouwing van de Nassaustraat bevindt zich vanaf de Ringdijk tot aan de Juliana van Stolberglaan en bestaat grotendeels uit rijtjes arbeiderswoningen met kleine voortuinen en tweelaagse rijtjeswoningen met kap uit de jaren 30. De voortuintjes en berken aan weerszijden van de weg geven de straat een intiem en groen karakter. De voortuinen worden gemarkeerd door lage gemetselde tuinmuren.

Vanaf de Ringdijk begint de straat met een kromming. Hier is sprake van lichte functiemenging met bedrijvigheid. De bebouwing bestaat uit rijtjes woningen en enkele individuele vrijstaande woningen. Vanaf de kruising met de Oranjestraat bestaat de bebouwing overwegend uit rijen tweelaagse en eenlaagse bebouwing met kap. De daknokken zijn parallel aan de straat georiënteerd, enkele uitzonderingen en verbijzonderingen daargelaten. De bebouwing is eenvoudig en in stijl typerend voor de jaren 30 en 40.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van redelijk hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van 20ste eeuwse woongebieden van Slikkerveer; door de relatie en samenhang met het ontginningsspatroon en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene karakter in samenhang met de bebouwing.

ORANJESTRAAT EN ELECTROPARK (F) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied en groenstructuur
 Huidige functie: Woongebied en groenstructuur
 Elementen: Historische bebouwing en park
 Beplanting: Linde, taxusbomen, platanen, treurwilgen, sierappel
 Periode: ca. 1925-1960

Beschrijving: De Oranjestraat heeft door zijn brede profiel, rijen linden aan weerszijden van de straat en voortuinen het karakter van een laan, wat op sommige gedeelten door voorname individuele of twee-onder-een-kapwoningen in een groene setting wordt versterkt. De openingen tussen de bebouwing en de voor- en zijtuinen geven de straat een groen en open karakter.

Van de Ringdijk tot het Electropark heeft de bebouwing aan weerszijden van de straat een gemengd karakter. Individuele woningen met kap en tweelaagse rijtjeswoningen met kap wisselen elkaar af. Bijzonder zijn de twee-onder-een-kapwoningen met mansardedaken (nr. 3-5-7-9) uit 1925. Het Electropark is in 1950 aangelegd door Smit Slikkerveer in landschapsstijl met een waterpartij waarlangs treurwilgen zijn geplant. Enkele taxusbomen, monumentale platanen en linden geven het park karakter. Tot 1960 bevond zich in het park een muziekkapel welke is afgebroken. In het park aan de Prins Bernhardstraat nr. 2 bevindt zich een trafohuisje uit 1950.

Van de Prins Bernhardstraat tot het plantsoen aan het Churchillplein bestaat de bebouwing voornamelijk uit eenvoudige rijtjes tweelaagse jaren 40 woningen met kap afgewisseld met een enkele individuele woning.

Op enkele plaatsen zijn de gemetselde lage muren om de voortuinen nog intact. In het oog springend zijn het (voormalige) woon- en winkelpand op de Oranjestraat nr. 34 met 3 lagen en kap en de vrijstaande woning op de hoek van de Oranjestraat nr. 87 en de Amaliastraat. Deze laatste heeft een bijzonder volume met tweezijdige oriëntatie en opvallende schoorsteen.

Vanaf de Amaliastraat tot aan de Juliana van Stolbergstraat bevindt de historische bebouwing zich aan de oneven zijde van de straat. De oorspronkelijke lage gemetselde tuinmuren met buisrelingen zijn hier nog grotendeels intact. De bebouwing bestaat hier voornamelijk uit voorname tweelaagse twee-onder-een-kapwoningen met groene voortuinen. Opvallend zijn de volumes en kapvormen van de vrijstaande woning op nr. 99 en 106 en de kruiskap met steile vlakken van de twee-onder-een-kapwoningen van nr. 101 en 103. Karakteristiek zijn ook de twee-onder-een-kapwoningen op nr. 95/97 welke, met hun overstekende daken en doorlopende bovenlichten, in veel varianten in de hele wijk voorkomen.

Aan weerszijden van de Juliana van Stolbergstraat markeren twee nagenoeg identieke rietgedekte twee-onder-een-kapwoningen met een tweezijdige oriëntatie (nr. 119 en 121) de straathoeken.

Tussen de Prinses Irenestraat en de Prinses Margrietstraat bestaat de bebouwing uit tweelaagse twee-onder-een-kapwoningen met kap evenwijdig aan de straat uit de jaren 50 en 60 en nieuwbouw. Tot aan de Kievitsweg bestaat de bebouwing weer overwegend uit eenvoudige twee-onder-een-kapwoningen uit de jaren 50 en 60 en enkele individuele woningen. De kruising met Kievitsweg (Oranjestraat nr. 198) wordt gemarkeerd door een vrijstaand woonhuis uit 1935 omgeven door een tuin met fries en siermetselwerk. (sloot op binnen-terrein met Oranjestraat??)

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van de eerste vroeg 20ste eeuwse woongebieden van Slikkerveer; door de relatie en samenhang met het ontginningsspatroon; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene karakter en de zichtbaarheid van de verschillende en afwisselende historische bouwstijlen uit de 20ste eeuw

WILLEMSTRAAT & PLANTSOEN MET TUINMUUR (G) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied en schoolterrein
 Huidige functie: Woongebied en groenstructuur
 Elementen: Historische bebouwing, plantsoen en tuinmuur Nutsschool
 Beplanting: Haagbeuk, linde, taxusboom
 Periode: ca. 1925-1960

Beschrijving: De bebouwing van de Willemstraat bestaat grotendeels uit rijtjes vroeg 20ste eeuwse arbeiderswoningen zonder voortuinen. Opvallend is de kromming in de gevelwand langs een plantsoen met waterpartij. Van de afgebroken Nutsschool uit 1925 op de hoek van de Willemstraat en de Prins Bernhardstraat resteert nog een tuinmuur. Op het plantsoen bevinden zich nog twee flinke taxusbomen. De Nutsschool werd opgericht op initiatief van de toenmalige directeur van Smit Slikkerveer.

Van de Emmastraat tot de Prins Bernhardstraat bestaat de bebouwing uit rijtjes een- en tweelaagse arbeiderswoningen met kap.

Vanaf de Prins Bernhardstraat wordt de straat gemarkeerd door linden, waarna de beplanting overgaat in lage zuilvormige haagbeuken. De bebouwing bestaat hier overwegend uit rijtjes eenlaagse arbeiderswoningen met mansardekappen evenwijdig aan de straat. Vanaf de Prinses Beatrixstraat bestaat de bebouwing aan weerszijden van de straat uit eenlaagse twee-onder-een-kap arbeiderswoningen met mansardekappen haaks op de straat georiënteerd met de entreepartij in een uitbouw. Aan de even zijde van de straat hebben deze woningen terugspringende entreepartijen.

Vanaf de Amaliastraat wijkt de gevelwand in een

kromming aan het plantsoen met waterpartij. Vanaf de Juliana van Stolbergstraat wordt ditzelfde type bebouwing voortgezet. De gemetselde tuinmuren die zich tussen de entrees van de woningen bevinden zijn op enkele plaatsen (deels) verwijderd. Na enkele kleine individuele eenlaagse woningen (tuinderswoningen?) met kap van nr. 126 – 132 en 161 – 169 gaat de bebouwing tot en met nr. 217 en nr. 180 over in eenlaagse rijtjes arbeiderswoningen met kap evenwijdig aan de straat, afwisselend mansarde- en zadeldak. De oorspronkelijke kappen worden regelmatig verstoord door dakkapellen.

Tot aan de Kievitsweg bestaat de historische bebouwing vervolgens weer uit eenlaagse individuele en twee-onder-een-kapwoningen met afwisselende kapvormen en tweelaagse twee-onder-een-kapwoningen uit de jaren 50. Door de vrijstaande bebouwing en regelmatig licht verspringende rooilijn met voortuinen en linden heeft de straat een groener karakter.

Aan het einde van de Willemstraat bevinden zich nog enkele jaren 30 villa's (nr. 218, 239 en 255).

Op de hoek van de Kievitsweg bevindt zich op nr. 257 een voormalig PTT/KPN kantoorgebouw uit 1960 in de functionele stijl van de wederopbouwperiode, waarvan de opgetilde entree wordt gemarkeerd door een kunstwerk.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van eerste vroeg 20ste eeuwse woongebied van Slikkerveer; door de relatie en samenhang met het ontginningspatroon; door de zichtbaarheid van de verschillende en afwisselende historische bouwstijlen van voornamelijk arbeiderswoningen uit de 20ste eeuw.

DWARSSTRATEN ELECTROSTRAAT, AMALIASTRAAT, PRINS HENDRIKSTRAAT (H) HOGE WAARDE

Amaliastraat

Oorspronkelijke functie: Woongebied
 Huidige functie: Woongebied
 Elementen: Historische bebouwing
 Beplanting: Prunus, notenboom en acacia
 Periode: ca. 1925-1960

Beschrijving: Haaks op de Ringdijk werden de dwarsstraten aangelegd welke ook grotendeels de onderliggende polderstructuur volgen. De woningen aan de Electrostraat zijn speciaal gebouwd voor ingenieurs en stafmedewerkers van Smit Slikkerveer. Bijzonder fraai zijn de woningen op nr. 1 en 3 in eclectische stijl. De hagen rondom en hoge bomen in de tuinen, waaronder een notenboom in de tuin van nr. 1 en een acacia in de tuin van nr. 3, dragen bij aan het karakter van de straat.

De Amaliastraat wordt vanaf de Ringdijk tot de Nassastraat gekenmerkt door kleinschalige een- en

tweelaagse bebouwing van individuele woningen met mansardekappen dwars op en evenwijdig aan de straat. In de straat staan enkele prunussen. De bebouwing van de Prins Hendrikstraat bestaat overwegend uit eenlaagse rijtjes arbeiderswoningen met kap en enkele individuele woningen. De gemetselde lage tuinmuren zijn nog bij enkele woningen aanwezig. De ruimte tussen de woningen is hier meer verdicht dan in de Electrostraat en Amaliastraat.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van redelijk hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van 20ste-eeuwse woongebieden van Slikkerveer; door de relatie en samenhang met het ontginningspatroon en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door de kleinschalige bebouwing

Electrostraat

Amaliastraat

Prins Hendrikstraat

WEDEROPBOUW WOONGEBIED (I) REDELIJK HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied
 Huidige functie: Woongebied
 Elementen: Wederopbouwensembles, groenstructuren en watergangen
 Beplanting: Blokhagen, sierheesters en solitaire bomen
 Periode: ca. 1950-1965

Beschrijving: De ontwikkeling van het woongebied bewoog zich van oost naar west. De Stadhouderslaan met singel, welke het patroon van een oude poldersloot volgt, markeert de overgang van vooroorlogs woongebied naar naoorlogs woongebied. Ook de watergang langs de Willem de Zwijgerstraat en Mecklenburgstraat volgt nog het oude polderslotenpatroon en draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit. Hier bepalen de stempelstructuren met gestapelde bebouwing op groene velden de typerende stedenbouwkundige structuur van de wederopbouw wijken.

De stempels tussen de Van Anrooy-, Sweelinck- en Johann Sebastian Bachstraat dragen gezien vanaf de Reijerweg, met hun groenstructuur in open moderne

landschapsstijl geaccentueerd door blokhagen, sierheesters en solitaire bomen, bij aan de open en groene kwaliteit van de Reijerweg. Dit geldt ook voor het ensemble van drie gestaffelde flats met doorzichten aan de Van Beethovenstraat, gelegen aan de singel van de Reijerweg.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid*
 Van redelijk hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van 20ste eeuwse woongebieden van Slikkerveer; door de relatie en samenhang met het ontginningspatroon en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene en open karakter van de ensembles

Reijerweg / Van Anrooystraat

Reijerweg / Van Anrooystraat

Reijerweg / Van Beethovenstraat

Reijerweg

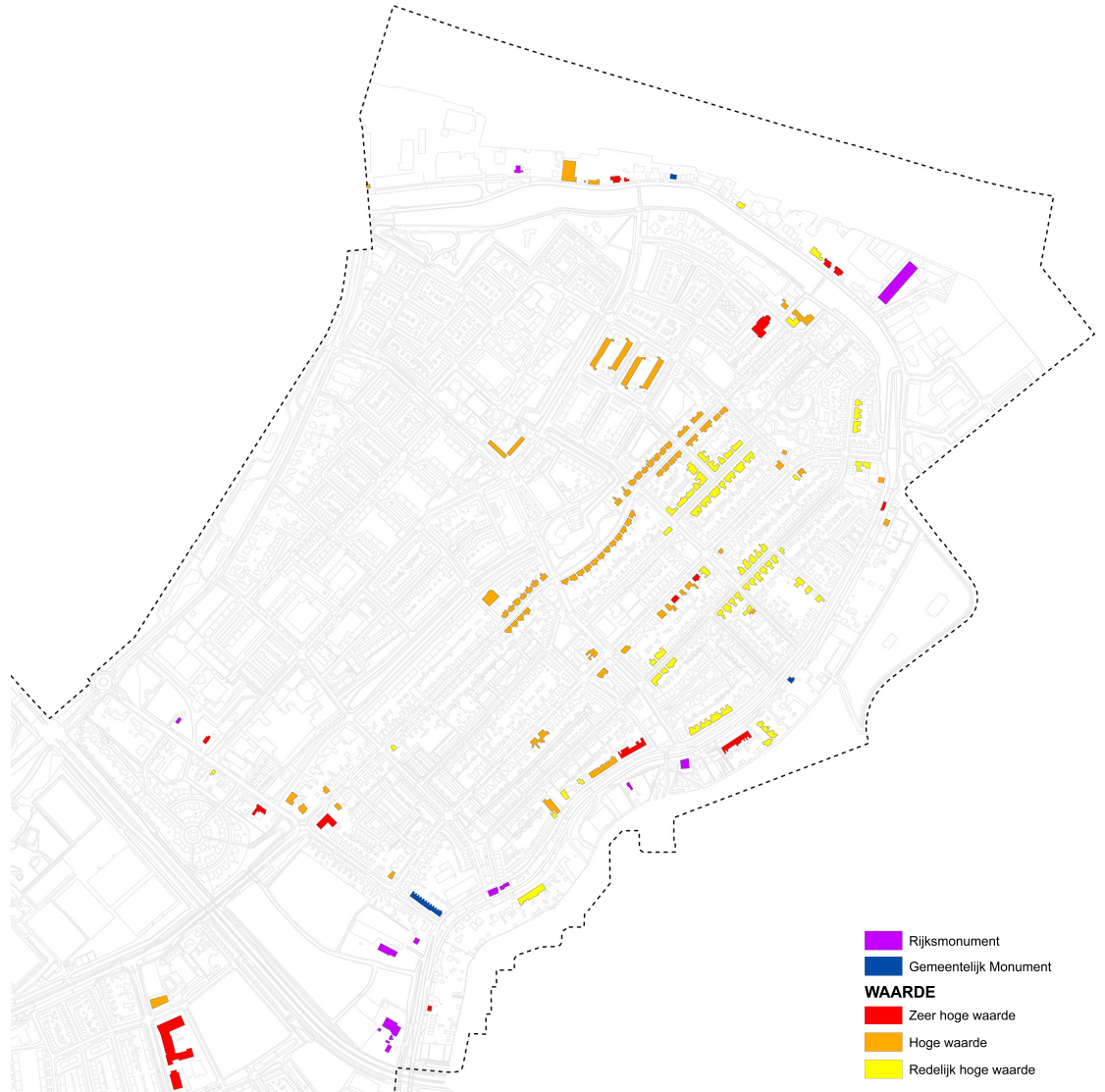

SLIKKERVEER

Deelgebied Slikkerveer

HISTORISCHE BOUWKUNST

ZEER HOGE WAARDE

BENEDENRIJWEG 161-179, RINGDIJK 216-236

Oorspronkelijke functie: Arbeiderswoningen en hekwerk
 Huidige functie: Woningen en hekwerk
 Bouwjaar: 1907

Omschrijving: Reeks van tien en elf ARBEIDERS-WONINGEN gelegen aan weerszijden (verschoven positie) van het dijklichaam op een rechthoekige plattegrond. Nokrichting haaks op de dijk. Eenlaags met ieder een afzonderlijk zadeldak met gesmoorde holle pannen. Eclectische bouwstijl. Rood metselwerk in kruisverband met waterslag, gepleisterde speklagen en plint. Houten schuifkozijnen met daarboven strekken met gepleisterde aanzet- en sluitstenen en eronder een rechthoekig gepleisterd paneel met ruit. Topgevel met gepleisterd rolwerk, siervazen- en bollen aan straatzijde en tuitgevel aan achterzijde. Gepleisterde zijgevels met

eenvoudige muurankers. Deels gemetselde schoorstenen. Dakkapellen en dakvensters. Originele smeedijzeren HEKWERKEN. Diepe voortuinen die aan de zijde van de Ringdijk door de beslotenheid een soort hofje vormen.

Bijzonder kenmerk: Gepleisterde rolwerk topgevels
Motivering: *Samenhang en context, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege het ensemble van de reeks arbeiderswoningen met zeldzaam gepleisterde rolwerk topgevels, typerend voor de 19de eeuw en vanwege de goede conservering.

BOURGONDISCHELAAN 1, WILHELMINAKERK

Oorspronkelijke functie: Kerk
 Huidige functie: Kerk
 Bouwjaar: 1931, architect K. v.d. Gijp (Slikkerveer)

Omschrijving: Ned. Hervormde KERK op kruisvormige plattegrond met KERKTOREN. Entreeportaal met trap, originele houten deur en siermetselwerk aan Bourgondischelaan. Eenlaags zaal en kelder met steil zadeldak, steekkappen, met gesmoorde romaanse pannen. Aangebouwde naar boven toe verjongende kerktoren met steil zadeldak, blauwe leien, klok, galmborden en smalle vensters waaronder schuin gemetselde waterslagen. Traditionalistische bouwstijl. Roodgeel gemêleerde baksteen in Vlaams verband met siermetselwerk.

Lateien van beton en uitstekende muurdammen met betonnen afdekplaat. Overhellende bakgoot. Smalle hoge vensters.

Bijzonder kenmerk: Toren met zadeldak

Motivering: *Zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging op een hoek, de samenhang en context, de functie als 'landmark' van de kerktoren en als kenmerkend voorbeeld van traditionele architectuur.

ZEER HOGE WAARDE**KIEVITSWEG 71, 73 A-H**

Oorspronkelijke functie: Groene Kruisgebouw en hekwerk
 Huidige functie: Appartementen en hekwerk
 Bouwjaar: 1930

Omschrijving: Voormalig GROENE KRUISGEBOUW op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Nok parallel aan de Kievitsweg. Interbellumarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Uitbouw links deels van hout, met buitenkamer onder steekkap. Rechts eenlaags uitbouw met erker en dakkapel. Geel metselwerk met rood/grauwe plint in Noords verband, deels sierverband rondom entree. Oorspronkelijke kozijnen met openslaande vensters en kleine roede-verdeling, afgeschuinde waterslagen en houten plantenbakken. Getoogd entreeportiek met originele deur, waarboven gevelsteen en uitstekend glas-in-lood venster.

Schilddak met meerdere steekappen en dakkapellen, gesmoorde opnieuw verbeterde holle pannen. Rechts gemetselde PLANTENBAK en aan straatzijde een gemetselde tuinmuur met ijzeren HEKWERK. Monumentale lariks in voor- en achtertuin.

Bijzonder kenmerk: gevelsteen

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde als fysieke herinnering aan de particuliere zuil-overstijgende gezondheidszorg aan het begin van de twintigste eeuw en vanwege de architectonische gaafheid en originele details.

KIEVITSWEG 112

Oorspronkelijke functie: Tuindersvilla
 Huidige functie: Woning met siertuin
 Bouwjaar: 1924

Omschrijving: Voormalige terugliggende TUINDERSVILLA op samengestelde plattegrond. Gelegen in polderfragment. Eenlaags met kelder onder pannendak met pironen. Nokrichting haaks op de Kievitsweg. Eclectische bouwstijl in rood metselwerk en Vlaams verband met siermetselwerk (fries, rollaag) met op voorgevel in losse cijfers het bouwjaar. Originele kozijnen met roede-verdeling (in bovenlichten), strekken, persiennes op duimen en afgeschuinde waterslagen. Samengesteld entreekozijn met glas-in-

lood, waaronder eveneens afgeschuinde dorpelstenen. Achterste volume met zadeldak, wolfseind en dakkapellen. Voorste volume met afgewolfd zadeldak. Geprofileerde gootlijst en gootklossen. Roodblauw gemêleerde opnieuw verbeterde holle pannen. Buitendaks gemetselde schoorsteen met schoorsteenkap. Omgeven door SIERTUIN met hoog opgaand groen.

Bijzonder kenmerk: pironen.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde als voorbeeld van een tuinderswoning met authentieke details. Van hoge waarde vanwege gaafheid en de vrije prominente ligging in een groene setting.

ZEER HOGE WAARDE

ORANJESTRAAT 91-93

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kap-woningen met tuinmuur

Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoningen met tuinmuur

Bouwjaar: 1938

Omschrijving:

Gespiegelde TWEE-ONDER-EEN-KAP woningen op rechthoekige plattegrond. Nokrichting parallel aan de straat. Twee bouwlagen onder overstekend schilddak. Sobere interbellumarchitectuur met zakelijk expressionisme invloeden. Symmetrische gevelindeling. Afgeschuinde erkers onder doorgetrokken witte luifel. Roodachtig metselwerk met iets terugliggende voeg. Merendeels samenstelde kozijnen met originele glas-inlood bovenlichten. Originele blankhouten voordeuren,

waarboven een doorgetrokken zwarte latei. Etagevensters met glasroeden in kenmerkend laddermotief. Flauw hellend overstekend dak met authentieke kleine dakkapellen, blauw gesmoorde tuile du Nordpannen. Omlopende brede getimmerde bakgoten. Erfafscheiding middels sierlijk metselwerk van rollagen en penanten, waartussen ijzeren buis. Voor- en achtertuin.

Bijzonder kenmerk: erkers met entrees onder doorgaande luifel.

Motivering: *Samenhang en context, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege het ensemble van de gespiegelde woningen. Gaaf in hoofdvorm en details, goed geconserveerd. Kenmerkende interbellumarchitectuur.

ORANJESTRAAT 101-103

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur

Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur

Bouwjaar: 1938

Omschrijving:

Gespiegelde TWEE-ONDER-EEN-KAP woningen op samengestelde plattegrond. Eenlaags met zolderverdieping onder kruisdak. Zakelijk expressionistische architectuur. Brede getimmerde luifels op de hoeken waaronder entree in zijgevels met twee treden en laag muurtje. Rood metselwerk met terugliggende lintvoeg in Noords verband. Hoog opgaande plint en gemetselde PLANTENBAKKEN van donker rode baksteen. Glas-

inlood vensters in oorspronkelijke kozijnen met half-rond geprofileerde onderdorpels en (drie) strookvensters. Buitendaks gemetselde schoorstenen. Zadeldak met steile dakvlakken en blauw gesmoorde neoromaanse pannen. Passende TUINMUUR met penanten, waartussen buisreling.

Bijzonder kenmerk: kruisdak en detaillering kozijnen.

Motivering: *Samenhang, conservering, gaafheid, representativiteit, zeldzaamheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de markante verschijningsvorm, de gave opzet, detaillering en de samenhang tussen de woningen onderling en de architectonische samenhang en context met de buurpanden en de tuin.

ZEER HOGE WAARDE**RINGDIJK 35**

Oorspronkelijke functie: Woning met bedrijfsruimte en stoep
 Huidige functie: Woning met bedrijfsruimte, stoep, trap
 Bouwjaar: 1923

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING en naastgelegen BEDRIJFSRUIMTE met bovenwoning op rechthoekige plattegrond. Eenlaags met onderhuis en aanbouw met balkon, onder pannendak. Nokrichting parallel aan de Ringdijk. Eclecticisme. Roodgemêleerd metselwerk in kruisverband en siermetselwerk (strekken). Deels uitspringende gepleisterde plint. Hoge schuifkozijnen en entree met glas-in-lood bovenlichten en natuurstenen lateien.

Rechter bouwvolume iets verspringend t.o.v. het linker gedeelte, met winkeletalage, rollaag en terugliggende entree. Zadeldak met gesmoorde tuile du Nordpannen. Dakkapellen deels met ladderventers. Geprofileerde gootlijsten, gootklossen en windveren. Achterzijde voorzien van venster met ijzeren roeden, strookvenster en schuifvensters met luikduimen. STOEP met ruittegels, TRAPPEN naar Benedenrijweg.

Bijzonder kenmerk: bouwsporen.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering*

Van zeer hoge waarde vanwege de samenhang met het dijklichaam en de nog aanwezige bouwsporen. Tevens vanwege het markant ensemble in de historische straatwand van winkel naast woning en als voorbeeld van een dijkwoning met twee voorkanten.

ZEER HOGE WAARDE

RINGDIJK 136

Oorspronkelijke functie: Woning en tuin
Huidige functie: Woning en tuin
Bouwjaar: 1900

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags met onderhuis onder pannendak met buitendaks gemetselde schoorsteen. Nokrichting evenwijdig aan de dijk. Terugliggende entree met bewerkt kalf en tegelwerk in boogvulling. Eclecticisme met invloeden uit de neorenaissance (speklagen, sluitstenen). Rood metselwerk in kruisverband. Witte plint aan straatzijde. Originele schuifkozijnen met glas-in-lood in bovenlichten en voorheen tegelwerk in de boogvul-

ling. Schilddak met blauw gesmoorde kruispannen en dakkapel. Kroonlijst met daarboven geprofileerde bakgoot.

Voor- en achtergelegen TUIN.

Bijzonder kenmerk: kleurig siermetselwerk.

Motivering: *Samenhang, zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de bijzondere eclectische bouwstijl en rijke detaillering, vanwege de samenhang en context met de dijk en de zichtbare ligging.

RINGDIJK 408

Oorspronkelijke functie: Woning
Huidige functie: Wonen/werken
Bouwjaar: 1908

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA (iets terugliggend) op samengestelde plattegrond. Op hoofdlijnen spiegelbeeld van Ringdijk 410. Diverse volumes, voornamelijk tweelaags onder pannendaken, links lage aanbouw, rechts aangebouwde terugliggende entreepartij met balkon. Nokrichting haaks op de dijk. Eclecticisme met invloeden chaletstijl. Rood metselwerk in kruisverband met gekleurd sierwerk (bogen, speklagen). Uitspringende plint met natuursteen band. Hoge deels authentieke (samengestelde) kozijnen en natuurstenen onderdorpels. Origineel entreekozijn. Hoog volume

voorzien van overstekende steekkap met hangwerk (sierspant), overig volume met afgeplat dak en omlopende dakschilden met blauw gesmoorde kruispannen. Brede uitgetimmerde goten op sierconsoles. Smeedijzeren HEKWERK op gemetselde rollaag. 'Slangen' den (conifeer) bij entree.

Bijzonder kenmerk: achtergevel met voorgevelallure.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de bijzondere eclectische bouwstijl, vanwege de samenhang met Ringdijk 410, vanwege de relatie van directeurswoningen te midden van de scheepsnijverheid aan de Nieuwe Maas. Prominente ligging.

ZEER HOGE WAARDE**RINGDIJK 410**

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning en hekwerk
 Bouwjaar: 1912

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA (iets terugliggend) op samengestelde plattegrond. Op hoofdlijnen spiegelbeeld van Ringdijk 408. Diverse volumes, voornamelijk tweelaags onder pannendaken, rechts aangebouwd eenlaags volume. Nokrichting haaks op de dijk. Eclecticisme met invloeden chaletstijl. Rood metselwerk in kruisverband met gekleurd sierwerk (bogen, speklagen). Uitspringende grijze plint. Hoge deels authentieke (samengestelde) kozijnen en natuurstenen onderdorpels. Origineel entreekozijn aan straatgevel.

Hoog volume voorzien van overstekende afgewolfde steekkap en aangekapte originele dakkapellen. Geprofileerde lijstgoot en windveren. Blauw gesmoorde pannen. Overig volume met plat dak. Brede uitgetimmerde goten /dakoverstekken op sierconsoles.

Smeedijzeren HEKWERK op gemetselde rollaag.

Daarachter leilinden. Diepe achtertuin

Bijzonder kenmerk: lijstgoot.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering* Van zeer hoge waarde vanwege de bijzondere bouwstijl, vanwege de samenhang met Ringdijk 408, vanwege de relatie van directeurswoningen te midden van de scheepsnijverheid aan de Nieuwe Maas. Prominente ligging.

RINGDIJK 456-458

Oorspronkelijke functie: Woning (458) met garage (456), tuinmuren en beuk
 Huidige functie: wonen/werken
 Bouwjaar: 1913, W.G. Architect en C.A. Verhey

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA, 'Villa Boele' op samengestelde plattegrond. Diverse volumes, tweelaags onder pannendaken. Rechts terugliggende entreeaanbouw, links serre met balkon. Nokrichting haaks op de dijk. Eclecticisme met invloed chaletstijl. Rood metselwerk met gekleurd sierwerk en grijze plint. Hoge deels authentieke (samengestelde) kozijnen en natuurstenen onderdorpels. Origineel entreekozijn.

Hoog volume met overstekende steekkap en sierspant, overig volume afgeplat omlopend schilddak met

overhoeks steekkapje. Rode tuile du Nord. Uitgetimmerde goten op sierconsoles.

Vrijstaande GARAGE. Eenlaags met plat dak, identiek metselwerk, voorgevel met natuurstenen pinakels.

Getoogde deuren.

Smeedijzeren HEKWERK op rollaag. Rode BEUK.

Links een TUINMUUR. Halfsteens met muurdammen en rollaag. Tuin met hoge bomen.

Bijzonder kenmerk: sierspant.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering* Van zeer hoge waarde vanwege de bijzondere bouwstijl en de samenhang van woning en garage, vanwege de relatie van een directeurswoning te midden van de scheepsnijverheid. Prominente ligging.

ZEER HOGE WAARDE

WILLEMSTRAAT 257

Oorspronkelijke functie: Telefooncentrale PTT
 Huidige functie: bedrijfsgebouw (KPN) met fietsenstalling
 Bouwjaar: 1960, architect E.F. Groosman (Rotterdam)

Omschrijving:

KANTOOR op L-vormige plattegrond met vrijstaande FIETSENSTALLING, gelegen op de hoek van de Kievitslaan. Twee lagen onder plat dak. Begane grond 7 treden opgetild boven kelder met lichtstroken. Functionalistische wederopbouwarchitectuur, architect E.F. Groosman. Verhoogd vloerpeil geaccentueerd middels omlopende brede betonband waarboven paarsrood metselwerk in staand klezorverband.

Sobere daklijst waaronder omlopend bovenlicht. Luifel boven entree, deels omlopend als brede latei. Per gevel een compositie van terugliggende, voornamelijk samengestelde kozijnpartijen, deels incl. borstwering. Bordestrap, aan linker- en achterzijde laadperron met trap. Sobere kleurstelling. Fietsenstalling met identieke uitvoeringsaccenten.

Bijzonder kenmerk: kunstwerk ter zijde van bordes (snaarinstrument).

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge cultuurhistorische waarde als lokaal zeldzaam voorbeeld van zakelijke wederopbouwarchitectuur. Streng doorgevoerd functionalisme. Blikvanger op hoeklocatie.

HOGЕ WAARDE**AMALIASTRAAT 19**

Oorspronkelijke functie: Woning en tuinmuur
 Huidige functie: Woning en tuinmuur
 Bouwjaar: 1925

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat. Getoogde portiek, originele deur geflankeerd door glas-in-lood vensters (zg. melkmeisje) en lage muurtjes. Traditioneel ambachtelijk met expressionistische invloeden. Rood metselwerk in Vlaams verband met siermetselwerk in de top. Samengestelde schuifkozijnen met glas-in-lood in bovenlicht, rollagen en kunststenen onderdorpels.

Licht overstekende mansardekap met steile dakvlakken en blauwgesmoorde tuile du Nordpannen, bakgoot. Buitendaks gemetselde schoorsteen.

Lage gemetselde TUINMUUR met rollaag.

Bijzonder kenmerk: siermetselwerk in top.

Motivering: *Samenhang en context, conservering, gaafheid* Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de gaafheid van het architectonisch geheel en het ensemble met Amaliastraat 21 (redelijk hoge waarde).

BENEDENRIJWEG 127

Oorspronkelijke functie: Schroevenfabriek
 Huidige functie: Bedrijfsgebouw
 Bouwjaar: 1920 (volgens opschrift)

Omschrijving:

Voormalige schroevenfabriek, nu BEDRIJFSGEBOUW, op rechthoekige plattegrond. Meerdere bouwvolumes, eenlaags met pannendak. Nok haaks gelegen op de Benedenrijweg en afwijkend van de rooilijn. Symmetrische traditioneel ambachtelijke baksteenarchitectuur. Rood gemêleerd metselwerk in kruisverband met lichtgele plint en muurankers. Zadeldak met tuitgevel en blauwgesmoorde kruispannen. Achtergelegen bouwvolumes met zadeldak, lessenaarsdak (zink)

en plat dak. Getoogde stalen kozijnen met roedeverdeling, waarboven strek. Aan straatzijde brede doorgang onder strek met niet-monumentale garagedeur. In het boogveld jaaraanduiding. Rechts restant van een muur.

Bijzonder kenmerk: tuitgevel.

Motivering: *Samenhang, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde als bedrijfscomplex en de samenhang met de naastgelegen woning Benedenrijweg 125 (redelijk hoge waarde). Representatief voorbeeld van utiliteitsbouw.

HOGE WAARDE

BENEDENRIJWEG 141-159

Oorspronkelijke functie: Arbeiderswoningen
Huidige functie: Woningen en hekwerk
Bouwjaar: 1909

Omschrijving:

Reeks van 10 ARBEIDERSWONINGEN, gezamenlijke nok evenwijdig aan de dijk gelegen. Eenlaags onder pannendak. Eclectische bouwstijl. Rood metselwerk in kruisverband en siermetselwerk (strekken, band). Geprofileerde bakgoot en gootklossen. Licht uitstekende gepleisterde plint. Samengestelde kozijnen onder strekken met aanzetstenen en luiken. Mansardekap met blauw gesmoorde kruispannen en gemetselde nok-schoorstenen. Dakkapellen.

Voortuinen met smeedijzeren HEKWERKEN.

Bijzonder kenmerk: hekwerk.

Motivering: *Samenhang, ontstaansgeschiedenis, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege het ensemble van de reeksarbeiderswoningen en van maatschappelijke en historische waarde als herinnering aan de Cooperatieve Bouwvereniging 'Eigen Haard' die de woningen liet bouwen voor de arbeiders in de (scheeps) industrie.

BENEDENRIJWEG 349

Oorspronkelijke functie: Woning met bedrijfsruimte
Huidige functie: Woning met bedrijfsruimte
Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

Vrijstaand complex op samengestelde plattegrond. Eenlaags met kapverdieping en uitbouw met plat dak. Links gevelverhoging met kopgevel. Eclecticisme met neorenaissance invloeden. Gele ijsselsteentjes, rood metselwerk in kruisverband en siermetselwerk (strekken). Grijze plint. Originele garagedeuren op duimgehengen. Samengestelde kozijnen met glas-inlood in de bovenlichten en kunststenen waterslagen.

Afgewolfd schilddak, steekkap met zadeldak, wolfs-eind en piron. Rood en blauwgesmoorde kruispannen met geprofileerde bakgoot, gootklossen en windveer.

Bijzonder kenmerk: geprofileerde gootklossen.

Motivering: *Zichtbaarheid, representatief, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zichtbare ligging in de bocht van de Benedenrijweg en als representatief voorbeeld van een geschakelde woning met bedrijfsruimte.

HOGE WAARDE

EMMASTRAAT 10, ACHTER EMMASTRAAT 10 (V/H SOPHIASTRAAT 13)

Oorspronkelijke functie: Bedrijfsruimte
(Modelmakerij Dubbelman)
Huidige functie: Bedrijfsruimte
(Modelmakerij Dubbelman)
Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

BEDRIJFSGEBOUW op rechthoekige plattegrond met achtergelegen loodsen. Hoofdgebouw evenwijdig gelegen op de hoek van de Emmastraat, aan de voet van de dijk. Eenlaags onder pannendak in traditioneel ambachtelijke stijl. Rood metselwerk in kruisverband, gepleisterde kopgevel in blokverband. Muurankers. Mansardekap met antraciete sneldekpannen. Getoogde stalen kozijnen met roedeverdeling, waarboven strek en

waaronder waterslagen. Niet-authentieke dakopbouw en bakgoot. Stichtingssteen. Rechterkopgevel met entree. Moderne vensters zonder cultuurhistorische waarde.

Achtergelegen LOODSEN als voren beschreven, met samengevoegd zadeldak, gedekt met blauw gesmoorde Muldenpannen en rozetankers.

Bijzonderheid: hijsbalk.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, representatief*

Van hoge cultuurhistorische waarde als restant van de binnendijkse bedrijvigheid, als eerste scheepsmodelmakerij van Nederland en als familiebedrijf. Het is een representatief voorbeeld van utiliteitsbouw en is onderdeel van een complex.

HENEGOUWSESTRAAT 1-37 EN 2-38 / REIJERWEG 3-39, HOLLANDSESTRAAT 36-72

Oorspronkelijke functie: Appartementencomplex met trappenhuis en binnentuin
Huidige functie: Appartementencomplex met trappenhuis en binnentuin
Bouwjaar: 1960, architectenbureau Blokland (Ede)

Omschrijving:

GALERIJFLATS op rechthoekige plattegrond met aangebouwd TRAPPENHUIS op de hoeken. Woningen haaks georiënteerd op de straten. Drie bouwlagen, waarvan de onderbouw deels met berging. Hoofdvolume met twee naar elkaar toelopende lessenaarsdaken en trappenhuis met lessenaarsdak. Moderne wederopbouwarchitectuur. Rood metselwerk in Noords verband. Originele kozijnen.

Borstwering van prefab beton elementen met cannelures. Horizontale geleiding, puin met openslaande

deuren, grote vensters, bovenlichten en klapvensters.

Driehoekige balkons met ijzeren buishekjes.

Entree trappenhuis onder luifel. Kozijn verdieping met 9-delige vlakverdeling, bestaande uit 6 vensters en 3-delige borstwering. Galerij aan BINNENTUIN.

Opmerkingen: Gebouwd in opdracht van Thomsens Havenbedrijf. De panden aan de Hollandsestraat zijn van beperktere waarde, deze missen samenhang met omgeving.

Bijzonder kenmerk: driehoekige balkons.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de gaafheid van de bouwblokken, de onderlinge stedenbouwkundige samenhang, de ritmiek van de gevels en horizontale geleiding, als representatief voorbeeld van de Wederopbouw. Tevens van waarde als moderne arbeiderswoningen.

HOGЕ WAARDE

JULIANA VAN STOLBERGSTRAAТ 17-19

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning en tuinmuur

Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoning en tuinmuur

Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

Vrijstaande WONINGEN op samengestelde plattegrond. Hoekligging, omgeven door voor- en zijtuin. Nokrichting parallel aan de Juliana van Stolbergstraat, met achter elkaar verspringende steekappen. Twee bouwlagen onder pannendak. Aanbouw met plat dak zonder cultuurhistorische waarde. Sobere interbellum architectuur. Rood metselwerk in Noords verband. Getoogde entree. Afschuinde erker, eenvoudige ven-

sterinvulling. Links aanbouw met halfronde beëindiging waarop ijzeren handreling. Overstekend zadeldak met steile dakvlakken en blauw gesmoorde neoromaanse pannen. Gemetselde schoorstenen op de nok. Omlopende brede geprofileerde bakgoten. Originele TUINMUUR met rollagen tussen penanten en ijzeren buisreling.

Bijzonder kenmerk: buisreling balkon.

Motivering: *Zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de samenhang met de tuin en erfafscheiding. Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging op een hoek en de bijzondere samenstelling van de bouwvolumes.

KIEVITSWEG 80

Oorspronkelijke functie: Directeurswoning met tuin

Huidige functie: Huisartsenpraktijk met tuin

Bouwjaar: jaren 30-40

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak en achter aanbouw met balkon. (Linker aanbouw met plat dak zonder historische waarde). Sobere interbellum architectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Gevelverhoging aan linker zijde. Rechts een eenlaags aanbouw met brede lijst op consoles. Rood metselwerk in halfsteensverband met siermetselwerk. Schilddak met steekappen en gesmoorde neoromaanse pannen.

Brede getimmerde bakgoot. Dakkapellen met laddervensters. Entree onder luifel op gemetselde kolom. Nokschoorsteen. TUIN met laag en hoog opgaand groen.

Bijzonder kenmerk: kapvorm.

Motivering: *Zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging op de hoek van de straat in de groene setting en vanwege de bijzondere kapvorm.

HOGE WAARDE

ORANJESTRAAT 31-33

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning en tuinmuur

Huidige functie: Woningen en tuinmuur

Bouwjaar: 1937

Omschrijving:

Gespiegelde HERENHUIZEN op rechthoekige plattegrond. Nokrichting parallel aan de straat. Twee bouwlagen onder overstekend schilddak. Sobere interbellumarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Symmetrische gevelindeling. Afgeschuinde erkers onder doorgetrokken witte luifel. Rood en grauwwachtig metselwerk in Vlaams verband en siermetselwerk. Merendeels samenstelde kozijnen met originele glas-in-lood bovenlichten. Originele voordeuren, waarboven een doorgetrokken witte luifel en

glas-in-lood vensters op de hoeken. Flauw hellend overstekend dak met blauw gesmoorde neoromaanse pannen en gemetselde schoorsteen op de nok en op het rechter dakvlak. Omlopende brede getimmerde bakgoten.

Erfafscheiding middels gemetseld tuinmuurtje van rollagen en penanten, waartussen buisreling. Voor- en achtertuin.

Bijzonder kenmerk: erkers met entrees onder doorgaande luifel.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de gave architectonische details en het ensemble van de gespiegelde woningen in architectonische samenhang met de overige woningen in de straat.

ORANJESTRAAT 34

Oorspronkelijke functie: Winkel met bovenwoning 'Lunchroom Bothof'

Huidige functie: Woning

Bouwjaar: 1938

Omschrijving:

Markant hoekpand gelegen aan het Electropark. Vrijstaande WONING, voormalige lunchroom op samengestelde plattegrond. Voornamelijk drielaags onder pannendak. Deels tweelaags met plat dak (nu balkon) en deels eenlaags met gemetselde balustrade. Baksteenarchitectuur met zakelijk expressionistische invloeden. Nok evenwijdig aan de Prins Bernhardstraat. Brede getimmerde bakgoot. Geel metselwerk in Vlaams verband met trasraam en siermetselwerk.

Entreeportaal met originele deuren en voormalige winkelpui onder brede uitstekende witte luifel, waarboven glas-in-lood vensterstroken. Daarboven voormalige reclamelijst. Afgeschuinde hoek. Samengestelde kozijnen met nieuwe venstervulling, steekvensters en oculus. Ingekorte schoorsteen. Zadeldak met gesmoorde keramische pannen. Opmerking: oorspronkelijk direct aan de straat gelegen.

Bijzonder kenmerk: winkelpui.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zichtbaarheid, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege het herkenbare voorzieningenkarakter binnen de woonwijk, de zichtbare ligging op de hoek van de straat en de gave architectuur.

HOGHE WAARDE

ORANJESTRAAT 87

Oorspronkelijke functie: Winkel met bovenwoning
Huidige functie: Woning
Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Hoekpand, vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Sobere interbellum architectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Nok haaks op de Oranjestraat. Geel en rood metselwerk in klezorverband. Originele blankhouten deur. Bouwsporen van een overhoeks dichtgezette winkel deur. Hoeken geaccentueerd met brede witte bakgoten en overkragende hoek van verdieping voorzien van witte lijst.

Samengestelde vensters en hoekvenster op de etage. Tussen etagevensters tegelvlak. Buitendaks gemetselde schoorsteen. Zadeldak met steekkap, steile dakvlakken gedekt met tuile du Nordpannen. Aan achterzijde aanbouw met balkon.

Opmerking: oorspronkelijk deels direct aan de straat gelegen en deels voorzien van voortuin.

Bijzonder kenmerk: overkragende verdieping.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zichtbaarheid, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege het karakteristieke bouwvolume, als herinnering aan de oorspronkelijke functie als winkel en bouwsporen van de unieke overhoeks geplaatste winkel deur.

ORANJESTRAAT 95-97

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning en tuinmuur
Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoning en tuinmuur
Bouwjaar: 1938

Omschrijving:

Gespiegelde woningen, TWEE-ONDER-EEN-KAP op rechthoekige plattegrond met aangebouwde garage. Baksteenarchitectuur met invloeden van het zakelijk expressionisme. Tweelaags onder pannendak. Brede overstekken met lijstgoot. Geel en rood metselwerk in Noords verband met verdiepte voeg en siermetselwerk. Afgeschuinde erkers met balkon.

Samengestelde kozijnen met glas-in-lood. Hoekvensters en lange, smalle vensterstroken in de zijgevels. Entreeportiek in zijgevels onder luifel, met stoep en laag muurtje. Zadeldak met blauw gesmoorde neoromaanse pannen en dakkapellen. Voortuin met bijpassende TUINMUUR met penanten, waartussen busiseling.

Bijzonder kenmerk: detaillering (hoek)kozijnen.

Motivering: *Samenhang en context, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de architectonische samenhang met de buurpanden, de gaafheid van de architectonische details en de goede staat van conservering.

HOGЕ WAARDE

ORANJESTRAAT 99

Oorspronkelijke functie: Woning met tuinmuur
 Huidige functie: Woning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1938

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder zadeldak met blauw gesmoorde neoromaanse pannen. Baksteenarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk in Noords verband. Entreeportiek en kleine rechthoekige vensters onder doorlopende luifel. Erker met overkragende lijst. Brede getimmerde bakgoot, dakkapellen. Samengestelde (hoek)kozijnen onder overkragende latei. Buitendaks gemetselde schoorsteen.

TUINMUUR met penanten waartussen ijzeren buisreling.

Bijzonder kenmerk: overkragende lateien.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de kenmerkende interbellum architectuur en de architectonische samenhang met de buurpanden.

ORANJESTRAAT 105

Oorspronkelijke functie: Villa met tuinmuur
 Huidige functie: Villa met tuinmuur
 Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Baksteenarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk in Noords verband, siermetselwerk (top), teruggiggende voeg. Brede overstekken. Erkers, waarvan een met daarboven balkon met ijzeren handreling met 'knopen'. Samengestelde vensters, hoekvensters, rondboog vensters waaronder geglazuurde dorpelstenen. Entreeportiek onder brede luifel.

Bakgoot, buitendaks gemetselde schoorsteen. Gemetselde plantenbakken. Zadeldak met blauw gesmoorde keramische pannen.

TUINMUUR met penanten waartussen ijzeren buisreling.

Bijzonder kenmerk: buisreling met 'knopen'.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit, conservering*

Van cultuurhistorisch hoge waarde vanwege de markante verschijningsvorm, als goed voorbeeld van de interbellum architectuur en vanwege de architectonische samenhang met de buurpanden.

HOGE WAARDE

ORANJESTRAAT 107

Oorspronkelijke functie: Villa met tuinmuur
 Huidige functie: Villa met tuinmuur
 Bouwjaar: 1939

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA op samengestelde plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Baksteenarchitectuur met invloeden van het zakelijk expressionisme. Nok deels evenwijdig aan de straat met steekkap. Tweemaal een entreeportiek aan linker zijde waarvan een met luifel. Rood metselwerk met trasraam in Noords verband en siermetselwerk rondom vensters. Samengestelde originele kozijnen met glas-in-lood en oculus.

Steile zadeldaken met gemêleerd gekleurde neoromaanse pannen. Brede bakgoot. (Aanbouw aan achterzijde niet cultuurhistorisch waardevol). Passende TUINMUUR met penanten, waartussen buisreling.

Bijzonder kenmerk: oculus.

Motivering: *Samenhang en context, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de karakteristieke samenstelling van het pannendak, de gave details en architectonische samenhang met de buurpanden.

ORANJESTRAAT 119, JULIANA VAN STOLBERGSTRAAT 24 / ORANJESTRAAT 121, JULIANA VAN STOLBERGSTRAAT 15

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur
 Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1939 en 1941

Omschrijving:

Twee gespiegelde TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN aan beide zijden van de Juliana van Stolbergstraat op samengestelde plattegrond met geïntegreerde garage. Tweelaags onder rieten kap. Nok evenwijdig aan de Oranjestraat. Rood metselwerk met donkerrood trasraam in Noords verband, vlechtwerk en siermetselwerk rond de entree.

Samengestelde vensters met afgeronde onderdorpels waarboven rollagen. Eén entree onder luifel. Afgeschuinde erkers over twee verdiepingen. Buitendaks gemetselde schoorsteen. Schilddak met dakkapellen. Passend vormgegeven TUINMUUR als afscheiding.

Bijzonder kenmerk: rieten kap.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame toepassing van een rieten kap en de unieke ligging en samenhang van de twee gespiegelde woningen op de hoek van de Juliana van Stolbergstraat.

HOGЕ WAARDE

ORANJESTRAAT 145-151

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur

Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoning met tuinmuur

Bouwjaar: 1955

Omschrijving:

Twee blokken gespiegelde TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN op rechthoekige plattegrond. Traditionele baksteenarchitectuur uit de Wederopbouw. Tweelaags onder pannendak, nok parallel aan de straat. Bakgoot op geprofileerde gootklossen. Rood metselwerk in halfsteensverband met trasraam en siermetselwerk (borstwering).

Erkers over twee verdiepingen. Grote glasvensters en samengestelde kozijnen. Betonnen omlijsting rondom entree en etage vensters. Halfronde en rechthoekige balkons aan de zijkant met ijzeren hekwerk. Zadeldak met gemêleerde opnieuw verbeterde holle pannen en dakkapellen. Nokschoorstenen.

Bijzonder kenmerk: siermetselwerk borstwering en betonnen omlijsting.

Motivering: *Samenhang en context, zeldzaamheid, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en het onderscheidend gebruik van de nog gave architectonische details.

ORANJESTRAAT 198

Oorspronkelijke functie: Villa

Huidige functie: Villa

Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA op samengestelde (L-vormige) plattegrond op de hoek van een straat, omgeven door een tuin. Traditionele baksteenarchitectuur. Nok deels evenwijdig en deels haaks op de Kievitsweg. Tweelaags hoofdgebouw met haaks daarop een eenlaags aanbouw onder pannendak. Geprofileerde gootlijst, deels op gootklossen. Rood metselwerk in halfsteensverband met siermetselwerk (fries, boogvulling, rollaag).

Getoogde portiek. Samengestelde vensters en getoogde vensters op de etage. Schilddak met gesmoorde opnieuw verbeterde holle pannen en dakkapellen. Nokschoorstenen.

Bijzonder kenmerk: fries van siermetselwerk.

Motivering: *Zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging op een hoek en de zeldzame bouwstijl met bijzonder metselwerk.

HOGE WAARDE

PRINS BERNHARDSTRAAT 2

Oorspronkelijke functie: Transformatorhuisje
 Huidige functie: Transformatorhuisje
 Bouwjaar: 1950

Omschrijving:

TRANSFORMATORHUISJE op vierkante plattegrond. Nok overhoeks t.o.v. de straat. Late baksteenarchitectuur met invloeden van het zakelijk expressionisme, passend in de omgeving. Eenlaags onder pannendak. Overstek met brede omlopende getimmerde bakgoot. Geel metselwerk met een rode plint in halfsteens verband. Strekken boven de stalen deur en kleine stalen meerruits vensters; rollaag onder dakrand.

Schilddak met rode opnieuw verbeterde holle pannen. Gelegen in een plantsoen. Omgeven door sierappelbomen.

Bijzonder kenmerk: gedraaide positie.

Motivering: *Zeldzaamheid, conservering, gaafheid*
 Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de historische functie van het object, de kenmerkende gesloten vormgeving van dit type object en de gaafheid van de hoofdvorm.

REIJERWEG 60

Oorspronkelijke functie: Schoolcomplex
 Huidige functie: Schoolcomplex
 Bouwjaar: 1960

Omschrijving:

Schoolcomplex (hoekligging) bestaande uit twee haaks op elkaar gelegen rechthoekige volumes, verbonden door eenlaags tussenlid, aan SCHOOLPLEIN. Tweelaags onder flauwhellend zadeldak. Wederopbouwarchitectuur. Geel/oranje-achtig metselwerk in Noords verband. Gevel geled door twee verdiepte verticale stroken van betonnen platen met rechthoekige kleine vensters en betonnen omlijsting.

Hiertussen metselwerk met vierkante vensterpartijen van samengestelde vensters in kunststof kozijnen. Iets verhoogde kopgevels met siermetselwerk en afdekplaten. Kunststof bakgoot. Buitendaks gemetselde schoorsteen aan schoolpleinzijde. SCHOOLPLANTSOEN met overwegend laag groen aan straatzijde, met halfronde stoep.

Bijzonder kenmerk: siermetselwerk op kopgevels.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging, de onderlinge samenhang, de bijzondere details en het sociaal-maatschappelijke belang van de school voor de wijk.

HOGE WAARDE

RINGDIJK 362

Oorspronkelijke functie: Winkel met (boven)woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING met aangebouwde BEDRIJFSRUIMTE op rechthoekige plattegrond. Eenlaags met (gepleisterd) onderhuis en pannendak. Parallel gelegen aan de Ringdijk. Eclecticisme met invloeden uit de neorenaissance. Rood en geel metselwerk in kruisverband en siermetselwerk (banden, strekken, boogvulling). Deels uitspringende gepleisterde plint. Samengestelde winkelpui onder kroonlijst. Entree met glas-in-lood in bovenlicht.

Plat dak met omlopend dakschild en steekkap, gedekt met blauw gesmoorde kruispannen. Geprofileerde gootklossen en windveer met (deel van) makelaar en bekroning op de hoeken. Trap naar lager gelegen achtertuin.

Bijzonder kenmerk: winkelpui.

Motivering: *Samenhang en context, zeldzaamheid, representatie, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de combinatie van wonen en werken/winkel, de kenmerkende eclectische bouwstijl en de relatieve gaafheid.

RINGDIJK 460

Oorspronkelijke functie: Loods
 Huidige functie: Loods
 Bouwjaar: Onbekend

Omschrijving:

Drie LOODSEN op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nok parallel aan de Ringdijk. Traditioneel ambachtelijke stijl. Rood metselwerk in kruisverband. Getoogde vensteropeningen onder strek. Middele loods met tuitgevel en natuurstenen afdekplaten, rechter loods met vernieuwde kopgevels. Zadeldaken met rode en/of gesmoorde holle pannen. Linker loods met drie sheddaken en een mansarde-kap, gedekt met blauw gesmoorde kruispannen, top zijgevels bekleed

met houten beschotten, windveer, makelaar en hijsdeur aan binnenplaats.

Zinken mastgoot en zakgoten. Muurankers. Omgeven door tuin met monumentale bomen. Tuinmuur met lisenen, onderbroken door eenlaags energiehuisje, nok haaks op de straat, met pannendak.

Bijzonder kenmerk: ambachtelijke uitstraling

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, representativiteit*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de ambachtelijke uitstraling, als herinnering aan het scheepvaartverleden en vanwege de vrij gave bouwvolumes.

HOGE WAARDE

RINGDIJK 486 (BIJ)

Oorspronkelijke functie: Transformatorhuisje
 Huidige functie: Transformatorhuisje
 Bouwjaar: 1978 (?)

Omschrijving:

TRANSFORMATORHUISJE op samengestelde plattegrond door verschillende volumes. Gesloten baksteenarchitectuur, kenmerkend voor de eerste helft van de twintigste eeuw. Eenlaags onder plat dak. Geprofileerde betonnen dakrand. Roodachtig metselwerk in kruisverband. Aanbouw (loge) met siermetselwerk in veld met neggewerking. Afgeschuinde waterslagen, stekken en rollaag boven openingen. Stalen deuren.

Bijzonder kenmerk: gesloten karakter object.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zeldzaamheid, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de historische functie van het object, de kenmerkende gesloten vormgeving van dit type object en de gaafheid van de hoofdvorm.

SOPHIASTRAAT 10

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1915

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op vierkante plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Hoekligging. Bruinrood halfsteens metselwerk, siermetselwerk boven gevelopeningen en boven trasraam. Traditioneel ambachtelijk, met invloed tuinstad-architectuur. Verdiepte entree met afgeschuinde wanden en originele voordeur. Samengestelde kozijnen, bovenlichten met roedenverdeling en groenachtig glas-in-lood. Buitenluiken met panelen. Rechter gevel voorzien van

gevelverhoging en samengesteld traplicht met glas-in-lood. Tentdak met rode opnieuw verbeterde holle pannen en nokschoorsteen. Drie originele dakkapellen. Brede omlopende getimmerde goten op gestileerde consoles.

Rondom tuin met enige bomen (o.a. rode beuk).

Opmerking: aanbouw achterzijde zonder cultuurhistorische waarde.

Bijzonder kenmerk: entreeportiek.

Motivering: *Zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de eenvoudige en gave architectuur en vanwege de hoekligging.

HOGE WAARDE

STADHOUDERSLAAN 29

Oorspronkelijke functie: Kerk

Huidige functie: Kerk

Bouwjaar: 1964

Omschrijving:

‘Volle Evangelie Gemeente De Kern’

KERK op samengestelde plattegrond en dito massa: hoge cilinder waarin een tweelaagse vierkante aanbouw steekt. Platte daken. Hoekligging. Subtiële sobere wederopbouwarchitectuur. Geel metselwerk (wild verband). Cilinder tamelijk gesloten, uitgezonderd een omlopend bovenlicht waarin van oorsprong een koper-groene dakrand was verwerkt (thans wit). Enkele kleine (spleet)vensters/kozijngaten van willekeurige afmeting en plaats.

Terugliggende entreepartij met originele blankhouten deuren en ter weerszijden een (omlopende) glaspui in staand formaat. De etage ‘zweeft’ en wordt aan de voorzijde ondersteund door 3 ronde betonkolommen op een iets vooruitstekende betonplaat. De begane grond van de zijgevel (wandelpad) is deels tevens voorzien van bovenlichten, wat het zwevende effect van de etage versterkt.

Bijzonder kenmerk: cilindervorm.

Motivering: *Zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame vorm en moderne architectuur en vanwege de hoekligging. Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van religieuze architectuur.

STADHOUDERSLAAN 343-345

Oorspronkelijke functie: Woningen

Huidige functie: Woningen

Bouwjaar: 1960

Omschrijving:

Twee geschakelde BUNGALOWS op rechthoekige plattegrond. Hoeklocatie omgeven door voor- en zijtuin met ligusterhagen. Eenlaags, mogelijk met souterrain, onder plat dak. Functionele architectuur. Ogenscheinlijk gespiegelde opzet. Geel metselwerk in Noords verband op opgetilde betonplaat waaronder (sterk terugliggend) roodbont metselwerk. Verdiepte entreepartij met bordes en trap van 5 treden, afgewerkt met natuursteen. Eenvoudige buisleuning. Geometrisch samengestelde kamerhoge glaspui met donkere borstwering.

Linker volume (93 m²) met iets vooruitspringende trap en terugliggende woonkamerpui, achtergevel onder overstekende kap. Rechter volume (129 m²) met aan de gevel van de Kievitsweg een royale glaspui en bordes-trap naar de tuin. Kleinere kozijnen voorzien van dunne betonlatei. Brede boeilijst rondom. Origineel buis-ijzeren tuinhokjes (stermotief) met ter weerszijden gemetselde penanten en haakse opstelling. Tuin rondom.

Bijzonder kenmerk: ‘zwevende’ begane grond.

Motivering: *Zeldzaamheid, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzaamheid, de representativiteit en de tamelijk gave architectuur. Bijzondere ligging.

HOGE WAARDE

WILLEMSTRAAT 39C-F

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kap-woningen

Huidige functie: Twee-onder-een-kap-woningen

Bouwjaar: 1925

Omschrijving:

Twee stel TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak waarin gevelverhoging. Nokrichting parallel aan de straat. Expressionisme. Symmetrische gevel met aan de uiteinden een afgeschuinde erker. Entree met pilasters waarboven afdak. Authentieke voordeuren. Rood metselwerk met sierwerk.

Originele samengestelde kozijnen en vensters met glas-in-lood. Omlopend mansardedak met rode tuile du Nordpannen en gemetselde nokschoorstenen. Originele dakkapellen. Brede uitgetimmerde goten en boeidelen. Merdendeels voorzien van originele gemetselde erfafscheiding waartussen spijlenrek

Opmerking: hoekwoning met authentieke serre met glas-in-lood, waarboven balkon.

Bijzonder kenmerk: entreepartijen

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering, gaafheid*
Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de expressionistische rijke architectuur, de onderlinge samenhang en de gaafheid van de details.

WILLEMSTRAAT 41-71, 42-92, 85-131, 98-124 EN 145-159

Oorspronkelijke functie: Sociale woningbouw

Huidige functie: Sociale woningbouw

Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

Lang gerekt complex WONINGEN ter weerszijden van de Willemstraat. Twee-onder-een-kap (mansarde met nok dwars op de straat) is het meest voorkomende type. Eenvoudige traditionalistische baksteenarchitectuur. Ter weerszijden (soms terugliggende) entreegebouwtjes onder plat dak. Enkele blokjes van 2 x 2 gespiegelde woningen met nokrichting parallel aan de straat. Bij kruispunten zadeldak met gevelverhoging. Symmetrische gevelindeling. Rood metselwerk met sierwerk. Muurankers. Gemetselde tuinmuurtjes.

Vernieuwde vensters, deuren, betonpannen.

Opmerking: De nummers 85-131 hebben vanwege hun gekromde rooilijn in relatie tot tegenoverliggend plantsoen een hogere stedenbouwkundige waarde.

Bijzonder kenmerk: grote samenhang in architectuur.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde als een van de laatste kleine wooncorporaties binnen Ridderkerk, vanwege de stedenbouwkundige samenhang en gaafheid, vanwege de sobere maar sprekende architectuur met gave details en vanwege de subtiële variatie van woningtypen. Van waarde ondanks verlies van authenticiteit door renovatie.

HOGЕ WAARDE

WILLEMSTRAAT 218

Oorspronkelijke functie: Woning met tuinmuur
 Huidige functie: Woning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1939

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Rood metselwerk in halfsteens verband, siermetselwerk. Functionele architectuur met invloeden uit het Nieuwe Bouwen. Asymmetrische gevels. Entreeportiek onder witte uitkragende vloer van overhellende verdieping. Erker waarop balkon met stalen buisleuning aan muurdam. Op verdieping deels ingezwenkte gevel met balkondeur.

Samengestelde vensters, rond venster, uitstekend driehoekig en half rond venster met smalle stalen kozijnen. Zadeldak met gemêleerd rood en blauw gesmoorde neoromaanse pannen. Gemetselde nokschoorsteen. Overstekken met gootlijst en gootklossen. Bijpassende TUINMUUR in siermetselwerk en penanten met daarboven buisreling.

Bijzonder kenmerk: stalen kozijnen.

Motivering: *Zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame lokale functionele architectuur en gave details.

WILLEMSTRAAT 255

Oorspronkelijke functie: Woning met tuinmuur
 Huidige functie: Woning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Eenlaags met kelder onder zadeldak en gevelverhoging aan de linkerzijde met plat dak. Blauw gesmoorde keramische pannen, oorspronkelijke dakkapel. Traditionele baksteenarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk in halfsteensverband, siermetselwerk (band), houten schort in top. Uitbouw met balkon en hekwerk aan achterzijde. Samengestelde kozijnen met onder andere ladderven-

sters, waarboven doorgetrokken luifel en bovenlichten, strookvensters en glas-in-lood. Mee-ontworpen (hangende) bloembakken. Entreeportiek met originele houten deur onder luifel met bovenlicht, steunend op lisenen. Brede getimmerde bakgoot. Gemetselde TUINMUUR met penanten waartussen ijzeren buisreling. Leilinden.

Bijzonder kenmerk: topvenster met v-vorm.

Motivering: *Representativiteit, gaafheid, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de representatieve vormgeving van de interbellum architectuur met authentieke details.

REDELIJK HOGE WAARDE

AMALIASTRAAT 21

Oorspronkelijke functie: Woning
Huidige functie: Woning
Bouwjaar: 1925

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat. Traditioneel ambachtelijke architectuur. Rood metselwerk in Vlaams verband, siermetselwerk (strekken, top). Erker met afgeschuinde kanten. Samengestelde kozijnen. Mansardekap met rode tuile du Nordpannen en geprofileerde bakgoot. Gemetselde schoorsteen.

Bijzonder kenmerk: siermetselwerk in strekken.

Motivering: *Samenhang, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de samenhang met buurpand Amaliastraat 19 (hoge waarde) en de goede staat.

AMALIASTRAAT 32-34 EN GRAAF ADOLFSTRAAT 38 / CHURCHILLPLEIN 4-5, AMALIASTRAAT 27

Oorspronkelijke functie: Winkel met bovenwoning
Huidige functie: Winkel met bovenwoning
Bouwjaar: 1950-1955

Omschrijving:

Twee blokken WONINGEN met op de hoek een WINKEL met BOVENWONING. Tweelaags onder pannendak. Nokrichting evenwijdig aan Amaliastraat en Churchillplein. Traditioneel ambachtelijk met expressionistische invloeden. Rood metselwerk in halfsteensverband. Erkers onder doorlopende lijst, waartussen gemetselde kolom. Winkelpui op de hoek. Samengestelde kozijnen, glas-in-lood. Zadel dak met tuile du Nordpannen. Brede overstekken met getimmerde bakgoot.

Gemetselde TUINMUUR tussen penanten aan Churchillplein.

Bijzonder kenmerk: winkelpui op de hoek.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en context, en de zichtbare ligging en het maatschappelijk belang als winkel op de hoek van de straat in de woonwijk.

REDELIJK HOGE WAARDE**BENEDENRIJWEG 125**

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1925

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat gelegen, iets gedraaid t.o.v. de rooilijn. Baksteenarchitectuur. Rood metselwerk in halfsteensverband, siermetselwerk (strekken, topgevel). Erker met afgeschuinde kanten, vernieuwde vensters. Samengestelde entree (zg. melkmeisje). Mansardekap met tuile du Nordpannen. Lijstgoot op klossen.

Bijzonder kenmerk: siermetselwerk in topgevel.

Motivering: *Samenhang, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de (oorspronkelijke) samenhang met Benedenrijweg 127 (hoge waarde), als herinnering aan het wonen naast een bedrijf en vanwege de goede staat van het pand.

BENEDENRIJWEG 129

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat. Baksteenarchitectuur met zakelijk expressionistische invloeden. Rood gemêleerd metselwerk in kruisverband, siermetselwerk (strekken). Samengestelde kozijnen met kleine roedeverdeling in de bovenlichten. Mansardekap met blauw gesmoorde kruispannen, dakkapel, windveer en makelaar. Leilinden in voortuin.

Bijzonder kenmerk: makelaar.

Motivering: *Conservering, gaafheid*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een benedendijks gelegen middenstandswoning met gave details.

REDELIJK HOGE WAARDE

BENEDENRIJWEG 135

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1920 (kern mogelijk ouder)

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat. Eclectische architectuur. Rood en geel metselwerk in kruisverband, siermetselwerk (strekken). Schuifkozijnen, entree met glas-in-lood bovenlicht. Lijstgevel met in- en uitzwenkend uiteinde onder rollaag. Muurankers, bakgoot. Mansardekap met roodbruin geglazuurde kruispannen.

Bijzonder kenmerk: in- en uitzwenkende lijstgevel.

Motivering: *Conservering, zeldzaamheid*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de kleurrijke en typerende architectuur met in- en uitzwenkende lijstgevel en gave details.

BENEDENRIJWEG 181-211

Oorspronkelijke functie: Woning en tuinmuur
 Huidige functie: Woning en tuinmuur
 Bouwjaar: 1939

Omschrijving:

Gespiegelde RIJTJESWONINGEN op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Nokrichting evenwijdig aan de dijk. Baksteenarchitectuur met zake-lijk expressionistische invloeden. Rood metselwerk in halfsteenverband. Samengestelde kozijnen met half-rond geprofileerde onderdorpel. Erkers en entree onder doorlopende luifel, waarboven bovenlichten. Mee-ontworpen bordes en plantenbak/plateau naast entree. Zadeldak met rode holle pannen.

Voortuinen met HEKWERK met penanten waartussen ijzeren buisreling.

Opmerking: mogelijk glas-in-lood

Bijzonder kenmerk: mee-ontworpen bordes.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de samenhang met het dijklichaam. Tevens van waarde vanwege de goede staat van conservering.

REDELIJK HOGE WAARDE

ELECTROSTRAAT 1 EN 3

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1915

Omschrijving:

Twee herhalende vrijstaande voormalige ingenieurs-WONINGEN op samengestelde plattegrond. Deels eenlaags en deels tweelaags met erker waarboven balkon aan achterzijde. Nokrichting haaks op de straat. Eclectische architectuur. Rood metselwerk in kruisverband. Grijs gepleisterde iets vooruitstekende plint. Afgewolfd schilddak en deels plat dak met omlopend dakschild met rode tuile du Nordpannen. Oorspronkelijke dakpellen. Windveren en (geprofileerde) bakgoot.

Samengestelde kozijnen met daarboven kunststenen lateien, aanzetstenen en onderdorpels.

Nr. 1 heeft een rechthoekig BIJGEBOUW met zadeldak, gedekt met tuile du Nordpannen en siermetselwerk in geveltoppen.

Monumentale bomen in de tuinen, zoals een acacia en een hoge notenboom.

Bijzonder kenmerk: kunststenen delen.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang, de relatie met de sociaal-economische geschiedenis van Ridderkerk en de kenmerkende sobere twintigste-eeuwse vormgeving.

ELECTROSTRAAT 5-7

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoningen
 Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoningen
 Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting parallel aan de straat. Baksteenarchitectuur met eclectische invloeden. Rood metselwerk in kruisverband met siermetselwerk en kunststeen elementen. Iets vooruitspringende gepleisterde plint. Een aan beide zijden afgewolfd zadeldak met blauw gesmoorde kruis-

pannen. Dakpellen, windveren en zinken mastgoot op beugels, waaronder fries met gemetselde overhoekse 'muizentand'. Schuifkozijnen, bovenlicht met roede-verdeling.

Bijzonder kenmerk: muizentand.

Motivering: *Gaafheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de gaafheid van de architectonische vormgeving, kenmerkend voor de periode.

REDELIJK HOGE WAARDE

GRAAF ADOLFSTRAAT 1-23, 2-36, 25-27 EN 29-51 / NASSAUSTRAT 17-25, 156-162, 159-177 EN 164-166 / PRINSES BEATRIXSTRAAT 10-16, 1-7, 2-8 EN 9-15

Oorspronkelijke functie: Woning en tuinmuur
Huidige functie: Woning en tuinmuur
Bouwjaar: 1939-1955

Omschrijving:

Verschillende type RIJTJESWONINGEN op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Nokrichting evenwijdig aan de straat. Baksteenarchitectuur met zakelijk expressionistische invloeden. Rood metselwerk in Noords verband of halfsteensverband, plint van donkerrode baksteen. Samengestelde kozijnen met deels half rond geprofileerde onderdorpels, glas-in-lood vensters en bovenlichten.

Erkers en entree onder (deels) doorlopende luifel met scheidende muurdammen of erkers over twee verdiepingen. Grotendeels oorspronkelijke deuren. Zadeldaken met rode of gesmoorde holle of tuile du Nordpannen.

HEKWERK met penanten deels met ijzeren buisreling. **Bijzonder kenmerk:** erkers en mee-ontworpen plantenbakken.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de gave details typerend voor de bouwperiode.

REDELIJK HOGE WAARDE**KIEVITSWEG 97**

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1915

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak met kelder. Nokrichting haaks op de straat. Traditioneel ambachtelijk met zake-lijk expressionistische invloeden. Rood metselwerk in Vlaams verband, siermetselwerk (band, top), plint van donker rode steen in halfsteensverband. Entree en sa-mengestelde kozijnen onder rollaag. Glas-in-lood en oorspronkelijke voordeur.

Mansardekap met blauw gesmoorde tuile du Nordpan-nen en geprofileerde bakgoot. Buitendaks gemetselde schoorsteen.

Bijzonder kenmerk: glas-in-lood vensters.

Motivering: *Gaafheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de traditioneel ambachtelijke vormgeving met gave architectonische details en gebruik van glas-in-lood.

NASSAUSTRAT 89

Oorspronkelijke functie: Woning en tuinmuur
 Huidige functie: Woning en tuinmuur
 Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak met kelder. Nokrichting haaks op de Nassaustraat gelegen. Traditioneel am-bachtelijke architectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk in Vlaams verband, siermetselwerk (rondom entree en erker, topgevel). Erker met afgeschuinde kanten en schubvormige rode leien.

Samengestelde vensters en terugliggende entreeportiek met zg. melkmeisje, glas-in-lood en natuurstenen ele-menten. Mansardekap met blauw gesmoorde tuile du Nordpannen. Geprofileerde bakgoot en gootklossen. TUINMUUR tussen penanten en met buisreling.

Bijzonder kenmerk: entreeportiek.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante hoekligging, de sobere baksteenarchitec-tuur met oorspronkelijke details en als rijke middens-tandswoning in een arbeiderswijk.

REDELIJK HOGE WAARDE

NASSAUSTRAT 90-108 EN 91-129

Oorspronkelijke functie: Arbeiderswoningen
 Huidige functie: Twee-onder-een-kap-woningen
 Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

Reeks eenlaagse TWEE-ONDER-EEN-KAP-WONINGEN, voormalige arbeiderswoningen, met voortuin. Eenlaags onder zadeldak met rode tuile du Nordpannen. Nokrichting evenwijdig aan de straat. Sober traditionele vormgeving. Rood en geel gemêleerd metselwerk in halfsteens verband, siermetselwerk (band). Plint van donkerrode bakstenen. Dakkapellen, nokschoorstenen.

Samengestelde kozijnen en deels oorspronkelijke deuren met bovenlicht. Lijstgoot.

Bijzonder kenmerk: sober e vormgeving.

Motivering: *Samenhang*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en de samenhang met de openbare ruimte, van beeldbepalende betekenis als arbeiderswijk in Slikkerveer.

ORANJESTRAAT 3-9

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kap-woningen met tuinmuur
 Huidige functie: Twee-onder-een-kap-woningen met tuinmuur
 Bouwjaar: 1925

Omschrijving:

Twee blokken van TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder mansardekap met blauw gesmoorde keramische pannen. Nokrichting evenwijdig aan de straat. Sobere baksteenarchitectuur met zakelijk expressionistische invloeden. Geel metselwerk in Noords verband.

Vernieuwde grote glasvensters waaronder schuin gemetselde onderdorpels. Dakkapellen en gemetselde schoorstenen. Eenvoudige bakgoot. TUINMUUR tussen penanten.

Bijzonder kenmerk: kapvorm.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de karakteristieke kapvorm en tevens van waarde vanwege het metselwerk, de onderlinge samenhang en de architectonische samenhang met de buurpanden.

REDELIJK HOGE WAARDE**ORANJESTRAAT 35**

Oorspronkelijke functie: Woning met tuinmuur
 Huidige functie: Woning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1937

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Eenlaags onder hoge mansardekap. Baksteenarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk en donker rood trasraam in Noords verband. Entreeportiek en erker met afgeschuinde kanten onder doorlopende luifel, waarboven glas-in-lood venster. Smalle rechthoekige vensters in de zijgevel, dubbele ramen op de verdieping, smal glas-in-lood venster in de geveltop.

Uitgemetselde 'oren' onder brede bakgoot, blauw gesmoorde keramische pannen. TUINMUUR met penanten waartussen ijzeren buisreling.

Bijzonder kenmerk: uitgemetselde oren.

Motivering: *Representativiteit, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de bijzondere verschijningsvorm, als goed voorbeeld van de sobere interbellum architectuur en vanwege de architectonische samenhang met het linker buurpand.

ORANJESTRAAT 89 EN AMALIASTRAAT 23A EN B

Oorspronkelijke functie: Woning met tuinmuur
 Huidige functie: Woning met tuinmuur
 Bouwjaar: 1939-1940

Omschrijving:

Drie geschakelde WONINGEN op samengestelde plattegrond. Tweelaags onder pannendak. Nokrichting evenwijdig aan de Amaliastraat. Sobere baksteenarchitectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood metselwerk in Noords verband, terugliggende voeg en siermetselwerk (kolommen, rollagen, banden). Entreeportiek onder luifel met originele blankhouten deuren. Samengestelde (hoek)vensters en verticale spleetvensters onder vooruitspringende latei, glas-in-

lood. Afgeschuinde erker onder doorlopende lijst. Zaddeldak met blauw gesmoorde keramische pannen, dakkapellen, nokschoorstenen. Omlopende brede getimmerde bakgoot, die hoeken accentueert. TUINMUUR met penanten, waartussen ijzeren buisreling.

Bijzonder kenmerk: verticale spleetvensters.

Motivering: *Zichtbaarheid, representativiteit*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de kenmerkende interbellum architectuur, de onderlinge samenhang en de samenhang met de omgeving. Zichtbaar gelegen hoekwoningen, voorzien van karakteristiek siermetselwerk.

REDELIJK HOGE WAARDE

RINGDIJK 176-194

Oorspronkelijke functie: Arbeiderswoningen
Huidige functie: Woningen en hekwerk
Bouwjaar: 1910

Omschrijving

Reeks geschakelde ARBEIDERSWONINGEN onderaan de dijk. Nokrichting parallel aan de dijk. Eenlaags onder mansardekap. Eclectische bouwstijl met invloed neorenaissance. Rood metselwerk met kleurig (gebogen) siermetselwerk boven kozijnen en onder dakgoot. Sierankers. Gepleisterde plint. Kozijnen met gewijzigde vensters/deuren. Voordeuren via voetpad onder aan de dijk bereikbaar. Doorlopende mansardekap met blauw gesmoorde kruispannen.

Smalle deels oorspronkelijke dakkapellen met windveren.

Voortuinen en diepe achtertuinten begrensd door de Donkersloot.

Bijzonder kenmerk: sierbogen boven kozijnen.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
Van redelijk hoge waarde vanwege het ensemble van een reeks arbeiderswoningen met siermetselwerk.

Waarde ondanks verstoorte kozijnvulling en verbrede dakkapellen.

RINGDIJK 238-252

Oorspronkelijke functie: Woningen
Huidige functie: Woningen
Bouwjaar: 1910

Omschrijving:

Reeks eenlaags ARBEIDERSWONINGEN, twee-onder-een-kap. Eenlaags onder zadeldak met blauw gesmoorde keramische pannen. Nokrichting haaks en evenwijdig aan de dijk. Traditioneel ambachtelijke vormgeving met eclectische invloeden (blokpleister, strekken). Gepleisterde gevels met grijze plint. Entree met bovenlicht, (oorspronkelijk) schuifkozijnen. Verschillende typen bakgoten. Muurankers. Ligging aan (binnen)tuin.

Opmerking: zwaar verstoord door verschillende dakopbouwen en dakkapellen. Mogelijk hofje en relatie met Huis Woudesteyn.

Bijzonder kenmerk: omsloten ligging.

Motivering: *Zeldzaamheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de onderlinge samenhang en als uitdrukking van de sociaal-maatschappelijke opzet van het bouwblok.

REDELIJK HOGE WAARDE**RINGDIJK 412**

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1890

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING op rechthoekige plattegrond. Tweelaags met onderhuis onder zadeldak met blauw gesmoorde kruispannen. Sobere baksteenarchitectuur met neorenaissance elementen (sluitstenen, deuromlijsting). Rood metselwerk in kruisverband. Entree met bovenlicht en (voormalige?) schuifkozijnen onder strekken, oculus. Brede bakgoot op geprofileerde consoles, windveer en makelaar op de koppen. Buitendaks gemetselde schoorstenen.

Zijgevel met uitgemetseld rookkanaal.
 Voortuin met monumentale rode BEUK.

Bijzonder kenmerk: sluitstenen in de strekken.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
 Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de samenhang met de buurpanden en de ligging aan de oude dijkstructuur. Tevens van waarde vanwege de sobere architectuur met bijzondere accenten.

RINGDIJK 426

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING met garage. Eenlaags met onderhuis onder zadeldak met blauw gesmoorde kruispannen. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl met neoclassicistische invloeden. Rood en geel metselwerk in kruisverband met een plint van donker rode stenen onder vooruitspringende gepleisterde waterlijst. Samengestelde kozijnen onder strek met sluitsteen en boogvulling. Gepleisterde pilasters op de hoeken. Risalerende entreeportiek, gevelbrede gepleisterde fries en lijstgoot.

Recent aangebrachte dakkapellen. Ondiepe voortuin met achtertuin aan het water.

Bijzonder kenmerk: gepleisterde pilasters.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering*

REDELIJK HOGE WAARDE

SOPHIASTRAAT 15, 17

Oorspronkelijke functie: Woning met bedrijfsruimte
 Huidige functie: Woning met bedrijfsruimte
 Bouwjaar: 1915

Omschrijving:

Samengesteld volume op de hoek met de Bourgondischelaan. Eenlaags onder 2 kappen. Rood metselwerk met sierwerk boven de kozijnen: gecementeerde sluitstenen en speklaag, gecementeerde plint. Muurankers. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl met invloed neo-rennaissance. Verdiepte entreepartij aan de Bourgondischelaan. Doorgebroken garagekozijn aan rechter zijde. Overstekend mansardedak op woning, overstekend zadeldak op bedrijfsruimte.

Blauw gesmoorde kruispannen, windveren met sierwerk.

Biïzonder kenmerk: mansardekap met kruispannen.

Motivering: *samenhang en context, zichtbaarheid*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de combinatie van eenvoudige ambachtelijke architectuur van een wonen/werkencombinatie, vanwege de bijzondere massa's, de hoekligging en de tamelijk gave hoofdopzet.

REDELIJK HOGE WAARDE**WILLEMSTRAAT 239**

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1935

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op samengestelde plattegrond. Tweelaags met kelder onder schilddak met links aangekapte mansardekap. Blauw gesmoorde tuile du Nordpannen. Traditionele baksteen architectuur met invloeden uit het zakelijk expressionisme. Rood en geel gemêleerd metselwerk en plint van rode baksteen in halfsteensverband, siermetselwerk (band). Samengestelde kozijnen onder rollaag met glas-in-lood. Entree als 'melkmeisje' met luifel onder bovenlichten.

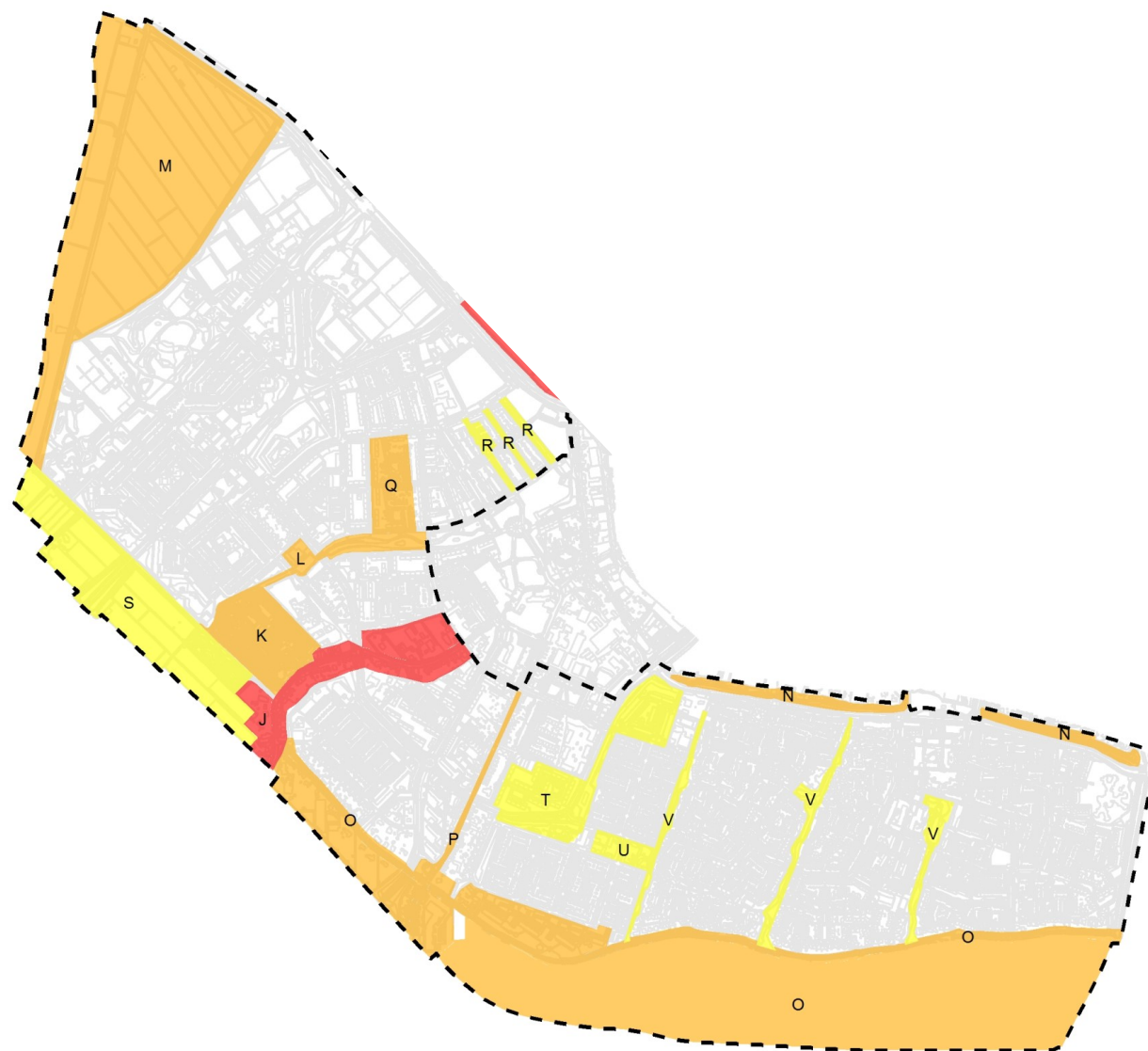
Erker met afgeschuinde hoeken, leien, lijstgoot en erker met balkon aan rechter zijgevel. Brede lijstgoot, dakpellen en buitendaks gemetselde schoorsteen. Leilinden.

Bijzonder kenmerk: oorspronkelijk entreeportaal.

Motivering: *Gaafheid, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de sobere baksteenarchitectuur met authentieke details.

RIDDERKERK-CENTRUM, -WEST, -OOST EN DRIEVLIET

Ridderkerk-West en -Oost worden begrensd door de Kruisweg in het westen, de Rotterdamseweg in het noorden en de A16 in het zuiden. Het gebied heeft een versnipperd karakter waarin oude cultuurhistorische lijnen en polderfragmenten worden afgewisseld met wederopbouwensembles en jongere woongebieden die de oude ontginningsspatronen grotendeels negeren.

De belangrijke historische lange lijnen in het gebied zijn de Lagendijk die de grens vormt tussen de polders Oud en Nieuw Reijerwaard en de Oudelandseweg, de polderwegen de Kruisweg, Hogeweg en Kerkweg en de voormalige kreek en poldersloot de Blaak.

Tussen de Middenmolendijk en de Oosterparkweg bevindt zich het woongebied Drievliet uit de jaren 70 en 80. Het is ontworpen als een zogenoemde 'bloemkoolwijk'. In Drievliet is de vormende invloed van de polderverkaveling wel tot uitdrukking gebracht in de groenstructuur, maar niet in de wijkverkaveling. Enkele poldersloten zijn als parksingels opgenomen in het stedenbouwkundige ontwerp (structuur V op de waarderingskaart).

Vier noord-zuidlopende groenzones met meanderende watergangen (zichtlijnen) in moderne landschapsstijl, die op de bestaande poldersloten geënt zijn, lopen vanaf de Middenmolendijk door tot aan het Oosterpark en delen drie buurten in: Vogelvliet, Molenvliet en Visvliet.

Opvallend is de familie betonnen bruggen met stalen groen-witte balusters in gevarieerde uitvoering. De polderverkaveling speelt wel een rol in het gelijktijdig ontwikkelde Oosterpark. De grens tussen park en Drievliet ligt globaal, maar niet precies op het tracé van de voormalige Oudelandseweg, die vroeger de polder Oud Reijerwaard in tweeën deelde.

Kerkweg rond ca. 1910

Eerste naoorlogse uitbreiding Slotemaker de Bruinestraat ca 1950

Straatbeeld Mr. Kesperweg ca. 1970 van het wederopbouw ensemble met betonnen honingraatstructuren

DIJKLINT LAGENDIJK (J) ZEER HOGE WAARDE

Lagendijk, restant polderlandschap Lagendijk nr. 76 t/m 100

Oorspronkelijke functie: Polderdijk en waterkering
 Huidige functie: Geen waterkerende functie meer
 Elementen: Historische dijkbebouwing, restanten polderlandschap, boerderijplaatsen, heul
 Beplanting: Beeldbepalende bomen op erven en begraafplaats zoals o.a. linde, es, populier, esdoorn, populieren, rode beuk, ceder, beukenhagen en sierheesters
 Periode: Inpoldering ca. 15de eeuw

Beschrijving: De polderdijk Lagendijk verdeelt de Riederwaard in de twee gescheiden polders Oud en Nieuw Reijerwaard met beiden een eigen kavelrichting. De Lagendijk liep oorspronkelijk vanaf de Waal door tot aan de Sint Jorisstraat maar is ter plaatse van het stadscentrum door transformatie grotendeels verdwenen. Langs het dijklint met historische bebouwing bevinden zich nog fragmenten van het polderlandschap en een begraafplaats.

tuinen op het niveau van de dijk kruin, in een meer verdichte opzet. De woningen zijn een of tweelaags met kap in verschillende vormen zowel evenwijdig als in dwarsrichting, nu en dan met onderhuis. De woningen hebben kleine voortuinen en de rooilijn verspringt licht. Aan de achterzijde worden de tuinen begrensd door de teensloot. Op de hoek van de Frans Halsstraat en de Lagendijk (nr. 105 – 107) bevindt zich 't Oude Huys uit 1798 welke dienst deed als wijnhandel.

Van de Frans Halsstraat tot de Burgemeester de Zeeuwstraat bevindt zich een polderfragment met boerderijplaatsen op de poldervloer en historische agrarische bebouwing op de 'koppen' van de van daaruit schuin weglappende kavels. Deze zijde van de Lagendijk heeft een groen, historisch en open landelijk karakter. De entrees tot de erven geschiedt middels bruggen en dammen over de kadesloot wat het landelijke karakter versterkt. De erven zijn ingericht als weide, boomgaarden en siertuinen. Enkele monumentale bomen geven karakter aan het geheel.

In de polder Oud Reijerwaard ligt de meer blokachtige verkaveling evenwijdig aan de Lagendijk; daar staan hoofdzakelijk individuele woningen met kleine achter-

Vanaf de Burgemeester de Zeeuwstraat tot de A16 verandert het karakter van het lint. De zijde van de dijk gelegen in Nieuw Reijerwaard heeft nog een groen karakter maar is minder weids en open en de kadesloot is verdwenen. Op Lagendijk nr. 112 bevindt zich de begraafplaats Vredenhof. De begraafplaats is steeds verder over het terrein van de voormalige gemeente kwekerij uitgebreid tot over de Hogeweg. De Hogeweg is hier onderbroken en omgelegd langs de begraafplaats. De sloot langs de Hogeweg maakt nu deel uit van de begraafplaats. Daar waar de sloot de Lagendijk kruist bevond zich vroeger een sluis. Een gemetselde heul is nog aanwezig bij de overkruising. Tot aan de Rijksweg bevindt de historische agrarische bebouwing zich in een setting van groene erven.

Fraai is de boerderij en het erf naast de begraafplaats op nr. 124, een gemeentelijk monument. Het erf wordt gemarkeerd door een monumentale rode beuk. Achter de erven bevinden zich kassen en opstallen van de tuinderijen.

De oneven zijde van de dijk bestaat overwegend uit individuele woningen op kruinhoogte van de dijk met kleine voortuinen die het groene karakter van de dijk ondersteunen. De achtertuinen worden begrensd door een teensloot. De historische bebouwing bestaat uit enkele panden uit de jaren 20 en 30 maar zijn niet van bijzondere cultuurhistorische waarde. Aan de Lagen-dijk 219 bevindt zich een beeldbepalend pand uit 1930 met voortuin.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid*

Van zeer hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en waterstaatkundige geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen historische bebouwing en ontginningsstructuur; door de zichtbaarheid en zeldzaamheid van gave historische polderfragmenten en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit ervan.

Gemetselde heul

BEGRAAFPLAATS VREDEHOF (K) HOGE WAARDE

Begraafplaats Vredenhof

Oorspronkelijke aula uit de jaren 50

Oorspronkelijke functie:	Begraafplaats
Huidige functie:	Begraafplaats
Elementen:	Historische groenstructuur, aula, grafvelden
Beplanting:	Beeldbepalende bomen op erven en begraafplaats zoals o.a. linde, es, populier, esdoorn, populieren, rode beuk, ceder, beukenhagen en sierheesters
Periode:	ca. 1950

Beschrijving: Op Lagendijk nr. 112 bevindt zich de begraafplaats Vredenhof. De begraafplaats werd begin jaren 50 aangelegd. De begraafplaats heeft een orthogonale opzet met lange bomenlanen, hagen en blok-hagen. Op het terrein bevindt zich de oorspronkelijke aula uit de jaren 50 en een aula van recenter datum. De oorspronkelijke waterpartij voor de aula, welke op archieffoto's is een te zien, is verdwenen.

De begraafplaats is steeds verder over het terrein van de voormalige gemeente kwekerij uitgebreid tot over de Hogeweg. De Hogeweg is hier onderbroken en omgelegd langs de begraafplaats. De sloot langs de Hogeweg maakt nu deel uit van de begraafplaats. Daar waar de sloot de Lagendijk kruist bevond zich vroeger een sluis.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de sociale geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen orthogonale opzet en ontginningsstructuur; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van de groenstructuur van het dijklint.

DIJKLINT MIDDENMOLENDIJK (N) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Dijklint en waterkering
 Huidige functie: Geen waterkerende functie meer
 Elementen: Historische dijkbebouwing, dijktrappen, holo
 Beplanting: Grastaluds, essen, esdoorns en linden
 Periode: ca. 15de eeuw

Beschrijving: De Middenmolendijk maakt deel uit van het tracé van voormalige zeedijk Ringdijk, Westmolendijk, Middenmolendijk en Oostmolendijk. Tussen de Westmolendijk en de Middenmolendijk is een deel van de Westmolendijk weggegraven. Ter hoogte van de Vondellaan/Donkerslootweg is hierdoor een 'gat' ontstaan. Aan de Middenmolendijk wordt het historische karakter bepaald door de dijk zelf met aan de oostzijde op en onderaan de dijk bebouwing. De oorspronkelijke context van het polderlandschap is overal verdwenen.

Ten zuiden van de Vondellaan/Donkerslootweg heeft de Middenmolendijk nog wel het historische profiel, maar is de bebouwing aan de binnenzijde verdwenen om plaats te maken voor de Vlietlaan. De bebouwing is kleinschalig en verspreid en heeft een agrarisch karakter met kleine boerderijen, landarbeiders- en tuinderswoningen met opstallen. De dijk is hier aan beide zijden beplant met essen, esdoorns en linden. Aan de buitenzijde staan zowel dijkwoningen met kap en onderhuis op de dijk, en verspreid onderaan de dijk, zowel direct aan de teen als op enige afstand.

Onderaan de dijk bevindt zich op sommige plaatsen nog een teensloot die de achtergrens van erven markeert. Opvallend is het tweelaagse dijkhuis met kap en onderhuis op nr. 163. Op de zijgevel is het bouwjaar 1883 ingemetseld.

Tussen Molenvliet en Visvliet is de dijk afgegraven om een ruimtelijke relatie te leggen tussen de wijken Het Zand en Drievliet.

Tussen de Visvliet en de Rotterdamseweg ligt de Middenmolendijk als een relict tussen de Vlietlaan en de nieuwe bebouwing van Het Zand. Hier is geen historische bebouwing meer aanwezig.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en waterstaatkundige geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen historische bebouwing en de dijk; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van het groene dijklichaam en herinnering aan het agrarische verleden.

Holo

DIJKLINT OUDELANDSEWEG - OOSTERPARKWEG (O) *Dijklint, wederopbouw ensemble Kloosplantsoen en Oosterpark*
HOGЕ WAARDE - REDELIJK HOGЕ WAARDE

Oudelandseweg

Oorspronkelijke functie: Polderdijk en waterkering
 Huidige functie: Geen waterkerende functie meer
 Elementen: Historisch dijklint, restanten polderlandschap, erven, groenstructuur
 Beplanting: Treurwilgen, groene erven en siertuinen
 Periode: ca. 1400

Beschrijving: De Oudelandsedijk heet nu Oudelandse-weg. De oorspronkelijk kade loopt van de Lagendijk tot aan Oude Molen waar hij samenkomt met de Midden-molendijk. De polderdijk heeft slechts op een klein deel zijn kenmerken van kade behouden.

In Ridderkerk-Zuid is de Oudelandseweg de zuidelijke grens van de Tuinbuurt en in Drievliet is de oude polderkade veranderd in een randweg tussen de woonbebouwing en het Oosterpark. Tussen de Lagendijk en de Kerkweg heeft de Oudelandseweg nog het meest van zijn landelijke karakter als polderkade behouden.

Vanaf de Lagendijk bestaat de bebouwing uit een- en tweelaagse individuele en geschakelde bebouwing. De bebouwing aan de zuidzijde bestaat eerst uit tweelaagse woningen uit de jaren 30 met kap en gaat dan, tot aan de Goudsbloemstraat, over in individuele boerderijen en tuinderswoningen met opstallen in een setting van groene erven welke middels een brug of dam over de kadesloot worden ontsloten.

Opvallend is de rietgedekte villa aan de Oudelandseweg 47 uit 1930. Aan de noordzijde bestaat de bebouwing overwegend uit geschakelde tweelaagse woningen met kap en voortuinen uit de jaren 50 en 60. *Deze hebben geen bijzondere cultuurhistorische waarde.*

Vanaf de Goudsbloemstraat bevinden zich aan beide zijden van de weg nog de kadesloten. Toegangen tot de percelen geschiedt middels bruggen. Enkele daarvan zijn identieke witte betonnen bruggen. De bebouwing bestaat hier voornamelijk uit lage bungalows in een groene setting waarbij de flinke treurwilgen het groene beeld ondersteunen.

Vanaf de Kerkweg gaat de Oudelandseweg over in de randweg Oosterparkweg. Vanaf de kruising met de Kerkweg bevinden zich nog enkele individuele woningen in een groene setting met ontsluiting middels bruggen via de kadesloot. Hierna is de kadesloot getransformeerd tot stadswater. De Oosterparkweg zelf is getransformeerd tot parkway.

Opvallend is het wederopbouwensemble Kloosplantsoen uit 1968. De drie hoge flats markeren de stedelijke rand en de overgang naar het landschap. Door hun schuine positionering op een continue en open groenstructuur aan de Oosterparkweg dragen ze bij aan het groene karakter en de ruimtelijke kwaliteit van de stedelijke rand. De groenstructuur is open en vormgegeven in moderne landschapsstijl met blokhuizen, sierheesters en solitaire bomen en gaat over in de watergang van de Oosterparkweg. Aan de zijde van de Klooslaan is de groenstructuur met essen en een monumentale vleugelnootboom aangeplant.

Oudelandseweg

Tussen het ensemble en de Oosterparkweg 48 bevindt zich een sloot met schuifstuw. Het recreatiegebied Oosterpark vormt de buffer tussen de Oosterparkweg en de A15 en overgang naar het landschap. Het park is overwegend ingericht met vakken gemengd bosplantsoen waarbij de onderliggende slotenstructuur nog deels intact en zichtbaar is.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en waterstaatkundige geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen historische bebouwing en ontginningsstructuur; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van de kadestructuur met sloten; door de zichtbaarheid van de bebouwing in een groene setting van polderfragmenten.

Stuw met schuif

Oosterpark

Oosterparkweg

Oosterparkweg

Betonnen brug

POLDERWEG KERKWEГ (P) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Polderweg
 Huidige functie: Polderweg
 Elementen: Polderweg, historische bebouwing
 Beplanting: Voortuinen
 Periode: 1900-1930

Beschrijving: De Kerkweg verbond vroeger Rijsoord aan de Waal met de historische kern van Ridderkerk (deels in de vorm van een landpad). De Kerkweg is inmiddels aan weerszijden bebouwd met hoofdzakelijk vroeg twintigste-eeuwse lage woonbebouwing. Op enkele plekken zijn kleinschalige bedrijfjes opgenomen en kent het lint een beperkte mate van functiemenging.

Van de Jan Luykenstraat tot de Burgemeester de Zeeuwstraat bestaat de bebouwing hoofdzakelijk uit samenhangende korte rijtjes eenlaagse arbeiderswoningen met kap, twee-onder-een-kap-woningen en een enkele vrijstaande woning. Kaprichtingen variëren en de woningen hebben een kleine voortuin of voorstoep. De historische arbeiderswoningen zijn over het algemeen niet meer in de oorspronkelijke staat door toevoegingen als dakkappen en opbouwen.

Op Kerkweg 52 en 54 bevindt zich een bijzonder fraaie twee-onder-een-kapwoning in Wiener Secessionstijl uit 1930. Op Kerkweg 81, 83 en 85 bevinden zich vroeg twintigste-eeuwse woningen in eclectische stijl. Vanaf de kruising met de Burgemeester de Zeeuwstraat tot de Oudelandseweg wijkt de bebouwing, worden de voortuinen ruimer en krijgt de straat hierdoor een groener karakter. De historische bebouwing aan de oostzijde van de straat bestaat hoofdzakelijk uit individuele woningen met kap en een enkele twee-onder-een-kapwoning.

Op Kerkweg 217 ter hoogte van de kruising met de Oudelandseweg bevindt zich Villa de Heul uit 1930 (gemeentelijk monument) die ooit toebehoorde aan de bekende scheepsbouwer Verolme. De villa is overhoeks geplaatst in de omringende tuin en wordt gemarkeerd door twee monumentale paardenkastanjes.

Tot de Rijksweg bestaat de bebouwing uit kleine rijtjes van twee- en vier-onder-een-kapwoningen uit de jaren 30. Lage gemetselde tuinmuren begrenzen de voortuintjes.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontginningsgeschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen de polderweg en de bebouwing; door de zichtbaarheid van de vroeg twintigste-eeuwse kleinschalige woningbouw en arbeiderswoningen.

POLDERWEG KRUISWEG EN RESTANT POLDERLANDSCHAP (M) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie:	Polderweg
Huidige functie:	Polderweg
Elementen:	Polderweg, restant slagenlandschap, gemaal met Bosman-molentje, betonnen stuwen en bruggen
Beplanting:	Populieren houtopstand
Periode:	ca 15 ^{de} eeuw

Beschrijving:

De Kruisweg scheidt binnen de polder Nieuw Reijerwaard twee verkavelingsrichtingen en verbindt de Kievitsweg aan de Hogeweg. De evenwijdige richting aan de westzijde heeft geleid tot de richting van de A38. De schuine verkaveling is nog zichtbaar in het landelijke gebied ten oosten van de Kruisweg. De weg zelf is nog steeds een plattelandsweg. De Kruisweg wordt gemarkeerd door tien betonnen bruggen uit de jaren 50 die toegang geven tot de percelen en het Reijerpark. Langs de Kruisweg bevindt zich ook een gemaal met Bosman-molentje met twee vanen uit de jaren 60. In de watergang langs de Rotterdamseweg bevinden zich twee betonnen stuwen met gietijzeren schuifconstructie.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met de ontginnings- en agrarische geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen de polder en de kunstwerken; door de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van een groene polderfragment.

Stuw met schuif

Kruisweg

Bosman-molen

DE BLAAK (L) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Wadkreek en poldersloot
 Huidige functie: Stadswater, parksingel
 Elementtype: Watergang
 Beplanting: Plataan, cipres, wilg, treurwilg, gemengd bosplantsoen (op eilandjes), groene oevers met grasweide en rietkragen
 Periode: ca. 15de eeuw (inpoldering Polder Nieuw Reijerwaard)

Beschrijving:

De Blaak loopt van Zwaantje naar Ridderkerk tot aan de Ringdijk, onderbroken door het gemeentehuis in het centrum. De Blaak was, net als de Blaakwetering in het noordwesten, van oorsprong een kreek in het wadengebied dat aan de inpoldering voorafging. De Blaak is bij de inpoldering als poldersloot in het waterstelsel opgenomen. Later is de watergang getransformeerd tot parksingel in het stedelijke gebied.

De Blaak langs de Rembrandtweg is vormgegeven als een parksingel. De parksingel heeft kenmerken van de landschapsstijl door de slingerende paden, watergang en eilandjes en kenmerken van de rationele na-oorlogse tuinstadstijl. De licht slingerende waterloop omzoomd door zachte groene oevers met rietkragen en wilgen en treurwilgen is ontworpen in landschapsstijl. Cipressen en platanen zijn als laanbomen geplant aan respectievelijk de Rembrandtzijde en de Jonkheer van Karerbeekwegzijde. Deze passen in de na-oorlogse tuinstadstijl.

Op de kruising met de Burgemeester de Zeeuwstraat aan de Seringenstraat 1-3 bevindt zich een kerk uit 1967 met kerktuin in moderne landschapsstijl, met blokhagen, sierheesters en solitaire naald- en loofbomen, in de groenstructuur van De Blaak. De kerk heeft een in het oog springende luidtoren en stervormige daklichten.

De parksingel verandert richting de rijksweg naar een stadswatergang met groene oevers en vormt de achtergrens van de begraafplaats Vredenhof. Vanaf dit punt wordt de Blaak als smalle poldersloot weer onderdeel van het polderwaterstelsel.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, zichtbaarheid*

Van hoge waarde door de relatie met het oorspronkelijke dynamische krekenslandschap en de ontginnings- en waterstaatkundige geschiedenis van Ridderkerk; door de samenhang tussen water en polderstructuur; door de zeldzaamheid van zichtbare kreekrestanten; door de positieve invloed van de water-groenstructuur op de ruimtelijke kwaliteit

POLDERWEG HOGEWEG EN FRAGMENT POLDERLANDSCHAP (S) REDELIJK HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Polderweg en polderlandschap
Huidige functie: Polderweg en polderlandschap
Elementtype: Polderweg, fragment polderlandschap
Bepanting: Windsingels van populieren
Periode: ca 15de eeuw

Beschrijving:

De Hogeweg verbond het Bolnesserdijkje met de Lagendijk. Van de Hogeweg is het westelijke deel verdwenen onder het knooppunt Ridderster. Het oostelijke deel vormt nu de zuidgrens van Ridderkerk-West. De Populierenlaan, de vroegere entree van Ridderkerk, onderbreekt de Hogeweg. Aan de noordzijde grenst de Hogeweg aan een groenstructuur met galerijflats die de stedelijke rand markeren. Beton-nen bruggen uit de jaren 50 verbinden de Hogeweg met het woongebied. Aan de zuidzijde bevindt zich ingeklemd tussen de Hogeweg en de Rijksweg een fragment polderlandschap. De relatie met de omgeving is grotendeels verdwenen.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis*

Van redelijk hoge waarde door de relatie met de ontginningsgeschiedenis van Ridderkerk

WEDEROPBOUW ENSEMBLES RIDDERKERK-WEST

ENSEMBLE JHR. VAN KARNEBEEKSTRAAT, MR. TROELSTRAAT, JHR. DE SAVORNIN LOHMANSTRAAT, MR. KESPERWEG (Q) HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied
 Huidige functie: Woongebied
 Elementen: Middelhoge portiekflats, Laagbouw rijtjeswoningen, groenstructuur
 Beplanting: Ligusterhagen, grasvelden, sierheesters, Kaukasische els, linde
 Periode: ca. 1955-1956

Beschrijving: Na de oorlog breidt Ridderkerk haar woongebied uit eerst richting west, dan zuid en daarna Drievliet. Dit ensemble maakt deel uit van de ontwikkeling in Ridderkerk-West. Langs de parksingel van de Blaak bevindt zich een bijzonder wederopbouwensemble dat zich vooral onderscheidt van de omringende wederopbouwarchitectuur door de bijzondere architectuur en materialisering van betonsteen en betonnen honingraatstructuren van de balkonborstweringen. Het ensemble bestaat uit twee boven elkaar gelegen velden tussen de Mr. Troelstrastraat en de Mr. Kesperweg waarin twee haakvormige stempels in elkaar grijpen.

De middelhoge bebouwing aan de Mr. Troelstrastraat maakt geen onderdeel uit het ensemble. Het ensemble is stedenbouwkundig onderscheidend door de relatief gesloten opzet en de combinatie van middelhoge woonblokken die het veld begrenzen en de rijtjes lage privéwoningen met voor- en achtertuin op de binnenhoven. Het ensemble heeft daardoor zowel kenmerken van het gesloten als het open bouwblok. Door dat de blokken aan de straat terug zijn geplaatst op het veld krijgen de hoofdstraten een zeer groen karakter dat afwijkt van de typerende stenige straten met groene binnenterreinen in wederopbouwensembles.

Langs de Mr. Kesperweg, Jhr. de Savornin Lohmanstraat en de Jhr. van Karnebeekstraat staan de licht verspringende losse blokjes middelhoge portiekflats evenwijdig aan de weg.

De blokken staan op een grasveld en worden begrensd door blokhagen van liguster, die ook de entrees tot de portieken markeren. De ruime grasvlakken met hagen, die ook mee de straathoek omgaan, verschaffen de hoofdstraten een groen en open karakter. De eerste woonlaag van de middelhoge portiekflats zijn, door de half verdiept gelegen bergingen, opgetild van het maaiveld.

Het typische diagonale woonpad voor voetgangers dat de binnentuinen van stempels meestal ontsluit, is hier opgewaardeerd tot interne straat waaraan de laagbouw met privétuinen wordt ontsloten. In plaats van een continu en onbegrensd groen veld is het groen om de bebouwing opgedeeld middels hagen in deelvelden die duidelijk toebehoren aan een woonblok. In het midden van het binnenterrein bevindt zich een gemeenschappelijk speelveld. Puntaken hebben de gaafheid van de architectuur van de tweelaagse rijtjeswoningen grotendeels aangestast.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit*

Van hoge waarde door de samenhang tussen de middelhoge en laagbouw, vanwege de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door het groene karakter aan de hoofdstraten, door de zeldzaamheid van combinatie laag en middelhoge bouw in half gesloten bouwblok-opzet, door de representativiteit van deze stijl in de wederopbouw stedenbouw en bouwkunst.

WEDEROPBOUW ENSEMBLES RIDDERKERK-WEST

ENSEMBLE SLOTEMAKER DE BRUÏNENSTRAAT, TALMASTRAAT EN DE DR. KUYPERSTRAAT (R) REDELIJK HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Woongebied
 Huidige functie: Woongebied
 Elementen: Wederopbouwensembles
 Beplanting: Linden, essen, walnoot
 Periode: ca. 1950-1955

Beschrijving: Ingeklemd tussen de Rotterdamseweg en de Koninginneweg bevindt zich een woongebiedje bestaande uit drie straten, Slotemaker de Bruïnestraat, Talmastraat en de Dr. Kuiperstraat. Voor de Tweede Wereldoorlog breidde Ridderkerk uit met een woonblokje tussen de Hovystraat, de Talmastraat, de Dr. Kuiperstraat en de Blaak. In de belijning daarvan is de richting van de oude polderverkaveling nog herkenbaar.

Na de oorlog breidde Ridderkerk haar woongebied uit eerst richting west, dan zuid en daarna oost. Begin jaren 50 werden de Talmastraat en Slotemaker de Bruïnestraat bebouwd met rijtjes samenhangende een- en of tweelaagse bebouwing met kap. De straten hebben een kleinschalig karakter. In de Dr. Kuiperstraat is de bebouwing recentelijk afgebroken en vervangen door nieuwbouw maar is het straatprofiel van een groene middenberm met monumentale linden behouden.

In de Slotemaker de Bruïnestraat, tussen de Poes-tastraat en de Hovystraat, bevindt zich aan weerszijden van de straat een meer open groene bebouwingsstructuur. Aan de even zijde op nr. 34 t/m 64 staan in een hofachtige opzet vier tweelaagse rijtjes woningen met kap haaks enigszins verdraaid op de straat. Aan de oneven zijde op nr. 31 t/m 61 staan de blokjes schuin wijkend op een groen veld.

De Slotemaker de Bruïnestraat komt uit op de Hovystraat waarin de groene kern met algemene voorzieningen van deze wederopbouwwijk gelegen is tussen de Koninginneweg, de Ds. Sikkelstraat en de Sportlaan. In deze groene kern zijn 2 kerken opgenomen; De Sint Joriskerk aan de Hovystraat 62-64 en de Christelijke Gereformeerde Elimkerk aan de M. van Commenestraat 8 en de voormalige huishoudschool aan de Koninginneweg 50. Op het plantsoen naast de Elimkerk bevindt zich een imposante plataan. Het groene karakter en de samenhang van de kern is echter aangetast en gefragmenteerd geraakt.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context*

Van redelijk hoge waarde door de ontstaansgeschiedenis van twintigste-eeuwse woongebieden van Ridderkerk; door de relatie en samenhang met het ontginningsspatroon en de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit door de kleinschalige bebouwing en groene karakter

WEDEROPBOUW ENSEMBLES RIDDERKERK-ZUID

ENSEMBLE VONDELLAAN, A.M. DE JONGHSTRAAT, HUYGENSPANTSOEN (T) REDELIJK HOGE WAARDE

Ensemble Vondellaan, A.M. de Jonghstraat

Oorspronkelijke functie: Woongebied
 Huidige functie: Woongebied
 Elementen: Wederopbouwensembles, groenstructuur, watergang
 Beplanting: Blokhagen, sierheesters, solitaire bomen als esdoorns
 Periode: ca. 1967-1968

Beschrijving: Na de oorlog wordt Ridderkerk in een aantal stappen uitgebreid: West, Zuid, Drievliet en Het Zand. De wederopbouwensembles aan de Vondellaan maken deel uit van de tweede fase Zuid. De Vondellaan is vormgegeven als een parksingel die zich aan de uiteinden slingert om het ensemble rond de A.M. de Jonghstraat in het zuiden en het ensemble rond het Huygensplantsoen in het noorden, die is ontworpen als een begrenzing en stedelijke rand.

Het ensemble rond de A.M. de Jonghstraat wordt gekenmerkt door drie middelhoge portiekflats die schuin getrapd langs de Vondellaan staan. Hierdoor is veel ruimte voor doorzichten over en door het fraai aangelegde groen met continu karakter in moderne tuinstadstijl. Op de begane grond bevinden zich bergingen. Deze laag is afgeschermd met blokhagen en sierheesters. Een enkele solitaire boom accentueert het open karakter. De woningen worden ontsloten vanaf het binnenterrein waar zich tevens vier monumentale esdoorns bevinden.

Het ensemble aan het Huygensplantsoen kenmerkt zich door de repeterende structuur van middelhoge flats in een ruime parkachtige opzet. Het veld waarop de middelhoge galerijflats staan grenst aan en gaat over in de parksingel. De flats staan ver terug op het veld en gaan, vooral gezien vanaf de Vlietlaan, volledig op in de groenstructuur van de parksingel.

De ontsluiting geschiedt op het binnenterrein waar zich binnenstraten bevinden. Een binnentuin met open en continu groen karakter is fraai omkaderd door hagen en beplant met blokhagen, sierheester, een enkele boom en speelplaats in moderne landschapsstijl.

Motivering: *samenhang en context, zichtbaarheid*
 Van redelijk hoge waarde door samenhang tussen de groene parkway en de ensembles, door de zichtbaarheid van de groenstructuur en bijdrage ervan aan de ruimtelijke kwaliteit

Ensemble Vondellaan, Huygensplantsoen

Ensemble Huygensplantsoen

WEDEROPBOUW ENSEMBLES RIDDERKERK-ZUID

DE MÉRODELAAN (U) REDELIJK HOGE WAARDE

Oorspronkelijke functie: Groene kern met scholen
 Huidige functie: Groene kern met scholen
 Elementen: Bebouwing, groenstructuur
 Beplanting: Essen, linden, lijsterbes
 Periode: ca. 1967-1968

Beschrijving: Na de oorlog wordt Ridderkerk in een aantal stappen uitgebreid: West, Zuid, Drievliet en Het Zand. Een groene kern met publieke voorzieningen als scholen en kerken zoals aan de De Mérodelaan is typerend voor de opzet van wederopbouwwijken.

Tussen de Da Costa- en de De Genestetstraat bevinden zich aan de Mérodelaan aan beide zijden van de straat twee lage schoolgebouwen uit 1965 in de groenstructuur. Beide zijden van de straat zijn aangeplant met een rij monumentale essen.

Motivering: *samenhang en context, zichtbaarheid*
 Van redelijk hoge waarde door samenhang tussen de groene kern en de bebouwing, door de zichtbaarheid van de groenstructuur en bijdrage ervan aan de ruimtelijke kwaliteit.

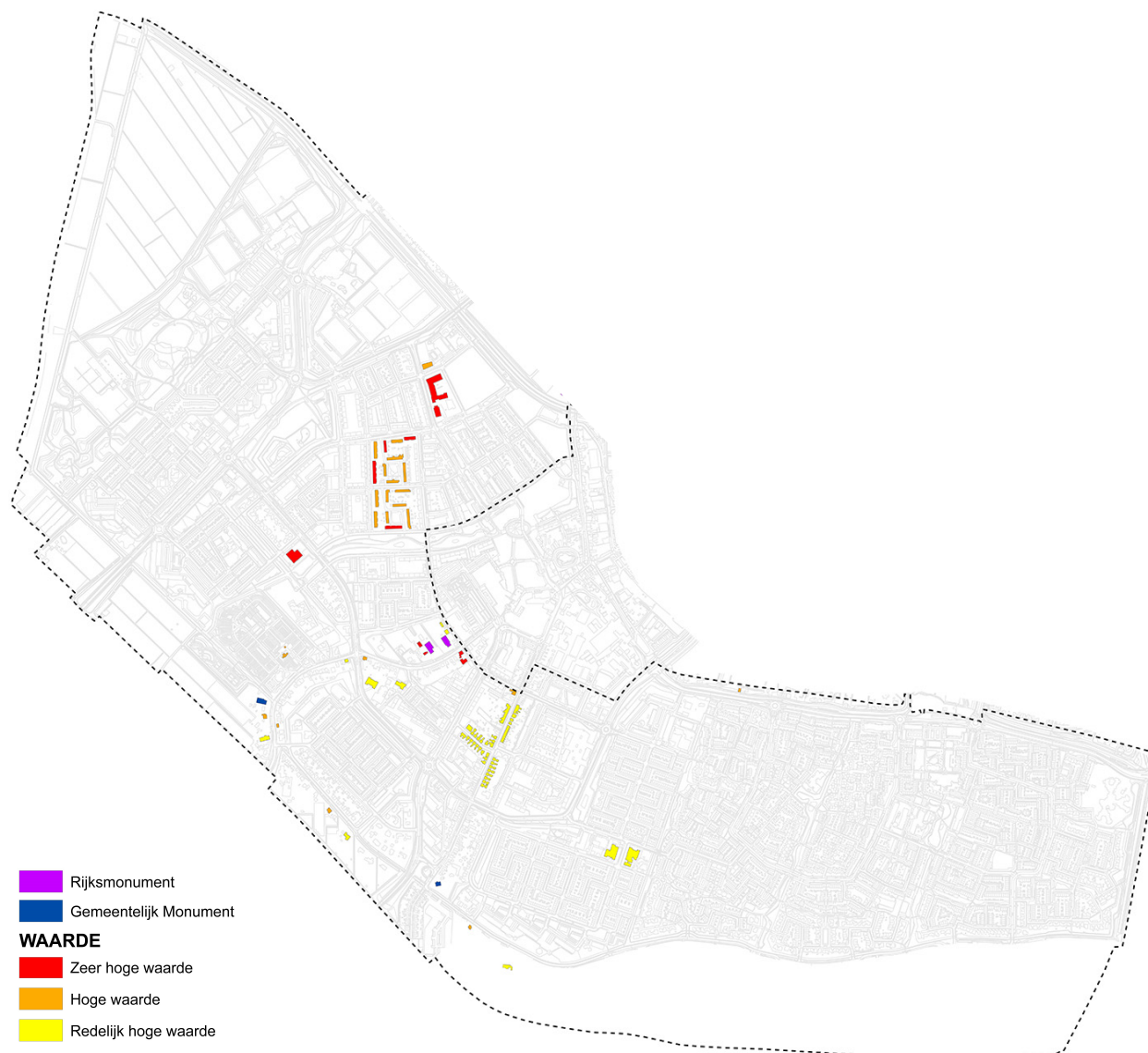
DRIEVLIET (V)

Zie gebiedsbeschrijving p. 73

HISTORISCHE BOUWKUNST

RIDDERKERK-CENTRUM, -WEST, -OOST EN DRIEVLIET

ZEER HOGE WAARDE**BARON MACKAYSTRAAT 38-48 / JHR. DE SAVORNIN LOHMANSTRAAT 3-25 / JHR. VAN KARNEBEEKWEG 8-42 / MR. KESPERWEG 74-120**

Oorspronkelijke functie: Woningbouw
 Huidige functie: Woningbouw
 Bouwjaar: Laagbouw (1955), hoogbouw (1956)

Omschrijving:

Wederopbouwwijk, bestaande uit 120 appartementen en 72 eengezinswoningen, rechthoekige bouwvolumes. Middelhoogbouw omsluit de wijk met laagbouw. Een van de eerste toepassingen van op kleur gebrachte atlasstenen (betonstenen) voor woningbouw in de kleuren grijsgroen, omber en zwart, aangebracht in halfsteensverband, één steens dik. De eengezinswoningen zijn haaks gelegen aan de straat met tuin erachter, de portiekflats zijn evenwijdig gelegen aan de straat. De eengezinswoningen bestaan uit twee bouwlagen onder een licht overstekend plat dak. Entree bereikbaar via stoep, met geschakeld steekvenster onder iets vooruit springende latei. Op de verdieping een borstwering van (deels) vooruitstekend verdiept balkon met honingraatmotief en ijzeren handreling. Kozijnen van hout met keramische dorpelstenen. De portiekflats bestaan uit een berging en drie bouwlagen onder een plat dak. Entree met postbussen onder vooruitstekende luifel en aan weerszijden lisenen. Kozijnen van hout. Op de kop uniek ingemetseld wandkunstwerk. Deels terugliggende gevel met honingraatmotief balkonhekwerk. Bijzonder kenmerk: honingraatbalkons, ingemetseld wandkunstwerk

Opmerking: Eén blok gave woningen en drie portiekflats met kunstwerken op de kop zijn zeer hoog gewaardeerd. Bevat mogelijk nog oorspronkelijke schoorstenen.

Motivering: *Samenhang en context, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege het unieke materiaalgebruik en de wederopbouwarchitectuur, de grote gaafheid van het exterieur en de architectonische en stedenbouwkundige samenhang met de wijk.

ZEER HOGE WAARDE

HOVYSTRAAT 64

Oorspronkelijke functie: R.K. Kerk
 Huidige functie: R.K. Kerk
 Bouwjaar: 1959-1961,
 Swaneveld en Goslinga
 Architecten Rotterdam

Omschrijving:

Kerk op samengestelde plattegrond. Wederopbouwarchitectuur. Balkvormig gesloten volume aan achterzijde. Voorgevel met over gehele hoogte vooruitspringend entreeportiek met overstek aan voorzijde, daarboven een verzonken reliëf. Vooruitspringende muurdammen met terugliggende voorgevel, horizontaal gescheiden door een betonnen band. Eenlaags zaal met plat dak, parallel gelegen aan de Koninginneweg. Gevel deels

rood metselwerk (Noords verband) en deels glas-in-beton tussen kolommen. Zijgevel voorzien van vierkante reliëfs met kruisvormen. Deur oorspronkelijk (?) met twee natuurstenen treden. Gemetselde schoorsteen. Plein voor entree.

Bijzonder kenmerk: Verzonken reliëf van Sint Joris en glas-in-beton gevels.

Opmerking: In mei 2017 werd bekend dat een sloopmelding is gedaan.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de gaafheid en zeldzame architectuurvorm. Markante ligging op een hoek en samenhang met naastgelegen pastorie op nr. 62 (zonder vergelijkbare cultuurhistorische waarde).

KONINGINNEWEG 150

‘Christelijke Industrie- en Huishoudschool’

Oorspronkelijke functie: Schoolcomplex
 Huidige functie: Bedrijfsverzamelgebouw
 Bouwjaar: 1950-1951, uitbreiding 1900
 architect W. van der Gijp

Omschrijving:

Schoolcomplex (hoekligging) van diverse geschakelde volumes met kelder rondom schoolplein. Voornamelijk eenlaags onder schilddaken. Deels tweelaags, o.a. gymzaal. Traditionele wederopbouw met invloed Delftse school. Nok hoofdvolume met kleine toren aan de M. van Comenestraat. Gevels van geel halfsteens metselwerk (deels met trasraam van donkerder steen) met uitspringende muurdammen. Voornamelijk samengestelde (hoge) stalen raamkozijnen. Terugliggende en-

tree onder luifel. Schilddaken van rode opnieuw verbeterde holle pannen. Zinken mastgoten, hogere volumes met getimmerde bakgoten. Toren met voorheen een luidklok, gedekt met rode dakleien. Hoge gemetselde schoorsteen met vierkant uurwerk. Schoolplein met o.a. monumentale Vleugelnoot boom. Schoolplantsoen afgewerkt met omlopende lage tuinmuur in siermetselwerk.

Bijzonder kenmerk: toren.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de gave en traditionele architectuur met bijzondere details, vanwege de complexmatige aanleg met markante hoekligging en vanwege de cultuurhistorische betekenis als vroeg naoorlogs christelijk schoolcomplex.

ZEER HOGE WAARDE**LAGENDIJK 88A**

Oorspronkelijke functie: complex van zomerhuis met aanbouw, hek en losse wagenschuur, (behorend bij boerderij Bouwlust, Lagendijk 88, rijksmonument)

Huidige functie: Woning met aanbouw en vrijstaande schuur

Bouwjaar: Zomerhuis ontwerp 1955 architect W.J. Bulsing, overige delen 19^e eeuw (na 1741)

Omschrijving:

ZOMERHUIS: traditionele wederopbouwarchitectuur. Bescheiden rechthoekige plattegrond. Geelachtig metselwerk op rood trasraam (halfsteens waalformaat). Eenlaags met zadeldak met passende dakkapel, schoorstenen en uitgetimmerde bakgoot parallel aan de dijk. Centrale entree.

AANBOUW: het zomerhuis is aangebouwd tegen een lager eenlaags volume (mogelijk van oorsprong zgn. bakhuis). Traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Gele ijsselsteen met muurankers. Tuitgevel en getoogde gevelopening. Dak identiek aan zomerhuis, uitgetimmerde goot.

Erfscheiding met boerderij middels authentiek smeedijzeren HEKWERK haaks op de dijk.

Achter het zomerhuis een vrijstaande WAGENSCHUUR met nok parallel aan het zomerhuis. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Rood metselwerk met sierwerk en stichtingssteen (onleesbaar) boven getoogde kozijnen (4 stel wagendeuren).

Alle volumes gedekt met blauw gesmoorde opnieuw verbeterde pannen.

Bijzonder kenmerk: zomerhuis: centrale entreepartij, wagenschuur: getoogde kozijnen waarboven stichtingssteen.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zeldzaamheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege het ensemble op zich en in samenhang met de naastgelegen monumentale boerderij, vanwege de afleesbaarheid van de verschillende gebouwen, vanwege de zeldzame combinatie van een wederopbouwwooning die zich in het oudere ensemble voegt, dit alles tegen de achtergrond van een deels nog authentiek boeren erf.

ZEER HOGE WAARDE

LAGENDIJK 105A, 107, 109

‘t Oude Huys’

Oorspronkelijke functie: Woongedeelte van voormalige boerderij met bakhuis en fabrieksgebouw
 Huidige functie: Wonen/werken
 Bouwjaar: 1798 (hoofdmassa)

Omschrijving:

Fors hoekpand met leilinden. Eenlaags volume met opkamer boven kelder. Pannendak, nok parallel aan de dijk. Traditioneel ambachtelijke stijl. Witgesausd pleisterwerk in blokverband (met jaartalsteen: 1798), zwarte plint. Hoge deels authentieke kozijnen. Woningentree aan de Burg. de Gaay Fortmanstraat. Op de hoek een rijk versierde winkelpui (ca. 1900). Rechts een topgevel (mogelijk scheidingsmuur van een eerdere stal). Hoog, deels omlappend zadeldak met kleine dakkapellen, gemetselde nokschoorstenen en blauw gesmoorde holle pannen. Rijk geprofileerde omlappende lijstgoot.

Aangebouwd BAKHUIS onder zadeldak met hals- en tuitgevels.

Vrijstaande voormalige limonade- en likeurfABRIEK (1938) met plat dak en getoogde kozijnen met roede-verdeling.

Bijzonder kenmerk: winkelpui.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, zichtbaarheid, zeldzaamheid, representativiteit, conservering*

Van zeer hoge waarde vanwege de ouderdom en de bouwsporen die verwijzen naar het verleden. Prominente ligging.

SERINGENSTRAAT 1, 3

‘Goede Herderkerk’

Oorspronkelijke functie: Kerk
 Huidige functie: Kerk
 Bouwjaar: 1967, architectenbureau
 ir. T. van Hoogevest
 (Amersfoort)

Omschrijving:

KERK op samengestelde plattegrond (twee geschakelde vierkanten) met platte daken van bitumen en shingles. Deels twee lagen. Op één volume (in stervorm) 8 glazen puntige lichtkappen, op ander volume spitse metalen luidtoren met hoekige opengewerkte bekroning waarin een klok. Moderne Wederopbouwarchitectuur. Deels tamelijk gesloten gevels van geel metselwerk.

Langs de dakranden een doorlopend bovenlicht.

Overige gevels voorzien van voornamelijk staande gevelopeningen. Samengesteld entreekozijn.

Gelegen aan parksingel van de Blaak op de hoek van de Burg. de Zeeuwstraat, met kerktuin in moderne landschapsstijl.

Bijzonder kenmerk: luidtoren en daklichten.

Motivering: *Samenhang en context, zichtbaarheid, representativiteit, conservering, gaafheid*

Van zeer hoge waarde vanwege de eenvoudige hoofdopzet met bijzondere kenmerken, en de markante ligging op een straathoek, de overige zijden passend in een groene setting.

HOGE WAARDE

BARON MACKAYSTRAAT 1-11, 2-36 / DR. COLIJNSTRAAT 27-39, DR. COLIJNSTRAAT 48-58 / MR. THORBECKESTRAAT 1-11, MR. THORBECKESTRAAT 2-34, MR. THORBECKESTRAAT 36-46 / JHR. DE SAVORNIN LOHMANSTRAAT 27-49 / MR. KESPERWEG 2-36, 38-72, 122-156

Oorspronkelijke functie: Woningbouw
Huidige functie: Woningbouw
Bouwjaar: Laagbouw (1955),
middelhoogbouw (1956)

Omschrijving:

Wederopbouwwijk, bestaande uit 120 appartementen en 72 eengezinswoningen, rechthoekige bouwvolumes. Een van de eerste toepassingen van op kleur gebrachte Atlasstenen (betonstenen) voor woningbouw in de kleuren grijsgroen, omber en zwart, aangebracht in halfsteensverband, één steen dik. De eengezinswoningen zijn haaks gelegen aan de straat met tuin erachter, de portiekflats zijn evenwijdig gelegen aan de straat. De woningen bestaan uit twee bouwlagen onder een licht overstekend plat dak. Entree bereikbaar via stoep, met geschakeld steekvenster onder iets vooruitspringende latei. Op de verdieping een borstwering van (deels) vooruitstekend verdiept balkon met honingraatmotief en ijzeren handreling. Houten kozijnen met keramische dorpelstenen. De portiekflats bestaan uit een berging en drie bouwlagen onder een plat dak. Entree met postbussen onder vooruitstekende luifel en aan weerszijden pilasters. Kozijnen van hout. Deels terugliggende gevel met honingraatmotief balkonhekwerk.

Bijzonder kenmerk: honingraatbalkons.

Opmerking: Bevat mogelijk nog oorspronkelijke schoorstenen. Mr. Kesperweg 2-36 (even) van beperkte waarde i.v.m. moderne borstwering.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit, conservering, gaafheid.*

Van hoge waarde vanwege het unieke materiaalgebruik en de wederopbouwarchitectuur, de gaafheid van de middelhoogbouw en de architectonische en stedenbouwkundige samenhang met de wijk.

HOGE WAARDE

KERKWEG 52-54

Oorspronkelijke functie: Woningen
Huidige functie: Woningen
Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN op rechthoekige plattegrond. Tweelaags onder plat dak. Interbellumarchitectuur met invloeden uit de 'Wiener Secession'. Gespiegelde gevels. Bruinrood metselwerk met kunststenen lateien, waterslagen, opstaande dakstukken en balustrade, alles voorzien van art déco diepdruk motieven. Afgeschuinde erkers waarboven balkon met eenvoudig houten hek. Natuurstenen bordessen met originele blankhouten deuren waarboven gebogen

stenen latei en dubbele bovenlichten. Originele (samengestelde) schuifraamkozijnen, bovenlichten deels met roedenverdeling en lichtbruin gewolkt glas. Samengestelde balkondeurkozijnen. Zijgevels voorzien van samengesteld kozijn (traplicht). Overstekende uitgetimmerde dakrand op geornamenteerde consoles. Aanbouw nr. 52 zonder cultuurhistorische waarde. Ondiepe voortuin met monumentale tamme kastanjeboom in achtertuin.

Bijzonder kenmerk: lokaal unieke bouwstijl.

Motivering: *Zichtbaarheid, zeldzaamheid, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame en gave architectuur. Prominente ligging.

LAGENDIJK 128

Oorspronkelijke functie: Woning met vrijstaande berging
Huidige functie: Woning met vrijstaande berging
Bouwjaar: 1910, kerndatum mogelijk ouder

Omschrijving:

Vrijstaande iets terugliggende WONING op polderniveau. Samengestelde plattegrond. Eenlaags onder pannendak met aanbouwen onder plat dak (o.a. serre). Nokrichting parallel aan de straat. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Rood metselwerk in kruisverband met rode sierbogen, serre halfsteens. Bloemankers. Van oorsprong symmetrische gevel met centrale entreenis, originele deur en glas-in-lood bovenlicht. Links 2 originele schuifraamkozijnen met buitenluiken, rechts een later aangebrachte afgeschuinde erker en serre met glas-in-lood. Overstekend zadeldak met originele aangekapte dakkapel (art déco

'oren') en windveren. Gemetselde nokschoorstenen. Gemeleerd oranje geglazuurde kruispannen. Uitgetimmerde goot op consoles.

Los BIJGEBOUW met eveneens rood-oranje kruispannen.

Rondom tuin met monumentale ceder en fruitbomen.

Bijzonderheden: mogelijk rentenierswoning naast boerderij Lagendijk 124 (gemeentelijk monument).

Bijzonder kenmerk: feloranje kruispannen.

Motivering: *Samenhang en context, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de gaafheid en eenvoudige architectuur en vanwege de herinnering aan agrarisch verleden.

HOGЕ WAARDE

LAGENDIJK 177-179

Oorspronkelijke functie: Twee-onder-een-kapwoningen
Huidige functie: Twee-onder-een-kapwoningen
Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

TWEE-ONDER-EEN-KAPWONINGEN. Samengestelde plattegrond, samengesteld volume. Hoekligging (mogelijk ingekort). Eenlaags met bewoonbare kap en vliering, deels onderkelderd. Rechts gevelverhoging. Erker waarboven een zeer forse gevelschoorsteen. Expressionisme. Geelachtig metselwerk (Noords verband), trasraam roodachtig. Speklagen van zwarte steen. Originele voordeuren met kubistisch patroon, deels originele (samengestelde) kozijnen en (uitzet) ramen, glas-in-lood. Uitgetimmerde bakgoten.

Deels omlopende mansardekap met gemêleerde neoromaanse pannen en originele dakkapellen. Links windveren, rechts (later aangemetselde?) kopgevel.

Bijzonder kenmerk: schoorsteen.

Motivering: *Zeldzaamheid, conservering, gaafheid*
Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame en tamelijk gave architectuur en de markante ligging. Rechter zijgevel mogelijk een versterking.

HOGЕ WAARDE

LAGENDIJK 219

Oorspronkelijke functie: Woning
Huidige functie: Woning en erf
Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

DIJKWONING op rechthoekige plattegrond met ERF. Traditionele baksteenarchitectuur. Eenlaags met onderhuis en zadeldak. Nok parallel aan de Lagendijk. Kopgevels met tuit. Houten bakgoot op geprofileerde gootklossen. Rood metselwerk in Vlaams verband. Entree met natuurstenen omlijsting met links daarvan een vooruitspringende raampartij op houten consoles. Rechthoekige vensters met roedeverdeling. Blauw gesmoorde opnieuw verbeterde holle pannen.

Voortuin met prunus en leilinden.

Bijzonder kenmerk: zijgevels met tuit.

Motivering: *Zeldzaamheid, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege gave architectuur en de zeldzame tuitgevels, gelegen aan een van de oude structuren van Ridderkerk.

MARGRIETE VAN COMENESTRAAT 8

Christelijke Gereformeerde Elimkerk

Oorspronkelijke functie: Kerk
Huidige functie: Kerk
Bouwjaar: 1966

Omschrijving:

Zaalkerk op rechthoekige plattegrond. Hoekligging. Eenlaags, deels opgetild dak. Zeer sobere wederopbouwarchitectuur. Deels tamelijk gesloten gevels van geel metselwerk. Aan entreezijde smalle vensteropeningen over bijna de gehele hoogte. Langs de Koninneweg de kerkzaal met oplopend dak onder bovenlichten langs de dakranden. Omlopend smal boeideel.

Aan zaalzijde plantsoen met imposante hoge boom (plataan).

Bijzonder kenmerk: oplopend dak.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering, gaafheid*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de eenvoudige hoofdopzet en de markante ligging op een straathoek en aan plantsoen. Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van sobere religieuze architectuur.

HOGE WAARDE

MIDDENMOLENDIJK 163

Oorspronkelijke functie: Woning
Huidige functie: Woning
Bouwjaar: 1863

Omschrijving:

Vrijstaande DIJKWONING. Onderhuis, etage en verhoogd zadeldak (grijze keramische pannen), nok evenwijdig aan de straat. Geel metselwerk boven rood werk (onderhuis). Rood sierwerk (rollagen en jaartal: 1863). Muurankers. Ambachtelijk traditionalisme. Links een gepleisterde dijktrap. Rondon tuin.

Bijzonder kenmerk: stichtingsjaar in rood metselwerk.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zichtbaarheid, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de van oorsprong ambachtelijke architectuur (ondanks later verhoogd volume en nieuwe kozijnen), en als 'landmark' hoog aan de dijk.

OOSTERPARKWEG 33

Oorspronkelijke functie: Woning
Huidige functie: Woning
Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op rechthoekige plattegrond. Eenlaags onder pannendak. Nokrichting haaks op de straat. Roodachtig halfsteens metselwerk, trasraam donkerder rood metselwerk. Uitspringend uitgetand siermetselwerk en meeontworpen bloembakken. Samengestelde kozijnen. Aan rechtergevel een afgeschuinde erker. Omlopend mansardedak met rode tuile du Nordpannen met knikpan rondom. Originele dakpannen. Brede omlopende getimmerde goot.

Gemetselde nokschoorsteen. Boeidelen later afgetimmerd met schrootjes.

Rondon tuin met fors opgaand groen (o.a. treurwilg), grenzend aan een deels schuin lopende oorspronkelijke poldersloot.

Bijzonder kenmerk: entreeportiek.

Motivering: *Zichtbaarheid, representativiteit, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de gaafheid en eenvoudige architectuur. Tevens vanwege de ligging in een restant van het slagenlandschap en de ligging tegen de achtergrond van het park en de sloot.

HOGE WAARDE

OUDELANDSEWEG 53

Oorspronkelijke functie: Twee landarbeiderswoningen

Huidige functie: Woning

Bouwjaar: 1900

Omschrijving:

Vrijstaande WONING op langwerpige plattegrond (voorheen twee landarbeiderswoningen). Eenlaags onder pannendak. Nokrichting evenwijdig aan de straat. Geel metselwerk met oorspronkelijk getoogd rood sierselselwerk. Gecementeerde plint. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Links entree en twee originele gevelopeningen.

Rechter deel doorgebroken kozijnen en hersteld metselwerk.

Zadeldak (aan achterzijde doorlopend over oorspronkelijke aanbouw) met blauw gesmoorde holle pannen.

Windveren. Bakgoot op klossen. Gemetselde schoorsteen.

Rondom tuin, aan voorzijde één leilinde. Langs de weg een oorspronkelijke poldersloot.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, samenhang en context, conservering*

Van hoge cultuurhistorische waarde vanwege de traditionele architectuur en vanwege de ligging in een voormalig agrarische setting.

BURG. DE ZEEUWSTRAAT 296 A,C

Oorspronkelijke functie: School

Huidige functie: Kantoor

Bouwjaar: 1966

Omschrijving:

Vrijstaand SCHOOLgebouw op samengestelde plattegrond. Langsgevel overhoeks aan de straat. Eenlaags onder plat dak. Functionalistische wederopbouwarchitectuur. Lichtrode baksteen. Schijfvormige kopgevels. Daartussen donker betonnen basement waarop iets terugliggend drie traveeën met samengestelde vereenvoudigde vensterkozijnen. Brede dakrand gedragen door twee betonnen kolommen. Gelegen in een plantsoen met grasveld en hoog opgaande bomen.

Bijzonder kenmerk: traveestructuur.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering*

Van redelijk hoge waarde als lokaal voorbeeld van functionalistische wederopbouwarchitectuur voor dit type object. Blikvanger.

REDELIJK HOGE WAARDE**BURG. KRUYFFSTRAAT 1-31, 2-28 / KERKWEG 86-104, 119-149**

Oorspronkelijke functie: (Arbeiders)woningen
 Huidige functie: Woningen
 Bouwjaar: 1920

Omschrijving:

Reeks eenlaagse ARBEIDERSWONINGEN, merendeels twee-onder-een-kap, deels met tuin. Eenlaags onder schilddak met rode keramische pannen. Nokrichting parallel aan de weg. Sober traditionalisme. Deels vernieuwd lichtrood metselwerk boven donkerrood trasraam. Divers siermetselwerk. Muurankers. Vernieuwde samengestelde kozijnen en vensters/deuren. Getimmerde bakgoten. Vernieuwde dakkapellen/gevelverhoging.

Kopgevelwoningen (hoeken Kerkstraat): 2-laags onder hoog zadeldak.

Bijzonder kenmerk: hoge kopgevelwoningen met siermetselwerk in 'klimmend' gemetselde fries.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
 Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege het ensemble van een reeks arbeiderswoningen met siermetselwerk. Waarde ondanks verstoorde kozijnvulling en brede dakkapellen.

REDELIJK HOGE WAARDE

DA COSTALAAN 1

CBS De Wingerd

Oorspronkelijke functie: School
 Huidige functie: School
 Bouwjaar: 1966

Omschrijving:

Vrijstaand SCHOOLgebouw op samengestelde plattegrond. Hoekligging met de De Mérodelaan. Eenlaags onder plat dak. Functionalistische wederopbouwarchitectuur. Lichtrode baksteen in staand klezorverband. Twee volumes waartussen iets lager middendeel met entree. Schijfvormige kopgevels. Daartussen betonnen basement waarop iets terugliggend vijf traveeën met samengestelde vensterkozijnen (ladderstructuur). Brede dakrand gedragen door vier betonnen kolommen.

Later traveeën aangebouwd. Gelegen in een plantsoen met grasveld en hoog opgaande bomen.

Bijzonder kenmerk: traveestructuur, horizontaliteit.

Motivering: *Zichtbaarheid, samenhang en context*
 Van redelijk hoge waarde als lokaal voorbeeld van functionalistische wederopbouwarchitectuur voor dit type object. Blickvanger mede vanwege hoekligging en tegenoverliggende school.

DE GENESTETSTRAAT 2

(v/h Da Vinci College)

Oorspronkelijke functie: School
 Huidige functie: School (leegstaand)
 Bouwjaar: 1966

Omschrijving:

Vrijstaand SCHOOLgebouw op samengestelde plattegrond. Hoekligging met de De Mérodelaan. Eenlaags onder plat dak. Functionalistische wederopbouwarchitectuur. Lichtrode baksteen in staand klezorverband. Twee volumes waartussen iets lager middendeel met entree. Schijfvormige kopgevels met op de hoek wandkunst. Daartussen betonnen basement waarop iets terugliggend drie traveeën met samengestelde vensterkozijnen met ladderstructuur. Brede dakrand gedragen

door twee betonnen kolommen. Later twee traveeën aangebouwd. Gelegen in een plantsoen met grasveld en hoog opgaande bomen.

Bijzonder kenmerk: traveestructuur, horizontaliteit.

Motivering: *Zichtbaarheid, samenhang en context*
 Van redelijk hoge waarde als lokaal voorbeeld van functionalistische wederopbouwarchitectuur voor dit type object. Blickvanger mede vanwege hoekligging en tegenoverliggende school.

REDELIJK HOGE WAARDE**KERKWEG 60-78, 71-105**

Oorspronkelijke functie: (Arbeiders)woningen
 Huidige functie: Woningen en tuinhekjes
 Bouwjaar: ca. 1910

Omschrijving:

Reeks merendeels geschakelde ARBEIDERSWONINGEN (nrs. 81, 83, 85 vrijstaand). Nokrichting parallel aan de weg (m.u.v. 81 en 83). Eenlaags onder mansardekap. Eclectische bouwstijl met invloed neorenaissance. Rood metselwerk met kleurig gebogen siermetselwerk boven kozijnen. Plint. Kozijnen met gewijzigde vensters/deuren. Doorlopende mansardekap met grijze keramische pannen. Getimmerde bakgoten. Later aangebrachte brede dakcapellen, vernieuwde kozijnvulling.

Voortuintjes met meestal origineel smeedijzeren hek.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
 Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege het ensemble van een reeks arbeiderswoningen met siermetselwerk. Waarde ondanks verstoorde kozijnvulling en brede dakcapellen.

REDELIJK HOGE WAARDE

LAGENDIJK 76 (ACHTER)

Oorspronkelijke functie: Schuren
 Huidige functie: Schuren
 Bouwjaar: 1888 (bouwdatum boerderij)

Omschrijving:

Twee vrijstaande houten schuren achter monumentale boerderij (boerderij is beschermd monument). Langwerpige volumes met nok parallel langs de Frans Halsstraat. Ambachtelijke bouwstijl. Eenlaags onder flauw hellend overstekend zadeldak. Wanden gepotdekseld. Rode keramisch pannen. Diverse gevelopeningen.

Motivering: *Samenhang en context, conservering*
 Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de markante ligging, het robuuste uiterlijk en de samenhang met de monumentale boerderijen en het restant van het polderlandschap.

LAGENDIJK 112

Oorspronkelijke functie: Aula begraafplaats
 'Vredehof' en zonnewijzer
 Huidige functie: Zaal en zonnewijzer
 Bouwjaar: 1954, architect
 H.J. Hardeman

Omschrijving:

Voormalige AULA, behorende bij begraafplaats 'Vredehof', op kruisvormige plattegrond. Eenlaags met hoger opgaand aula-gedeelte met lantaarn. Traditionele baksteenarchitectuur uit Wederopbouwperiode. Getoogde entree in lagere rechter aanbouw, trap met ijzeren leuning en vernieuwde deuren onder strek. Haaks op elkaar staande zadeldaken met overhellende dakvlakken, geprofileerde gootklossen en blauw gesmoor-

de pannen. Entreeportaal aula vervangen door garage-deur. Rode baksteen in Vlaams verband. Vierkante en zesruits vensters met glas-in-lood, vierruits vensters met blank glas. Aan voorzijde (kant Lagendijk) een groot keperboogvormig venster in betonnen kozijn onder vooruitstekende betonnen latei, met Bijbelse voorstelling in glas-in-lood. ZONNEWIJZER op plateau in plantsoen, aan het einde van de oprijlaan.

Bijzonder kenmerk: groot keperboogvormig venster onder vooruitspringende latei.

Motivering: *Samenhang en context, representativiteit*

Van redelijk hoge waarde vanwege de voormalige functionele samenhang met de begraafplaats en de kenmerkende architectuur voor de Wederopbouwperiode.

REDELIJK HOGE WAARDE**LAGENDIJK 130****‘Zelden Rust’**

Oorspronkelijke functie: Boerderij
 Huidige functie: Woning met bedrijfsruimte
 Bouwjaar: 1900

Omschrijving:

Langwerpige BOERDERIJ met aanbouw aan rechterzijde. Eenlaags onder zadeldak haaks op de dijk bij overgang dijk naar maaiveld. Traditioneel ambachtelijke bouwstijl. Woongedeelte deels onderkelderd. Sterk gereinigde gele ijsselsteen met sierwerk boven kozijnen. Centrale entree in symmetrische kopgevel met deels authentieke kozijnen boven grijze stenen raamdorpels. (Lange) muurankers, buitenluiken (voorgevel). Bedrijfs gedeelte deels uitgevoerd in potdekselwerk

boven rood metselwerk (waalformaat). Overstekend zadeldak met rode keramische pannen. Windveren aan beide einden, makelaar aan voorzijde. Gemetselde nok-schoorsteen. Eenvoudige bakgoten. Leilinden.

Bijzonder kenmerk: authentieke voorgevel.

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, conservering*

Van redelijk hoge cultuurhistorische waarde vanwege de ouderdom en de bouwsporen die verwijzen naar het agrarische verleden. Prominente ligging, enigszins verstoorde omgeving.

LAGENDIJK 187

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: ca. 1900

Omschrijving:

Vrijstaande WONING met aankapping aan achterzijde. Eenlaags onder zadeldak (grijze keramische pannen). Rood metselwerk met getoogd sierwerk. Symmetrische voorgevel met vooruitspringende entreepartij met entreeportiek. Ambachtelijk traditionalisme met neoclassicistische invloed. Gestucte fries met lijstgoot. Hoeken voorzien van gesausde pilasters in blokform. Kopgevels van gele ijsselsteen, gemetselde nokschoorstenen. Muurankers. Vernieuwde kozijnen en dakkapel.

Bijzonder kenmerk: blokpleisterwerk.

Motivering: *Zichtbaarheid, conservering*

Van redelijke hoge cultuurhistorische waarde vanwege de architectuur en de markante ligging.

REDELIJK HOGE WAARDE

OOSTERPARKWEG 27, 29

Oorspronkelijke functie: Tuinderswoningen
 Huidige functie: Woning en en schuur
 Bouwjaar: 1914

Omschrijving:

Twee gespiegelde tuinders WONINGEN op samengestelde plattegrond. Eenlaags onder zadeldak met eenlaags aanbouwen en nokrichting evenwijdig aan de Oosterparkweg. Bijbehorende SCHUUR. Ver terugliggende rooilijn, gelegen in een bosrijke omgeving. Licht geel gesausd metselwerk in kruisverband met siermetselwerk (strekken). Blauw gesmoorde kruispannen. Sober eclecticisme. Schuifkozijnen en entree met bovenlicht. Geprofileerde gootklossen, bakgoot. Nok-

schoorsteen, windveren aan de kopgevels. Recentere aanbouwen zonder cultuurhistorische waarde.

Bijzonder kenmerk: ligging in recreatiegebied Oosterpark

Motivering: *Ontstaansgeschiedenis, zeldzaamheid*
 Van redelijke hoge cultuurhistorische waarde als laatste tuinderswoningen aan de Oosterparkweg (voorheen Oudelandseweg), verwijzend naar het tuindersverleden in dit gebied en vanwege de bijzondere situering in een groene omgeving.

OUDELANDESEWEG 47

Oorspronkelijke functie: Woning
 Huidige functie: Woning
 Bouwjaar: 1930

Omschrijving:

Vrijstaande VILLA op samengestelde plattegrond. Eenlaags onder overstekende rietkappen, diverse nokrichtingen. Balkon met sierlijk smeedwerk, nokschoustenen. Witgesausd metselwerk. Traditionalisme, landschappstijl. Rondom aangelegde tuin met heesters en een monumentale treurwilg aan voormalige polder-sloot.

Bijzonder kenmerk: balkonhek.

Motivering: *Zeldzaamheid, conservering*

Van redelijke hoge cultuurhistorische waarde vanwege de zeldzame architectuur en de landelijke setting.

REDELIJK HOGE WAARDE**VAN DEN BROEKSTRAAT 2**

Oorspronkelijke functie: Sportzaal
Huidige functie: Sportzaal
Bouwjaar: 1965

Omschrijving:

Vrijstaande gymzaal met bijgebouwen, gelegen op kruispunt van drie straten. Volumes van diverse hoogten onder platte daken. Functionalistische wederopbouwarchitectuur. Gele baksteen. Gymzaal met front naar Burg. Crezéestraat met schijfvormige kopgevels. Daartussen donker betonnen basement waarop iets terugliggend vijf traveeën gevuld met betonplaat waarin cannelures, daarboven brede bovenlichten (laddervensters). Brede dakrand gedragen door rode stalen kolommen.

Lager volume met entree en bijgebouwen: links o.a. een (voorheen) open fietsenstalling, rechts o.a. een stookruimte met hoge vierkante gemetselde schoorsteen aan de Burg. Kruijffstraat. Bijgebouwen met strook van bovenlichten en getimmerde boeilijst.

Kleurstelling en geblindeerde bovenlichten mogelijk niet origineel.

Gelegen in een plantsoen en omgeven door groen met o.a. hoog opgaande essen.

Bijzonder kenmerk: gevel gymzaal met rode kolommen.

Motivering: *Zeldzaam, conservering*

Van redelijk hoge waarde als lokaal zeldzaam voorbeeld van functionele wederopbouwarchitectuur voor dit type object. Blikvanger op dubbele hoeklocatie.

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De cultuurhistorie van de wijken Slikkerveer, Ridderkerk-Centrum, Ridderkerk-West, Ridderkerk-Oost en Drievliet concentreert zich grotendeels langs de lange historische lijnen in het landschap van de polders Oud en Nieuw Reijerwaard. Hoewel deze lijnen soms zijn onderbroken, zoals bij de Middenmolendijk, blijven de lijnen duidelijk zichtbaar.

De oogst van deze inventarisatie, met objecten en structuren van agrarische en industriële aard is divers. Langs de grenzen van het onderzoeksgebied bevinden zich de grotere structuren, zoals enkele restanten cultuurlandschap ter hoogte van de Kruisweg en de Oosterparkweg en het buitendijkse gebied aan de Ringdijk in Slikkerveer. Bijzondere vermelding verdienen enkele laat negentiende- en vroeg twintigste-eeuwse uitbreidingen van de woongebieden en de samenhangende complexmatige (sociale) arbeiders-woningen in Slikkerveer.

Deze getuigen van de verwevenheid tussen de bloei-periode van industrie en scheepsbouw en de stedenbouwkundige ontwikkeling van Ridderkerk. In Ridderkerk-West en -Oost zijn ook enkele wederopbouwensembles en objecten gewaar-deerd, waarvan met name het woningbouwensemble tussen de Jhr. De Savornin Lohmanstraat en Jhr. Karnebeekweg met borstweringen van betonnen honingraatstructuren van bijzondere waarde is.

In het onderzoeksgebied hebben 23 landschappelijke en stedenbouwkundige structuren een cultuurhistorische waardering gekregen. 3 structuren zijn van zeer hoge waarde, 14 structuren zijn van hoge waarde en 6 structuren zijn van redelijk hoge waarde.

In het onderzoeksgebied hebben 90 cultuurhistorisch waardevolle objecten en ensembles van objecten een cultuurhistorische waardering gekregen.

18 objecten/ensembles zijn van zeer hoge waarde, 39 objecten/ensembles zijn van hoge waarde en 33 objecten/ensembles zijn van redelijk hoge waarde.

Naast de nieuw gewaardeerde panden kent het onderzoeksgebied 16 Rijksmonumenten en 5 gemeentelijke monumenten.

Aangezien deze middels de Erfgoedwet en de Monumentenverordening zijn beschermd, zijn deze niet nader beschreven en van een waardering voorzien.

Bovenstaande cultuurhistorische waarden zijn verbeeld op een cultuurhistorische waardenkaart die als basis kan dienen voor de vertaling van dit onderzoek naar het gemeentelijke bestemmingsplan.

AANBEVELINGEN

Regeling in het bestemmingsplan.

Bij het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is Dorp, Stad en Land uitgegaan van drie waarderingscategorieën: zeer hoog (rood), hoog (oranje) en redelijk hoog (geel). Het is aan te bevelen om per categorie een eigen cultuurhistorische regeling in het bestemmingsplan op te nemen. Wat betreft de 'zeer hoog' en 'hoog' gewaardeerde landschappelijke en stedenbouwkundige structuren stelt Dorp, Stad en Land voor om aan te sluiten bij de beleidslijnen 'behoud van karakter' en 'continuïteit van karakter' uit het erfgoedbeleid van de gemeente.

Concreet betekent dit dat de betreffende structuren een dusdanig hoge cultuurhistorische waarde hebben dat het wenselijk is dat zij worden behouden. In de beschrijvingen van deze structuren (zie hoofdstuk 3) is aangegeven wat de karakteristieken en behoudenswaardige onderdelen zijn. Indien behoud niet mogelijk is beveelt Dorp, Stad en Land aan bij eventuele sloop en nieuwbouw zoveel mogelijk aan te sluiten op de cultuurhistorische waarde in de omgeving.

De ‘redelijk hoog’ gewaardeerde structuren zijn weliswaar ondersteunend voor het totaal van cultuurhistorische waarden, maar zijn op zichzelf aangetast. De beschermde regeling in het bestemmingsplan kan zich richten op het vastleggen van de contouren van de structuren in de enkelbestemming. Hier geldt de Ridderkerkse beleidslijn ‘inspiratie en respect’. Dorp, Stad en Land adviseert de gemeente bij nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk rekening te houden met de bestaande cultuurhistorische structuren.

Behoud staat ook bij de ‘zeer hoog’ en ‘hoog’ gewaardeerde panden voorop. Deze hebben een dusdanige hoge cultuurhistorische waarde dat het wenselijk is dat zij behouden blijven. Het gaat daarbij om de bouwmassa, gevelindeling, materialisering en kleurstelling zoals beschreven in hoofdstuk 3. Tevens adviseert Dorp, Stad en Land de gemeente onderzoek te doen naar de mogelijkheid om de ‘zeer hoog’ gewaardeerde panden aan te wijzen als gemeentelijk monument. Een toetsing van de waardering met die van de reeds aangewezen gemeentelijke monumenten kan onderdeel van dat onderzoek uitmaken.

Ook voor de ‘redelijk hoog’ gewaardeerde panden geldt dat zij ondersteunend zijn voor het totaal van cultuurhistorische waarden, maar op zichzelf zijn aangetast. Dorp, Stad en Land stelt voor de bestaande bouwkundige structuur te behouden en sloop en nieuwbouw niet te stimuleren.

RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN TIJDENS DE UITVOERING VAN DIT PROJECT

Ruimtelijke ontwikkelingen als transformatie, sloop en sloopvergunning verlening staan tijdens de uitvoering van een cultuurhistorische inventarisatie niet stil. Dorp, Stad en Land is hiervan niet altijd op de hoogte en adviseert ook altijd vanuit haar onafhankelijke positie. Wij adviseren de gemeente bij sloop van cultuurhistorisch gewaardeerde structuren en objecten in het algemeen het volgende:

- a. Structuren en objecten te documenteren voor de transformatie of sloop.
- b. De cultuurhistorisch waardevolle elementen te bewaren en eventueel te herplaatsen.

Dorp, Stad en Land kan hierin eventueel adviseren.

BEGRAAFPLAATS VREDEHOF

In dit onderzoek is een beperkte beschrijving van de begraafplaats Vredenhof opgenomen. Om een compleet beeld van de cultuurhistorische waarden van de begraafplaats te krijgen adviseert Dorp, Stad en Land een uitgebreid cultuurhistorisch onderzoek naar deze begraafplaats uit te voeren. Dit zou in samenhang met begraafplaats Rusthof plaats kunnen vinden.

Het onderzoek zou uit drie onderdelen kunnen bestaan:

1. Waardering: een analyse en waardering van de historisch gegroeide structuur van de begraafplaats waarin alle componenten van de begraafplaats aan bod komen: de bebouwing, de beplanting, de paden, de grafvelden en de afzonderlijke graven.

2. Bescherming: aan de hand van bovenstaande bevindingen kan een keuze worden gemaakt uit verschillende typen bescherming van de cultuurhistorische waarde van de begraafplaats. Gedacht kan worden aan het aanwijzen van (een gedeelte van) de begraafplaats als gemeentelijk monument. Mogelijk kan een aantal afzonderlijke graven als monument worden aangewezen. Tot slot biedt artikel 30 van de Verordening Algemene Begraafplaatsen Ridderkerk 2011 de mogelijkheid om graven op te nemen in een lijst van graven met historische betekenis.

3. Restauratie, onderhoud en beheer: daarnaast is het van belang in het onderzoek aandacht te besteden aan de staat waarin de begraafplaats en de graven zich bevinden.

KUNST IN DE BUITENRUIMTE

In het onderzoeksgebied is tijdens de inventarisatie een aantal kunstwerken aangetroffen. Het gaat om gebouwgebonden (wandkunst) en vrijstaande beeldhouwwerken. De kunstwerken zijn van invloed op de kwaliteit van de ruimtelijke omgeving en hebben een relatie met het gebouw waarvoor zij oorspronkelijk zijn ontworpen. Hoewel niet tot de opdracht behorend, wordt geadviseerd de wandkunst en kunst in de openbare ruimte verder in kaart te brengen omdat ook kunst kwetsbaar is voor sloop, vernieling, heling en verplaatsing.

De gesignaleerde kunstwerken zijn opgenomen in de waarderingslijst, welke niet nastreeft volledig te zijn wat betreft kunstwerken. Nadere objectgegevens werden verkregen van: https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_beelden_in_Ridderkerk

Het documenteren van de kunstwerken stelt de gemeente verder in staat de kunstobjecten te onderhouden en te bewaren voor volgende generaties.

RUIMTELIJKE KWALITEIT

Verschillende in dit rapport beschreven landschappelijke en stedenbouwkundige structuren zijn, ondanks hun cultuurhistorische waarden, aangetast dan wel niet meer herkenbaar. Dit betreft onder andere delen van de Middenmolendijk, de Blaak en de Blaakwetering. Ook de typerende groene kernen met publieke voorzieningen uit de wederopbouwperiode, zoals het ensemble aan de De Merodelaan, maar ook enkele niet gewaardeerde groene kernen (zoals de Johann Sebastian Bachstraat, De Bilderdijklaan en rond de Margriete van Comenestraat) zijn regelmatig aangetast waardoor de ruimtelijke samenhang en kwaliteit af is genomen. Hoewel dit rapport zich richt op het in kaart brengen en beschermen van bestaande waarden, beveelt Dorp, Stad en Land de gemeente aan te onderzoeken hoe de aangetaste structuren kunnen worden hersteld. Op deze manier worden de bestaande cultuurhistorische waarden in het gebied duidelijker leesbaar en wordt de ruimtelijke kwaliteit versterkt.

ONDERZOEKSGBIED

Tot slot, het onderzoeksgebied betreft de wijken Slikerveer, Ridderkerk-Centrum, -West, -Oost en Drievliet van de gemeente Ridderkerk. De cultuurhistorische waarden houden echter niet op bij de grenzen van het bestemmingsplan. Om die reden heeft de gemeente ervoor gekozen, voor dit onderzoek, een groter onderzoeksgebied dan het bestemmingsplangebied aan te wijzen. Ondanks dat blijft het aan te bevelen om het onderzoek nog verder uit te breiden langs de verschillende cultuurhistorisch waardevolle lijnen in Ridderkerk. Op deze manier komt het complete verhaal van de aanwezige cultuurhistorie van Ridderkerk in beeld.

BIJLAGEN

WAARDERINGSTABEL

WAARDERINGSTABEL BEHOREND BIJ DE CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART WOONGEBIED RIDDERKERK										
Adres/locatie	Opmerkingen	Waarderingscategorieën								Waardering
		Ontstaans- geschiedenis	Samenhang en context	Zichtbaarheid	Zeldzaamheid	Represen- tativiteit	Conservering	Gaafheid	Totaal	
Historische geografie										
Deelgebied Slikkerveer										
Blaakwetering	Blaakwetering incl stuw met schuif bij x Randweg	+	+	+	+	+			5	Zeer hoge waarde
Ringdijk (tracé Oost)	Dijklint	+	+	+		+		+	5	Zeer hoge waarde
Rindijk beneden even	Polder Woude tot aan Donkersloot									
Ringdijk 258	1894									
Ringdijk 216-236	ensemble arbeiderswon. met erven / voortuin									
Ringdijk 176-194	ensemble arbeiderswoningen met erven/voortuin									
Benedenrijweg 65 - 73	Weg inclusief teensloot, beplanting, kunstwerken,									
Benedenrijweg 65 - 73	Erven met slotenverkaveling, erfbeplanting, toegangsbruggen over teensloot etc									
Benedenrijweg 91-179										
Benedenrijweg 181-349										
Ringdijk (tracé Noord)	Dijklint	+	+	+					3	Hoge waarde
De Ridderwaard	Buitendijks Scheepswerven, Industrie en aanlegplaatsen									
Reijerweg 2-4	Restant slagenlandschap omgeven door sloot grenzend aan Ringdijk									
Kievitsweg	Polderweg	+	+	+					3	Hoge waarde
Kievitsweg 114	Erven met sloten verkaveling en grafheuvel									
Kievitsweg 69-121	verkaveling achtertuinen tot sloot eb sloot // Sportlaan									
Sportlaan x Rotterdamseweg	Restant slagenlandschap omgeven door sloot grenzend aan Westblaak									
Nassastraat		+	+	+					3	Hoge waarde
Oranjestraat & Electropark		+	+	+					3	Hoge waarde
Electropark	Voormalige muziekkapel									
Willemstraat		+	+	+					3	Hoge waarde
Willemstraat x Prins Bernardstraat	tuinmuur oude school en ceders op plantsoen									
Dwarsstraten vroeg 20ste eeuwse stratenpatroon		+	+	+					3	Hoge waarde
Prins Hendrikstraat										
Electrostraat	ingenieurswoningen									
Amaliastraat										
wederopbouw ensembles Slikkerveer		+		+					2	Redelijk hoge waarde
Stadshouderslaan singel	Singel volgt slotenpatroon									
Van Beethovenstraat 1-167	flats In groene setting aan singel Rijersweg									
Bach-Anrooy-Sweelinckstraat	flats In groene setting aan Rijersweg									
Reijersweg x Mecklenburgstr. X Pr. Bernardstraat x Hollandsestraat	flat stempels bijzondere hoekjes van entreepartijen									

Deelgebied Ridderkerk-Centrum, -West, -Oost, & Drievliet

Vogelvliet	watergang en betonnen bruggen met wit/groen stalen leuning en plantsoenbomen								
Visvliet	watergang en betonnen bruggen met wit/groen stalen leuning en plantsoenbomen								
Totaal Historische Geografie & Historische Stedebouw								22	
								3	Zeer hoog
								13	Hoog
								6	Redelijk hoog

WAARDERINGSTABEL BEHOREND BIJ DE CULTUURHISTORISCHE WAARDENKAART WOONGEBIED RIDDERKERK

Wijk	Adres/locatie	Opmerkingen	Waarderingscategorieën							Totaal	Waardering
			Ontstaans- geschiedenis	Samenhang en context	Zichtbaarheid	Zeldzaamheid	Represen- tativiteit	Conservering	Gaafheid		
S	Amaliastraat 19	1925		+				+	+	3	Hoge waarde
S	Amaliastraat 21	1925		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Amaliastraat 32-34 (even) en Graaf Adolfstraat 38 / Churchillplein 4-5, Amaliastraat 27	1950 en 1955 hoekpand / winkelfunctie/ samenhang zie Amaliastraat 32-34			+			+		2	Redelijk hoge waarde
S	Benedenrijweg 125	1925 vermeende samenhang		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Benedenrijweg 127	schuur 1925?		+			+	+		3	Hoge waarde
S	Benedenrijweg 129	1920						+	+	2	Redelijk hoge waarde
S	Benedenrijweg 135	1920 zie ook Ringdijk 14 centrum				+		+		2	Redelijk hoge waarde
S	Benedenrijweg 141-159 (oneven)	1925	+	+				+		3	Hoge waarde
S	Benedenrijweg 161-179 (oneven) en Ringdijk 216-236 (even)	MIP zie Boezemkade 22-40 Bolnes (GM), 1925		+		+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Benedenrijweg 181-211 (oneven)	1939 samenhang rijtjeswoning en dijkprofiel		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Benedenrijweg 349	type wonen/werken, 1920			+		+		+	3	Hoge waarde
S	Bourgondschelaan 1	kerk 1931			+	+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Electrostraat 1 en 3	1915 kap	+	+						2	Redelijk hoge waarde
S	Electrostraat 5-7 (oneven)	1920						+	+	2	Redelijk hoge waarde
S	Emmastraat 10	1920 beeldverhaal / alleen kantoor/bedrijfsruimte deel samengevoegde loodsen	+	+		+	+			4	Hoge waarde
S	Achter Emmastraat 10 (v/h Sophiastraat 13)										
S	Graaf Adolfstraat 1-23 (oneven), 2-36 (even), 25-27 (oneven) en 29-51 (oneven)	1940 samenhang spiegelbeeldig straatbeeld		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Nassastraat 17-25 (oneven), 156-162 (even), 159-177 (oneven) en 164-166 (even)	1939 Nassastraat 175 gaaf voorbeeld									
S	Prinses Beatrixstraat 1-7 (oneven), 2-8 (even) en 9-15 (oneven) en 10-16 (even)	1940 en 1955									
S	Henegouwsestraat 1-37 (oneven) en 2-38 (even) / Reijerweg 3-39 (oneven) Hollandsestraat 36-72 (even)	bouwsysteem/ritmiek/balkon 1960		+			+	+	+	4	Hoge waarde
S	Juliana van Stolbergstraat 17-19 (oneven)	hoek 1930			+			+	+	3	Hoge waarde
S	Kievitsweg 71, 73A-H	MIP Groene kruis 1930	+			+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Kievitsweg 80	Zonnehoek 1992? Jaren 20-30			+	+		+		3	Hoge waarde
S	Kievitsweg 97	1915						+	+	2	Redelijk hoge waarde
S	Kievitsweg 112	1924		+	+		+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Nassastraat 89	entree/glasinlood, redelijk ongeschonden, 1935			+			+		2	Redelijk hoge waarde
S	Nassastraat 90-108 (even) en 91-129 (oneven)	woonbuurt 1930		+						1	Redelijk hoge waarde
S	Oranjestraat 3-9 (oneven)	1925		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Oranjestraat 31-33 (oneven)	1937 gave detaillering, incl. hekje		+			+	+	+	4	Hoge waarde
S	Oranjestraat 34	wonen boven winkel? 1938 hist. foto	+		+		+	+		4	Hoge waarde
S	Oranjestraat 35	1937					+	+		2	Redelijk hoge waarde
S	Oranjestraat 87	had hoekwinkel/ uniek volume 1935	+		+		+	+		4	Hoge waarde
S	Oranjestraat 89 en Amaliastraat 23A en B	type appartementengebouw 1939-1940			+		+			2	Redelijk hoge waarde
S	Oranjestraat 91-93 (oneven)	1938 ladder vensters, gaaf, glasinlood		+		+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Oranjestraat 95-97 (oneven)	1938, gaaf, glasinlood, siermetselwerk		+				+	+	3	Hoge waarde
S	Oranjestraat 99	1993? Waarschijnlijk 1938		+			+	+		3	Hoge waarde
S	Oranjestraat 101-103	1938		+		+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
S	Oranjestraat 105	1935		+			+	+		3	Hoge waarde
S	Oranjestraat 107	1939		+				+	+	3	Hoge waarde
S	Oranjestraat 119 en Juliana van Stolbergstraat 24 / Oranjestraat 121 en Juliana van Stolbergstraat 15	1941 op hoek, samenhang, rieten kap		+	+	+		+		4	Hoge waarde
S	Oranjestraat 145-151 (oneven)	uniciteit architectuur 1955		+		+		+	+	4	Hoge waarde
S	Oranjestraat 198	1935			+	+		+	+	4	Hoge waarde
S	Prins Bernhardstraat 2	Trafhuisje 1950			+	+		+	+	4	Hoge waarde
S	Reijerweg 60	school 1960		+	+	+		+		4	Hoge waarde
S	Ringdijk 35	1916 op en onder de dijk samenhang, trap		+	+	+	+	+		5	Zeer hoge waarde
S	Ringdijk 136	dijkwoning/ architectuur + dijktrap 1900		+	+		+	+	+	5	Zeer hoge waarde

S	Ringdijk 176-194 (even)	1910		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Ringdijk 238-252 (even)	Hofje? 1910				+		+		2	Redelijk hoge waarde
S	Ringdijk 362	1930		+		+	+	+		4	Hoge waarde
S	Ringdijk 408	MIP 1908		+	+	+	+	+	+	6	Zeer hoge waarde
S	Ringdijk 410	1912		+	+	+	+	+		5	Zeer hoge waarde
S	Ringdijk 412	1890		+				+		2	Redelijk hoge waarde
S	Ringdijk 426	MIP zie Lagendijk 187, 1920			+			+		2	Redelijk hoge waarde
S	Ringdijk 456-458 (even)	MIP garage, tuin en -muur 1913		+	+	+	+	+		5	Zeer hoge waarde
S	Ringdijk 460	MIP 2 loodsen, 1995 (?)	+	+		+	+			4	Hoge waarde
S	Ringdijk 486 (bij)	Trafohuisje	+			+		+	+	4	Hoge waarde
S	Sophiastraat 10	1915				+	+	+	+	4	Hoge waarde
S	Sophiastraat 15, 17	1915 woonhuis en bedrijfsruimte		+	+					2	Redelijk hoge waarde
S	Stadhouderslaan 29	kerk 1964			+		+	+	+	4	Hoge waarde
S	Stadhouderslaan 343-345 (oneven)	1960				+	+	+		3	Hoge waarde
S	Willemstraat 39C-F	1925 2 x 2 wo			+			+	+	3	Hoge waarde
S	Willemstraat 41-71 (oneven), 42-92 (even), 85-131 (oneven), 145-159 (oneven) en 98-124 (even)	1920, MIP tot nr. 131	+	+				+		3	Hoge waarde
S	Willemstraat 218	1939				+	+	+	+	4	Hoge waarde
S	Willemstraat 239	1935						+	+	2	Redelijk hoge waarde
S	Willemstraat 255	1935					+	+	+	3	Hoge waarde
S	Willemstraat 257	1957 kantoor kpn	+			+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
W	Baron Mackaystraat 1-11 (oneven), 2-36 (even), Dr. Colijnstraat 27-39 (oneven), 48-58 (even), Mr. Thorbeckestraat 1-11 (oneven), 2-34 (even), 36-46 (even)	1955 LAAGBOUW		+			+	+	+	4	Hoge waarde
W	Jhr. De Savornin Lohmanstraat 27-49 (oneven) / Mr. Kesperweg 2-36 (even), 38-72 (even) en 122-156 (even)	1956 HOOGBOUW zonder kunstwerk									
W	Baron Mackaystraat 38-48 (even)	1955 LAAGBOUW laatste gave laagbouw		+		+	+	+	+	5	Zeer hoge waarde
W	Jhr. De Savornin Lohmanstraat 3-25 (oneven) / Jhr. Van Karnebeekweg 8-42 (even) / Mr. Kesperweg 74-120 (even)	1956 HOOGBOUW met kunstwerk									
W	Burg. De Zeeuwstraat 296 (A en C)	1966			+			+		2	Redelijk hoge waarde
W	Burg. Kruijffstraat 1-31 (oneven) en 2-28 (even) / Kerkweg 86-104 (even) en 119-149 (oneven)	1920 samenhang		+				+		2	Redelijk hoge waarde
W	Da Costalaan 1	1965		+				+		2	Redelijk hoge waarde
W	De Genestetstraat 2	1965		+				+		2	Redelijk hoge waarde
W	Hovystraat 64	kerk 1960		+	+	+		+	+	5	Zeer hoge waarde
W	Kerkweg 52-54 (even)	1930			+	+		+	+	4	Hoge waarde
W	Kerkweg 60-78 (even)	1910		+				+		2	Redelijk hoge waarde
W	Kerkweg 71-79 (oneven)	1910									
W	Kerkweg 81	sobere solist 1910									
W	Kerkweg 83	rijke solist 1915									
W	Kerkweg 85	1915									
W	Kerkweg 87-105 (oneven)	1910									
W	Koninginneweg 150	school 1951 Wederopbouw		+	+		+	+	+	5	Zeer hoge waarde
W	Lagendijk 76 (achter)	schuren, ensemble, 1888		+				+		2	Redelijk hoge waarde
W	Lagendijk 88A	wederopbouw 1960 zomerhuis aan bakhuis, wagenschuur bij RM	+	+		+	+	+	+	6	Zeer hoge waarde
W	Lagendijk 105A, 107, 109	1798 't Oude Huys	+	+	+	+	+	+		6	Zeer hoge waarde
W	Lagendijk 112	1983 / jaren50 Aula begraafplaats		+			+			2	Redelijk hoge waarde
W	Lagendijk 128	1910 samenhang landschap, (arbeiders)woning, (naast boerderij Lagendijk 124, GM)		+				+	+	3	Hoge waarde
W	Lagendijk 130	1900	+					+		2	Redelijk hoge waarde
W	Lagendijk 177-179 (oneven)	1930-1931				+		+	+	3	Hoge waarde
W	Lagendijk 187	1930? Zie Ringdijk 426			+			+		2	Redelijk hoge waarde
W	Lagendijk 219	1930 tuitgevels				+	+	+		3	Hoge waarde
W	Margriete van Comenestraat 8	kerk 1966			+			+	+	3	Hoge waarde
W	Middenmolendijk 163	1883	+		+			+		3	Hoge waarde
W	Oosterparkweg 27, 29	1914	+			+				2	Redelijk hoge waarde
W	Oosterparkweg 33	1930			+		+	+		3	Hoge waarde
W	Oudelandseweg 47	1930				+		+		2	Redelijk hoge waarde
W	Oudelandseweg 53	1900 (v/h 51, 53)	+	+				+		3	Hoge waarde
W	Seringenstraat 1, 3	1967 kerk bij vijverpark		+	+		+	+	+	5	Zeer hoge waarde

[illegible]